

ΥΓΙΕΙΝΗ & ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Μαι - Ιουν - Ιουλ - Αυγ 2018

Τετραμηνιαίο Περιοδικό

Τεύχος 74

www.elinyae.gr

ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε.

(Ελληνικό Ινστιτούτο Υγιεινής & Ασφάλειας της Εργασίας)

Λιοσίων 143 & Θειρσίου 6, 104 45 Αθήνα

T.: 210 8200100, F.: 210 8200222

E.: info@elinyae.gr

Αρθρα

☆ Η σημασία της ασφάλειας και υγείας στην εργασία, στην επαγγελματική εκπαίδευση

☆ Εργασιακή βία κατά του προσωπικού των υπηρεσιών ψυχικής υγείας που απασχολείται σε ψυχιατρικές μονάδες

Πυξίδα

Συνοπτική παρουσίαση του Προτύπου ΕΛΟΤ HD 384 «Απαιτήσεις για ηλεκτρικές εγκαταστάσεις»

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Editorial

Τα νέα του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε.

- Ομιλία της Προέδρου του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. στην ετήσια τακτική γενική συνέλευση της Ένωσης Βιομηχανιών Βιοτεχνιών Ζαχαρωδών Ελλάδας3
- Συνέντευξη της Προέδρου του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. στο STAR Κεντρικής Ελλάδας..... 4
- Ενημερωτική ημερίδα για γονείς και κηδεμόνες των δημοτικών σχολείων Μεγαλόπολης..... 4
- Παρουσία του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. στην Ετήσια Τακτική Γενική του Συνέλευση του ΣΒΘΚΕ 5
- 12η συνάντηση του δικτύου Τεχνικών Ασφαλείας SAFENG5
- Δίπλωμα εξειδίκευσης στην Εργονομία και ΥΑΕ, ΕΛΙΝΥΑΕ - ΑΤΕΙΘ 6

Άρθρα

- Η σημασία της ασφάλειας και υγείας στην εργασία στην επαγγελματική εκπαίδευση. *Των: Θ. Κουκουλάκη, Δ. Πινότση*.....7
- Εργασιακή βία κατά του προσωπικού των υπηρεσιών ψυχικής υγείας που απασχολείται σε ψυχιατρικές μονάδες. *Των: G. d'Ettoire, V. Pellicani* 12

Λόγος και Εικόνα

Η πολιτική της εργατικής τάξης κατά τον 19ο αιώνα
Επιμέλεια: Σ. Δοντάς.....23

Πυξίδα

Συνοπτική παρουσίαση του Προτύπου ΕΛΟΤ HD 384 «Απαιτήσεις για ηλεκτρικές εγκαταστάσεις».....25

Διεθνές Περισκόπιο

Πλαστικά αντικείμενα μιας χρήσης: νέοι κανόνες της ΕΕ για τη μείωση των θαλάσσιων απορριμμάτων33

Επικαιρότητα

- Λεγιονέλλα: ένας υποτιμημένος κίνδυνος..... 36
- Αμίαντος: ένα πρόβλημα του σήμερα.....37
- Σχεδιασμός έκτακτης ανάγκης για την προστασία από φυσικές και τεχνολογικές καταστροφές..... 39

Εκδηλώσεις

- Ημερίδα του Συλλόγου Συντηρητών Αρχαιοτήτων και Εργων Τέχνης41
- Ημερίδα με θέμα «Υγεία και Ασφάλεια στην Εργασία» στην Πρέβεζα.....42
- Ημερίδα στο Στρατηγείο ΜΕΡΥΠ με θέμα «Πρόληψη στην Εργασία - Στοχεύοντας στην Ασφάλεια» 43
- Ευρωπαϊκό πρόγραμμα AGROSH+ 43
- Ημερίδα «Ναοασφάλεια: Διαχείριση κινδύνων των ναυούλικών στην υγεία, την ασφάλεια και το περιβάλλον»..... 45

Νομοθετικές εξελίξεις

- Επιμέλεια: Α. Δαΐκου 46

Συνέδρια – Ημερίδες – Εκθέσεις

- Επιμέλεια: Φ. Θωμαδάκη..... 50

Βιβλιογραφία & Χρήσιμες διασυνδέσεις

- Ενδεικτική τρέχουσα βιβλιογραφία για Τηλεργασία. Επιμέλεια: Φ. Θωμαδάκη52

Γνωρίστε μας

Ο Τομέας Ερευνας και Ανάπτυξης του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. 54

Βιβλιοπαρουσίαση

- Κοινωνικές Ανισότητες, Κοινωνικά Δικαιώματα και Κοινωνική Πολιτική55
- European Agency for Safety and Health at Work. Annual Report 201755

Προγράμματα κατάρτισης..... 56

Φωτογραφία εξωφύλλου: Αμοσίτης αμίαντος πριν μπει στην παραγωγική διαδικασία

Editorial

Οι καταστροφικές πυρκαγιές στην Ανατολική Αττική, με ανυπολόγιστο ανθρώπινο κόστος κατέδειξαν, για άλλη μια φορά, τον ρόλο που διαδραματίζει στις σύγχρονες, με πολύπλοκους μηχανισμούς, κοινωνίες μας η σημασία της πρόληψης.

Μιας ενεργητικής πρόληψης, ο ρόλος της οποίας είναι να προλαμβάνει δυσάρεστες καταστάσεις, που αν αφεθούν στην τύχη τους θα δημιουργήσουν καταστροφές με ανθρώπινα και όχι μόνο θύματα.

Στις σύγχρονες, τεχνολογικά προηγμένες κοινωνίες μας έχει αναπτυχθεί η κατάλληλη υποδομή και οι απαραίτητοι μηχανισμοί έγκαιρου εντοπισμού των κινδύνων.

Αυτό από μόνο του δεν αρκεί!

Είναι απαραίτητο να αναπτυχθεί ταυτόχρονα νοοτροπία πρόληψης, που για να αποδώσει τα βέλτιστα πρέπει να καλλιεργηθεί από τις πολύ μικρές ηλικίες.

Ας σταματήσουμε πλέον να αποδίδουμε τις αιτίες στην «κακιά στιγμή» και ας εργαστούμε όλοι ώστε η νοοτροπία της πρόληψης να διαχυθεί σε όλη τη κοινωνία. Εμείς στο ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. εργαζόμαστε πάνω σε αυτό.

Ρένα Μπαρδάνη

ISSN: 1108-5916

Ιδιοκτήτης

Ελληνικό Ινστιτούτο Υγιεινής
και Ασφάλειας της Εργασίας

Δ.Σ. ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε.

Πρόεδρος: Ρένα Μπαρδάνη

Αντιπρόεδροι: Θεόδωρος Δεληγιαννάκης, Αντώνιος
Μέγγουλης

Μέλη: Γεώργιος Αμβράζης, Ελλη Βαρχαλαμά, Χρήστος
Καβαλόπουλος, Σοφία Καζάκου, Σωτήριος Παπαμιχαήλ,
Αννα Στρατινάκη

Επιμέλεια έκδοσης: Εβίτα Καταγή, Τομέας Υποστηρικτικών
Υπηρεσιών ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε.

Οι απόψεις και οι αναλύσεις των άρθρων και των
επιστολών δεν εκφράζουν απαραίτητα τις θέσεις του
Ινστιτούτου.

Δεν επιτρέπεται η αναπαραγωγή μέρους ή όλου του
εντύπου, με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς αναφορά της
πηγής.

Ομιλία της Προέδρου του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. στην ετήσια τακτική γενική συνέλευση της Ένωσης Βιομηχανιών Βιοτεχνιών Ζαχαρωδών Ελλάδας

Στις 14 Μαΐου η Ένωση Βιομηχανιών Βιοτεχνιών Ζαχαρωδών Ελλάδας (ΕΒΒΖΕ) πραγματοποίησε την ετήσια τακτική γενική συνέλευσή της. Η συνέλευση έγινε στο Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Πειραιώς (ΕΒΕΠ).

Στην εκδήλωση μίλησε η Πρόεδρος του ΔΣ του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε., κα Ρένα Μπαρδάνη.

Η κα Μπαρδάνη τόνισε ότι στόχος όλων είναι η ποιότητα, η οποία δεν μπορεί να επιτευχθεί, εάν η υγεία και η ασφάλεια στους χώρους εργασίας υποτιμηθεί. Αν δεν υπάρχουν όλες εκείνες οι θεσμικές δομές και οι διαδικασίες που στοχεύουν στην ελαχιστοποίηση των εργασιακών κινδύνων. Επενδύοντας στην υγεία και την ασφάλεια, είτε η κα Μπαρδάνη, επενδύουμε στην πρόληψη, επένδυση με πολλαπλά ορατά, αλλά και μερικές φορές μη ορατά οφέλη, τα οποία όμως υπάρχουν και συμβάλλουν με τον τρόπο τους στην ποιοτική εργασία και στο ανταγωνιστικό προϊόν.

Συνέχισε παρουσιάζοντας με λίγα λόγια τι είναι το ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. και ποιες οι δραστηριότητές του, οι οποίες το έχουν καταστήσει σημείο αναφοράς στη χώρα για την εργασιακή υγεία και ασφάλεια. Ανέφερε τα συμπεράσματα προγράμματος που υλοποίησε πανελλαδικά το ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε., το 2015, το οποίο στόχευε τα αρτοποιεία και τα ζαχαροπλαστεία, εκτιμώντας τους επαγγελματικούς κινδύνους στους χώρους εργασίας και προτείνοντας τα κατάλληλα μέτρα πρόληψης.

Κλείνοντας την εισήγησή της, η κα Μπαρδάνη, τόνισε ότι το ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. εργάζεται μεθοδικά και ακούραστα, με γνώμονα τη δημιουργία μιας νοοτροπίας πρόληψης συ-

νάπτοντας συνεργασίες με όλους εκείνους που μοιράζονται το ίδιο όραμα, εργοδότες – εργαζόμενους, την τοπική αλλά και την ευρύτερη κοινωνία, ώστε όλοι μαζί να προσφέρουν κάτι καλύτερο στις επόμενες γενιές.

Συνέντευξη της Προέδρου του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. στο STAR Κεντρικής Ελλάδας

Στις **13 Μαΐου** η Πρόεδρος του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε., κα Ρένα Μπαρδάνη, έδωσε συνέντευξη στη δημοσιογράφο του τηλεοπτικού καναλιού STAR Κεντρικής Ελλάδας, κα Σοφία Ηλιοπούλου, στο πλαίσιο της εκπομπής Living Room, με θέμα «Βελτιώνοντας την εκπαίδευση».

Η κα Μπαρδάνη μίλησε για τις προτάσεις του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. για συνεργασία με διάφορους φορείς ώστε τα θέματα ΥΑΕ να μπουν στα σχολεία. Περιέγραψε τα σχέδια του Ινστιτούτου για την ανάπτυξη συνεργασιών με τα ΕΠΑΛ και με όλες, γενικά, τις βαθμίδες της εκπαίδευσης. Τόνισε ότι στόχος είναι να διδάσκεται η υγεία και η ασφάλεια ακόμα κι από το νηπιαγωγείο. Σημείωσε ότι η πρωτοβουλία ξεκίνησε με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία.

Ολη η συνέντευξη είναι διαθέσιμη στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<https://digitalstar.gr/living-room/23303-living-room-13-5-2018>

Ενημερωτική ημερίδα για γονείς και κηδεμόνες των δημοτικών σχολείων Μεγαλόπολης

Στις **16 Μαΐου** η Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας της Περιφέρειας Πελοποννήσου σε συνεργασία με το ΕΛ. ΙΝ.Υ.Α.Ε., πραγματοποίησε ενημερωτική ημερίδα προς τους γονείς και τους

κηδεμόνες των δημοτικών σχολείων της Μεγαλόπολης, αλλά και κάθε ενδιαφερόμενο, στο πλαίσιο μελέτης - έρευνας σχετικά με την πιθανή επίδραση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης στους μαθητές των δημοτικών σχολείων του λεκανοπεδίου της Μεγαλόπολης.

Η ενημερωτική ημερίδα πραγματοποιήθηκε στο Πνευματικό Κέντρο Μεγαλόπολης. Εγινε παρουσίαση του προγράμματος από τον Διευθυντή Δημόσιας Υγείας της Περιφέρειας Πελοποννήσου, κο Β. Διαμαντόπουλο, Ιατρό Δημόσιας Υγείας, Διευθυντή Ε.Σ.Υ., πρόεδρο της Επιστημονικής Επιτροπής του Έργου, καθώς και από εκπροσώπους του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε.

Ακολούθησε συζήτηση.

Παρουσία του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. στην Ετήσια Τακτική Γενική του Συνέλευση του ΣΒΘΚΕ

Το Σάββατο, 23 Ιουνίου, πραγματοποιήθηκε με επιτυχία στον Βόλο η Ετήσια Τακτική Γενική του Συνέλευση του Συνδέσμου Βιομηχανιών Θεσσαλίας & Κεντρικής Ελλάδος (ΣΒΘΚΕ), στην οποία κεντρικός ομιλητής ήταν ο υφυπουργός οικονομίας κ. Στέργιος Πιτσιόρλας.

Στην εκδήλωση παρευρέθηκαν εκπρόσωποι επιχειρήσεων της περιοχής ευθύνης του συνδέσμου, καθώς και εκπρόσωποι εργαζομένων και φορέων.

Στο πλαίσιο της συνεργασίας του συνδέσμου με το ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε., στην εκδήλωση παρευρέθηκε η πρόεδρος του, κα Ρένα Μπαρδάνη, ενώ με στόχο την ευαισθητοποίηση των επιχειρήσεων της περιοχής σε θέματα ΥΑΕ υπήρξε παρουσίαση του Ινστιτούτου και διανομή ενημερωτικού υλικού.

12η συνάντηση του δικτύου Τεχνικών Ασφαλείας SAFENG

Η 12η συνάντηση του δικτύου Τεχνικών Ασφαλείας SAFENG διεξήχθη τη Δευτέρα, 25 Ιουνίου, στις εγκαταστάσεις της Αθηναϊκής Ζυθοποιίας.

Προηγήθηκε το Safety Induction και η παρουσίαση του Συστήματος ΥΑΕ από τον κ. Φωτακίδη, Τ.Α. της εταιρείας. Ακολούθησε ξεναγηση στους χώρους παραγωγής.

Η συνάντηση έκλεισε με εισήγηση με θέμα: «Το νέο πρότυπο ISO 45001/2018» από τον Προϊστάμενο του Παραρτήματος Βορείου Ελλάδας της TUV Austria Hellas, κ. Γιώργο Ζαμπό.

¹ Το SAFENG είναι ένα υποστηριζόμενο από το ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. δίκτυο τεχνικών ασφαλείας μεγάλων επιχειρήσεων της Κεντρικής Μακεδονίας για την ανταλλαγή γνώσεων και εμπειριών σε θέματα ΥΑΕ. Συμμετέχουν τεχνικοί ασφαλείας των επιχειρήσεων: JP AVAX, ΑΘΗΝΑΪΚΗ ΖΥΘΟΠΟΙΪΑ, ALUMIL, ΑΤΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ, ΗΒ BODY, ΕΛΛΗΝΙΚΟΙ ΛΕΥΚΟΛΙΘΟΙ, ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΧΡΥΣΟΣ, ΕΛΠΕ, ΕΡΛΙΚΟΝ, ISOMAT, KLEEMANN, ΚΡΙ-ΚΡΙ, LAFARGE, ΜΕΒΓΑΛ, ΟΛΟ, ΤΙΤΑΝ, ΤΟΣΟΗ HELLAS, SELECT, ΣΙΔΕΝΟΡ, FIBRAN, ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ

Δίπλωμα εξειδίκευσης στην Εργονομία και ΥΑΕ, ΕΛΙΝΥΑΕ - ΑΤΕΙΘ

ΕΡΓΟΝΟΜΙΑ - ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ (DIPLOME ON ERGONOMICS & OHS)

Το Κέντρο Επιμόρφωσης και Δια Βίου Μάθησης (Κ.Ε.ΔΙ.ΒΙ.Μ) του «Αλεξάνδρειου» Τεχνολογικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος Θεσσαλονίκης

(ΑΤΕΙΘ) σε συνεργασία με το ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. και το Εργαστήριο Εμβιομηχανικής & Εργονομίας του Τμήματος Φυσικοθεραπείας του ΑΤΕΙΘ υλοποιεί πρόγραμμα εξειδίκευσης στην Εργονομία και ΥΑΕ (Diplome on Ergonomics and OHS). Το πρόγραμμα διάρκειας 95 ωρών (9 Μονάδες ECTS - ECVET) απευθύνεται σε αποφοίτους ΑΕΙ και ΤΕΙ και θα υλοποιηθεί σε 8 διήμερα (Παρασκευή - Σάββατο) στο ΑΤΕΙ Θεσσαλονίκης.

Για περισσότερες πληροφορίες και την προκήρυξη του προγράμματος ακολουθήστε τον παρακάτω σύνδεσμο:

<http://idve.teithe.gr/index.php/prokirixis-pdve>

ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε.
ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ
ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ
ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

C₇H₈

Ελληνικό Ινστιτούτο Παστέρ

ΒΕΙ_Μ

Εκπαιδευτική ημερίδα

STEL

Οριακές Τιμές Έκθεσης χημικών ουσιών Νέες υποχρεώσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΑCΓΙΗ

IWE

σκόνη

Παρασκευή, 9 Νοεμβρίου 2018
Αμφιθέατρο Ελληνικού Ινστιτούτου Παστέρ
Βασ. Σοφίας 127, Αθήνα

Η σημασία της ασφάλειας και υγείας στην εργασία, στην επαγγελματική εκπαίδευση

Των: Θεώνης Κουκουλάκη¹, Δήμητρας Πινότση²

Στην Ευρώπη, η συχνότητα των εργατικών ατυχημάτων στους νέους μεταξύ 18-24 ετών είναι 40% μεγαλύτερη από αυτή του συνόλου των εργαζομένων. Το αντίστοιχο ποσοστό στην Ελλάδα είναι 27%. (Πηγή Eurostat, 2018)

Η Παγκόσμια Ημέρα για την υγεία και ασφάλεια της εργασίας (ΥΑΕ) για το έτος 2018, είναι αφιερωμένη στους νέους εργαζόμενους με το μήνυμα «Ασφαλής και υγιής νέα γενιά». Είναι σημαντικό που επιλέγεται αυτό το θέμα από τη Διεθνή Οργάνωση Εργασίας, δεδομένου ότι οι νέοι είναι περισσότερο ευάλωτοι στους επαγγελματικούς κινδύνους.

Στην Ευρώπη, η συχνότητα των εργατικών ατυχημάτων στους νέους μεταξύ 18-24 ετών είναι 40% μεγαλύτερη από αυτή του συνόλου των εργαζομένων. Το αντίστοιχο ποσοστό στην Ελλάδα είναι 27%. (Πηγή Eurostat, 2018)

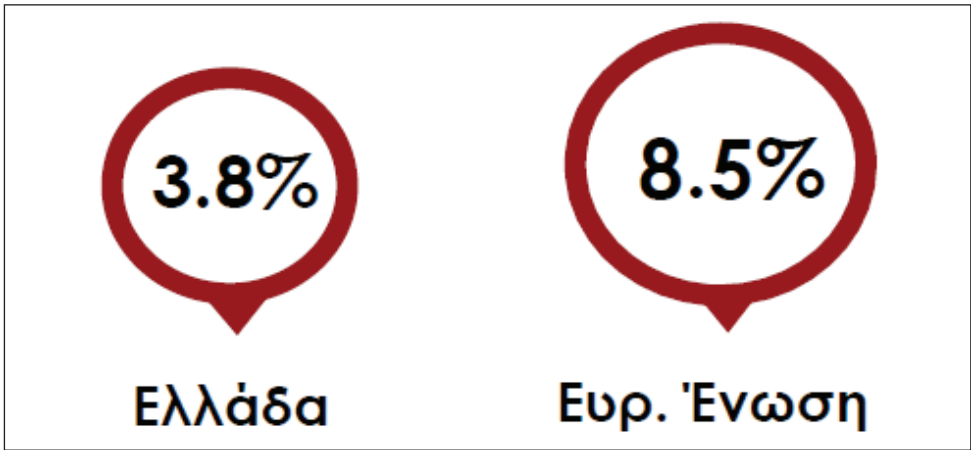
Οι νέοι είναι περισσότερο ευάλωτοι στους επαγγελματικούς κινδύνους καθώς

είναι άπειροι και λιγότερο εξοικειωμένοι με την εργασία, σωματικά βρίσκονται ακόμη σε ανάπτυξη, δεν έχουν αρκετή πληροφόρηση και εκπαίδευση σε θέματα ΥΑΕ και δεν γνωρίζουν τους κινδύνους ή δεν τους δίνουν την κατάλληλη προσοχή λόγω απειρίας. Οι νέοι βρίσκονται ακόμη σε ανάπτυξη και αυτό τους καθιστά ευάλωτους ειδικά όσον αφορά την έκθεση σε χημικές ουσίες. Η έκθεση σε χημικές ουσίες σε νεαρή ηλικία μπορεί να βλάψει το αναπαραγωγικό σύστημα και την ορμονική ισορροπία (Gerry, 2005).

Σύμφωνα με στοιχεία της Eurostat το 2016 οι νέοι εργαζόμενοι κάτω των 24 ετών αποτελούν το 3,8% του συνόλου των εργαζομένων στην Ελλάδα, ενώ το αντί-

¹ Η κα Θ. Κουκουλάκη είναι Τοπογράφος Μηχανικός - Εργονόμος PhD, συντονίστρια του Τομέα Ερευνας και Ανάπτυξης του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε.

² Η κα Δ. Πινότση είναι Μαθηματικός - Στατιστικός Msc, ερευνήτρια του Τομέα Ερευνας και Ανάπτυξης του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε.

Απασχόληση νέων κάτω των 24 ετών (% επί του συνόλου), Πηγή: Eurostat, 2018

στοιχο ποσοστό για την Ευρωπαϊκή Ένωση είναι 8,5%.

Σύμφωνα με στοιχεία της Eurostat στην Ελλάδα το 2015 καταγράφηκαν 203 εργατικά ατυχήματα στην ηλικιακή ομάδα 18 - 24 (Eurostat, 2018).

Ενδεικτικά, σύμφωνα με

στοιχεία του ΙΚΑ για το έτος 2013, φαίνεται ότι το 27,2% των εργατικών ατυχημάτων σε νέους κάτω των 24 ετών ήταν στο χονδρικό και λιανικό εμπόριο, την επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών, το 18,5% στις δραστηριότητες υπηρεσιών

παροχής καταλύματος και υπηρεσιών εστίασης, το 16,5% στη μεταποίηση και το 10,5% στις κατασκευές.

Η σημασία της εκπαίδευσης των νέων σε θέματα ΥΑΕ

Η εκπαίδευση των νέων σε θέματα ΥΑΕ, ιδιαίτερα κατά τη διάρκεια της σχολικής τους εκπαίδευσης, είναι απαραίτητη και έχει πολλαπλά οφέλη. Αναδεικνύεται η σπουδαιότητα της πρόληψης των επαγγελματικών κινδύνων και της υιοθέτησης ασφαλών πρακτικών κατά την εργασία. Ετσι καλλιεργείται μια νοοτροπία πρόληψης από νεαρή ηλικία. Η εκπαίδευση σε θέματα ΥΑΕ πριν την εργασία είναι μια στρατηγική προσέγγιση που στοχεύει σε ασφαλέστερο εργασιακό περιβάλλον. Ιδιαίτερα οι μαθητές των επαγγελματικών σχολών που έχουν κυρίως κατεύθυνση σε τεχνικά επαγγέλματα, μπορούν να ωφεληθούν περισσότερο. Γνωρίζουν τους επαγγελματικούς κινδύνους που συναντούν ήδη στα εργαστήριά τους, αλλά και εκείνους στους οποίους θα εκτεθούν στη μελλοντική εργασία τους. Σημειωτέον ότι ισχύει νομοθεσία προστασίας της υγείας και ασφάλειας των νέων (ΠΔ 62/1998) όπου υπάρχουν προβλέψεις που αφορούν επαγγελματική κατάρτιση εφήβων.

Στη χώρα μας φοιτούν το χρόνο, κατά μέσο όρο, 13.000 μαθητευόμενοι

στα ΕΠΑ.Λ και τις ΕΠΑ.Σ του ΟΑΕΔ. Αν οι μαθητευόμενοι δεν εκπαιδευτούν σε ασφαλείς τρόπους εργασίας, θα αναπτύξουν δικούς τους ανασφαλείς τρόπους όταν εργαστούν. Συνήθως οι μαθητευόμενοι προσαρμόζονται στο κλίμα ασφάλειας της επιχείρησης. Θα πρέπει να παίρνουν από την αρχή το σωστό παράδειγμα από τον καθηγητή του επαγγελματικού σχολείου και τον υπεύθυνο εκπαίδευσης της επιχείρησης.

Επίσης, σημαντική είναι η ανάγκη εξειδικευμένης εκπαίδευσης των εκπαιδευτικών στα θέματα ΥΑΕ. Αυτό το ζήτημα έχει αναδειχτεί σε σχετικές ημερίδες που έχει διοργανώσει το ΕΛΙΝΥΑΕ και άλλοι φορείς.

Επιπλέον, σε σχετική μελέτη του ΙΕΠ, το 64% των εκπαιδευτικών σε μεταλλευτική μαθητεία θεωρούν ότι υπάρχει μεγάλη ανάγκη επιμόρφωσής τους σε θέματα υγείας και ασφάλειας της εργασίας.

Η εμπειρία από την εκπαίδευση των νέων για την ΥΑΕ σε ευρωπαϊκές χώρες

Σε πρόσφατη μελέτη στη Γαλλία βρέθηκε ότι οι νέοι εργαζόμενοι που είχαν εκπαιδευτεί για την ΥΑΕ στο σχολείο, είχαν 50% λιγότερα ατυχήματα (INRS, 2018).

Στην Ευρώπη δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στην ΥΑΕ στο πλαίσιο της επαγγελματικής εκπαίδευσης. Στη Φιλανδία, για παράδειγμα, στα επαγ-

γελματικά λύκεια εφαρμόζεται η «προσέγγιση της πλήρους ενσωμάτωσης» για την εκπαίδευση ΥΑΕ. Τα θέματα ΥΑΕ που άπτονται μιας εργασιακής διαδικασίας διδάσκονται παράλληλα με αυτήν. Επίσης, πραγματοποιούνται ειδικές εκπαιδευτικές ενότητες για την προώθηση της ασφαλούς συμπεριφοράς των νέων. Το Φιλανδικό Ινστιτούτο για την επαγγελματική υγεία (FIOH), έχει εκπαιδεύσει σημαντικό αριθμό εκπαιδευτικών σε επαγγελματικά λύκεια για θέματα ΥΑΕ.

Στη Δανία υπάρχει ειδική ιστοσελίδα στο Υπ. Εργασίας: «Νέοι στην εργασία» όπου δίνονται πληροφορίες για το εργασιακό περιβάλλον για όλα τα σχολεία και τα επαγγελματικά. Η ιστοσελίδα παρέχει πληροφορίες για τους δασκάλους, τους γονείς και τους ίδιους τους νέους. Παρέχει και εκπαιδευτικό υλικό για δασκάλους. Μια μελέτη παρέμβασης στη Δανία (Bregnhøj et al, 2012) πραγματοποίησε σε 250 μαθητευόμενους κομμωτές εξειδικευμένα σεμινάρια για προστασία από έκζεμα με πολύ θετικά αποτελέσματα. Περισσότεροι μαθητευόμενοι χρησιμοποιούσαν γάντια και πολύ λιγότεροι παρουσίασαν δερματολογικά προβλήματα σε σχέση με άλλους μαθητευόμενους που έλαβαν τη γενική εκπαίδευση μόνο.

Στη Γερμανία η ΥΑΕ είναι μέρος του εκπαιδευτικού προφίλ κάθε ειδικότητας. Οι μαθητευόμενοι λαμβάνουν οδηγίες κατά την έναρξη

της μαθητείας τους από την επιχείρηση και το επαγγελματικό λύκειο. Μελέτη που παρακολούθησε 2.352 μαθητευόμενους κομμωτές συσχέτισε την εργασία χωρίς προστασία των χεριών με δερματίτιδες. Οι μαθητευόμενοι είχαν δερματίτιδες σε ποσοστά από 12,9% - 23% (Uter et al, 1999).

Η εικόνα είναι από αφίσα της SUVA (1ο βήματα για ασφαλή μαθητεία)

Στην Ελβετία στον ιστοχώρο του ασφαλιστικού οργανισμού SUVA υπάρχει πρόγραμμα με θέμα “Μαθητεία με ασφάλεια” όπου παρέχεται πληροφοριακό υλικό όπως βίντεο, αφίσες και λίστες ελέγχου προς τους εκπαιδευτικούς και τους μαθητευόμενους.

Στην Αγγλία τα συνδικάτα (TUC) έχουν αναπτύξει έναν οδηγό που απευθύνεται στους εκπροσώπους των εργαζομένων ΥΑΕ μιας επιχείρησης και προτείνει μια σειρά από δράσεις για την προστασία της ΥΑΕ των μαθητευομένων. Τέτοια παραδείγματα είναι ο έλεγχος ότι οι μαθητευόμενοι έχουν λάβει την κατάλληλη αρχική εκπαίδευση ΥΑΕ, ότι υπάρχει ειδική εκτίμηση επαγγελματικού κινδύνου και άλλα σχετικά θέματα που μπαίνουν στην ατζέντα ΥΑΕ της επιχείρησης.

Η εικόνα είναι από αφίσα της SUVA (10 βήματα για ασφαλή μαθητεία)

Για την εκπαίδευση των νέων για την ΥΑΕ στην Ελλάδα

Η ενσωμάτωση της ΥΑΕ στην εκπαίδευση με συστηματικό και στοχευμένο τρόπο προετοιμάζει τους μαθη-

τές για τα μελλοντικά τους επαγγέλματα δίνοντας έμφαση στην πρόληψη.

Στην Ελλάδα στην Εθνική Στρατηγική ΥΑΕ 2014-2020 και ιδιαίτερα στον Αξονα 7 για την «Ενσωμάτωση της ΥΑΕ στην εκπαίδευση και την επαγγελματική κατάρτιση», προβλέπονται ενδεικτικές δράσεις των Υπουργείων Εργασίας και Παιδείας για τα προγράμματα μαθητείας. Τέτοιες δράσεις είναι η ενημέρωση των μαθητών, πριν την ένταξή τους σε έναν χώρο εργασίας, η εισαγωγή σχετικού μαθήματος στην τελευταία τάξη των σπουδών τους, η έκδοση σχετικού ενημερωτικού και εκπαιδευτικού υλικού, η ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των εκπαιδευτικών που θα αναλάβουν την παρακολούθηση των όρων και των συνθηκών της μαθητείας και ο δειγματοληπτικός έλεγχος εφαρμογής από τους επιθεωρητές εργασίας της ισχύουσας νομοθεσίας γενικά για την ΥΑΕ και ειδικότερα για τους νέους και τους εκπαιδευόμενους από τις επιχειρήσεις ή τους οργανισμούς όπου θα τοποθετηθούν.

Αυτή τη στιγμή η ΥΑΕ υπάρχει ως θεματική ενότητα στα προγράμματα σπουδών των ΕΠΑ.Λ., (δύο ώρες στην Α Λυκείου και 14 ώρες στα προγράμματα μαθητείας).

Το ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε., που αποτελεί τον φορέα των κοινωνικών εταιριών για την ΥΑΕ στην Ελλάδα, έχει ήδη πραγματοποιήσει δράσεις ευαισθητοποίησης στην επαγγελματική εκπαίδευση και σε

άλλες βαθμίδες εκπαίδευσης, αλλά και γενικότερα για τους νέους. Μεταξύ αυτών περιλαμβάνονται ημερίδες, διαλέξεις, παροχή πληροφόρησης. Το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής (ΙΕΠ) προτείνει στους εκπαιδευτικούς για τη σχετική ενότητα εκδόσεις του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε.

Το ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. μπορεί να συμβάλει αποτελεσματικά στην αναβάθμιση της ΥΑΕ στην επαγγελματική εκπαίδευση με την ανάπτυξη ειδικού εκπαιδευτικού υλικού για τη θεματική ενότητα ΥΑΕ και την εκπαίδευση των εκπαιδευτικών σε θέματα ΥΑΕ με έμφαση στις τεχνολογικές ειδικότητες. Επίσης μπορεί να παρέχει πληροφοριακό υλικό για τις βασικές ειδικότητες των Επαγγελματικών Λυκείων.

Βιβλιογραφία

1. Bregnhøj, A., Sosted, H., Menne, T. & Johansen, J.D., 2011b, Exposures and reactions to allergens among hairdressing apprentices and matched control, Contact Dermatitis 64(2): 85-89.
2. Eurostat, 2018, http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=hsw_mio1&lang=en
3. Gerry, E., An Introduction to the Topic in GOHNET Newsletter. Topic: Child labor & adolescent workers, 2005, Issue 9, Summer 2005.
4. Hanvold, T.N., Kines, P.,

- Nykänen, M., Ólafsdóttir, S., Thomée, S., Holte, K.A., Vuori, J., Wærsted, M. and Veiersted, K.B., Young workers and sustainable work life, Special emphasis on Nordic conditions, 2016, Copenhagen: Nordic Council of Ministers.
5. Institut National de Recherche et de Sécurité, INRS, 2018, «Synthèse étude INRS Accidentologie des jeunes travailleurs. Recevoir un enseignement en santé et sécurité au travail réduit le risque d'accidents du travail chez les moins de 25 ans», INRS.
6. International Labour Organisation, Improving the Safety and Health of Young Workers, 2018.
7. Kines, P.; Framke, E.; Salmi, A.; & Bengtson, E., 2013, Young workers' occupational safety and health risks in the Nordic countries. Copenhagen: Nordic Council of Ministers.
8. Laberge, M., Ledoux, E., Occupational health and safety issues affecting young workers: A literature review, *Work*, Volume 39, Issue 3, 2011, Pages 215-232.
9. Uter, W., Pfahlberg, A., Gefeller, O., & Schwanitz, H.J., 1999, Hand dermatitis in a prospectively-followed cohort of hairdressing apprentices: final results of the POSH study. *Prevention of occupational skin disease in hairdressers, Contact Dermatitis*, 41(5): 280-6.
10. ΙΚΑ , 2013, Δελτίο εργατικών ατυχημάτων ΙΚΑ-ΕΤΑΜ ΕΤΟΥΣ 2013
11. Υπ. Παιδείας, 2018, <http://www.oaed.gr/epas>, <https://www.minedu.gov.gr/texniki-ekpaideusi-2/mathiteia>

Εργασιακή βία κατά του προσωπικού των υπηρεσιών ψυχικής υγείας που απασχολείται σε ψυχιατρικές μονάδες

Gabriele d’Ettorre¹, Vincenza Pellicani²

Μετάφραση: Μαρίνα Τριάντη³

© 2017 Ερευνητικό Ινστιτούτο Επαγγελματικής Ασφάλειας και Υγείας, Δημοσίευση στο Elsevier Korea LLC. Αυτό είναι ένα άρθρο ελεύθερης πρόσβασης με άδεια CC BY-NC-ND (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>). Τίτλος πρωτοτύπου "Workplace Violence Toward Mental Healthcare Workers Employed in Psychiatric Wards".

Περίληψη

Ιστορικό: Η εργασιακή βία (WPV) κατά του προσωπικού των υπηρεσιών ψυχικής υγείας (HCWs) που απασχολείται σε ψυχιατρικές μονάδες αποτελεί ένα ιδιαίτερα σημαντικό εργασιακό ζήτημα που αφορά εξίσου το προσωπικό και τους ασθενείς. Οι συνέπειες ωστόσο μπορεί να οδηγήσουν στην αύξηση του κόστους των υπηρεσιών και στη μείωση της ποιότητας περίθαλψης. Ο σκοπός αυτής της ανασκόπησης ήταν η αξιολόγηση μεταξύ των θεμάτων στα οποία έχει εστιάσει η βιβλιογραφία και εκείνων των

1. Εισαγωγή

Η εργασιακή βία από ασθενείς κατά του προσωπικού των υπηρεσιών ψυχικής υγείας, οι οποίοι εργάζονται σε μονάδες με οξεία ψυχιατρική συμπτωματολογία αποτελεί ένα παγκόσμιο θέμα ανησυχίας με σημαντικές επιπτώσεις, τόσο στους ασθενείς όσο και στο προσωπικό [1,2]. Μια πρόσφατη συστηματική μετα-ανάλυση των μελετών που διεξήχθη από τους Lozzino et al [3] έδειξε ότι σχεδόν ένας στους πέντε ασθενείς που ει-

σχήθη σε μονάδες με οξεία ψυχιατρική συμπτωματολογία μπορεί να διαπράξει μια βίαιη ενέργεια. Το ανδρικό φύλο, η διάγνωση της σχιζοφρένειας, η χρήση ουσιών και το πρότερο ιστορικό βίας ήταν παράγοντες που συνδέθηκαν με τη βία. Οι βίαιες επιθέσεις μπορεί να μην προκαλούν μόνο σωματικές βλάβες, αλλά μπορεί να έχουν ψυχολογικές συνέπειες όπως υψηλά επίπεδα στρες και άλλες επιπτώσεις για το προσωπικό ψυχικής υγείας και για το

1. Υγειονομική Μονάδα Πρόληψης και Προστασίας της Εργασίας, Τοπική Αρχή Υγείας του Μπρίντζι, Μπρίντζι, Ιταλία

2. Τμήμα Ψυχικής Υγείας, Τοπική Αρχή Υγείας, Λέτσε, Ιταλία

3. Παρατηρητήριο Υγείας και Ασφάλειας της Εργασίας ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε.

Θεμάτων που είναι νέα ως προς την προσέγγιση της ανησυχίας για τη βία που εκδηλώνουν οι ασθενείς κατά του προσωπικού των ψυχιατρικών μονάδων, τα τελευταία 20 χρόνια.

Μέθοδοι: Αναζητήσαμε βιβλιογραφία μέσω των βάσεων PubMed και Web of Science χρησιμοποιώντας συγκεκριμένες λέξεις κλειδιά. Κάθε άρθρο εξετάστηκε και κατηγοριοποιήθηκε σε μια ή περισσότερες από τις ακόλουθες τέσσερις κατηγορίες, ανάλογα με το αντικείμενο του θέματος: εκτίμηση κινδύνου, διαχείριση κινδύνου, δείκτες συμβάντων και σωματικές/μη σωματικές επιπτώσεις.

Αποτελέσματα: Η έρευνά μας κατέληξε σε ένα σύνολο 64 δημοσιεύσεων που ταίριαζε στα κριτήρια ένταξης. Τα θέματα που αναλύθηκαν, με σειρά συχνότητας (από την υψηλότερη στην χαμηλότερη), ήταν τα ακόλουθα: «εκτίμηση κινδύνου», «διαχείριση κινδύνου», «δείκτες συμβάντων» και «σωματικές/μη σωματικές επιπτώσεις». Η σχιζοφρένεια, η νεαρή ηλικία, η κατανάλωση αλκοόλ, η λάθος χρήση φαρμάκων, το ιστορικό βίας, και η κατά κύριο λόγο, η εχθρική διαπροσωπική συμπεριφορά θεωρήθηκαν παράγοντες πρόβλεψης της βίας των ασθενών.

Συμπέρασμα: Η εκτίμηση κινδύνου της βίας των ασθενών αποκάλυψε τον αποτελεσματικό τρόπο ελαχιστοποίησης των περιστατικών εργασιακής βίας και κατά συνέπεια την καλύτερη προστασία του προσωπικού. Εντοπίσαμε ανεπάρκεια δεδομένων σχετικά με τις ψυχολογικές επιπτώσεις της εργασιακής βίας. Σύμφωνα με αυτά τα ευρήματα, προτείνουμε την ανάγκη καλύτερης διερεύνησης των ψυχολογικών επιπτώσεων της εργασιακής βίας, ώστε να ελεγχθεί η αποτελεσματικότητα των παρεμβάσεων προκειμένου να βοηθηθούν τα θύματα της βίας και να προληφθεί η κάθε είδους ψυχολογική διαταραχή.

ίδιο το νοσηλευτικό ίδρυμα [4,5]. Ο θυμός, ο φόβος ή το άγχος, τα συμπτώματα της διαταραχής μετατραυματικού στρες, οι ενοχές, η απόδοση ευθυνών στον ίδιο και το αίσθημα της ντροπής [6], η μείωση της εργασιακής ικανοποίησης και η αυξημένη διάθεση αποχώρησης από το ίδρυμα [7] και η υποβαθμισμένη ποιότητα ζωής λόγω της υγείας [8] θεωρήθηκαν αποτέλεσμα της βραχυπρόθεσμης ή μακροπρόθεσμης έκθεσης στην εργασιακή βία. Τα αποτελέσματα της εργασιακής βίας σε οργανωτικό επίπεδο ίσως να περιλαμβάνουν συχνή εναλλαγή θέσεων εργασίας και δυσκολία στη διατήρηση του νοσηλευτικού προσωπικού [9,10], μειωμένο ηθικό, εχθρικό εργασιακό περιβάλλον [11], απουσιασμό, συχνότερα ιατρικά λάθη, περισσότερες αποζημιώσεις λόγω εργατικών ατυχημάτων [12, 13], οικονομική επιβάρυνση λόγω αδειών ασθενείας και μειωμένη ποιότητα υπηρεσιών φροντίδας των ασθενών [14]. Το οικονομικό φορτίο των σωματικών και ψυχολογικών συνεπειών της εργασιακής βίας κατά του προσωπικού ψυχικής υγείας είναι σημαντικό και αντιστοιχεί περίπου στο 30% του συνολικού κόστους ασθενειών και ατυχημάτων [15]. Επιπλέον, η ανικανότητα των εργαζομένων και η συνεπαγόμενη ανάγκη προσωρινού προσωπικού, αυξάνει το κόστος των υπηρεσιών και έχει συνδεθεί με χαμηλότερα πρότυπα

παροχής υπηρεσιών φροντίδας [16]. Στην πραγματικότητα, η αντιλαμβανόμενη απειλή της βίας μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα τη μεγαλύτερη χρήση εξαναγκαστικών μέτρων όπως απομόνωση, περιορισμό και ισχυρή φαρμακευτική αγωγή, τα οποία συχνά περιγράφονται ως τραυματικά [17] και μπορούν, με τη σειρά τους, να πυροδοτήσουν επιθετικές αντιδράσεις από τους ασθενείς αντί δέσμευση και συνεργασία με τη θεραπεία [18, 19]. Μολονότι έχουν επισημανθεί οι ενδεχόμενοι δείκτες πρόβλεψης της βίας των ασθενών στον εργασιακό χώρο, τέτοιου είδους δείκτες έχουν πιο περιορισμένη αξία σε νοσοκομειακές δομές που δέχονται επείγοντα περιστατικά σε σύγκριση με κοινοτικές ή ιατροδικαστικές δομές [3]. Στην πραγματικότητα, στις δομές με τα επείγοντα περιστατικά όπου δέχονται μεγάλο αριθμό άγνωστων ασθενών, οι δείκτες αυτοί συχνά είναι επίσης άγνωστοι.

Ο σκοπός αυτής της ανασκόπησης ήταν η αξιολόγηση μεταξύ εκείνων των θεμάτων, στα οποία έχει εστιάσει η βιβλιογραφία και εκείνων που είναι νέα ως προς την προσέγγιση της ανησυχίας για τη βία που εκδηλώνουν οι ασθενείς κατά του προσωπικού των ψυχιατρικών μονάδων, τα τελευταία 20 χρόνια.

2. Δεδομένα και μέθοδοι

Αναζητήσαμε άρθρα από δυο κοινές βιβλιογραφικές βάσεις δεδομένων: την PubMed και την Web of Science. Χρησιμοποιήσαμε συγκεκριμένες λέξεις κλειδιά για τον εντοπισμό των κατάλληλων, για τους σκοπούς αυτής της ανασκόπησης, άρθρων. Οι λέξεις αναζήτησης ήταν οι ακόλουθες: βία, μονάδες ασθενών με ψυχιατρική συμπτωματολογία, εργαζόμενοι στον τομέα ψυχικής υγείας, βιαιοπραγία, πρόβλεψη, επιπολασμός, επαγγελματικός κίνδυνος, μέτρα ασφάλειας, εκτίμηση κινδύνου και διαχείριση κινδύνου. Οι λέξεις κλειδιά ήταν μεθοδικά συνδυαζόμενες μεταξύ τους προκειμένου να διεξαχθεί η βιβλιογραφική έρευνα. Για παράδειγμα, «εργαζόμενοι στον τομέα ψυχικής υγείας» ΚΑΙ «βία» ΚΑΙ «επαγγελματικός κίνδυνος» ήταν ένας τέτοιος συνδυασμός. Υπήρξαν συνολικά 45 συνδυασμοί των όρων αναζήτησης και όλοι οι συνδυασμοί εφαρμόστηκαν σε κάθε μια από τις δυο βάσεις δεδομένων. Στόχος μας ήταν ο εντοπισμός πρωτότυπων ερευνητικών άρθρων (δηλαδή όχι ανασκοπήσεων) χρησιμοποιώντας τις προαναφερόμενες λέξεις κλειδιά με τα ακόλουθα κριτήρια αποκλεισμού: (1) μελέτες που δεν ήταν γραμμένες στα αγγλικά, (2) μελέτες που δεν δημοσιεύτηκαν μετά τον Ιανουάριο του 1996 (το έτος 1996 επιλέχθηκε με σκοπό την ανάλυση ερευνητικών μελετών τα τελευταία 20 χρόνια), (3) μελέτες που δεν αφορούσαν μονάδες ασθενών με οξεία ψυχιατρική συμπτωματολογία και (4) μελέτες που δεν ήταν

ολοκληρωμένες εκθέσεις (δηλαδή, γράμματα προς τον εκδότη). Κάθε άρθρο με πλήρες κείμενο που ανταποκρινόταν στα κριτήρια ένταξης εξετάστηκε και κατηγοριοποιήθηκε σε μια ή περισσότερες από τις ακόλουθες τέσσερις κατηγορίες, ανάλογα με το αντικείμενο του θέματος: εκτίμηση κινδύνου (στόχος των άρθρων ήταν ο προσδιορισμός των δυνητικών κινδύνων της βίας των ασθενών, καθώς και η πιθανότητα εμφάνισης των περιστατικών), διαχείριση κινδύνου (άρθρα τα οποία εστίαζαν στον τρόπο μείωσης του κινδύνου σε ένα ικανοποιητικό επίπεδο για την προστασία των εργαζομένων), δείκτες συμβάντων (π.χ. περιστατικό ή επιπολασμός της βίας του ασθενούς) και σωματικές/μη σωματικές επιπτώσεις (π.χ. τραυματισμοί ή ψυχική διαταραχή ως επακόλουθο της εκδήλωσης βίας από τον ασθενή). Σύμφωνα με τη Βρετανική Εκτελεστική Αρχή για την Υγεία και την Ασφάλεια (HSE), η εργασιακή βία ορίστηκε ως ακολούθως: «Κάθε περιστατικό από το οποίο ένας άνθρωπος βιώνει κακοποίηση, απειλή ή βιαιοπραγία σε καταστάσεις που σχετίζονται με την εργασία του. Κάτι τέτοιο μπορεί να αφορά λεκτική βία ή απειλές, καθώς επίσης σωματικές επιθέσεις» [20].

3. Αποτελέσματα

Η έρευνα των δυο βιβλιογραφικών βάσεων δεδομένων κατέληξε σε ένα σύνολο 85 δημοσιεύσεων που ταίριαζε με τα κριτήρια ένταξης που είχαμε ορίσει. Είκοσι ένα από αυτές αφαιρέθηκαν γιατί θε-

ωρήθηκαν άσχετες (πρακτικά συνεδρίων ή που δεν αφορούσαν εργαζόμενους σε μονάδες ψυχικής υγείας). Ετσι λοιπόν, παρέμειναν 64 μελέτες. Τα θέματα που συζητήθηκαν, με σειρά συχνότητας από την υψηλότερη στη χαμηλότερη, ήταν τα ακόλουθα: «εκτίμηση κινδύνου», «δείκτες συμβάντων», «διαχείριση κινδύνου» και «σωματικές/μη σωματικές επιπτώσεις». 45 μελέτες εστίαζαν στην εκτίμηση του κινδύνου, 19 στους δείκτες συμβάντων, 17 στην διαχείριση του κινδύνου και έξι στις σωματικές/μη σωματικές επιπτώσεις. Εντεκα δημοσιεύσεις ασχολήθηκαν και με τους δείκτες συμβάντων και με την εκτίμηση του κινδύνου. Πέντε δημοσιεύσεις εστίασαν και στην εκτίμηση του κινδύνου και στην διαχείριση του κινδύνου. Μια μελέτη ασχολήθηκε με τη διαχείριση του κινδύνου και τις σωματικές/μη σωματικές επιπτώσεις. Μια μελέτη εστίασε στους δείκτες συμβάντων και στη διαχείριση του κινδύνου. Δυο μελέτες ανέλυσαν τους δείκτες συμβάντων και τις σωματικές/μη σωματικές επιπτώσεις και δυο μελέτες επικεντρώθηκαν στους δείκτες συμβάντων, στην εκτίμηση του κινδύνου και στη διαχείριση του κινδύνου (Πίνακας 1).

4. Συζήτηση

4.1 Εκτίμηση κινδύνου της εργασιακής βίας

Τα ευρήματα της μελέτης μας δείχνουν ότι τα τελευταία 20 χρόνια, το βασικό θέμα των επιλεγμένων δημοσιεύσεων εστίαζε στην εκτίμηση

του κινδύνου, με σκοπό τον προσδιορισμό των δυνητικών κινδύνων της βίας των ασθενών, καθώς και στην πιθανότητα εμφάνισης τους. Μεταξύ των 45 μελετών που εστίαζαν στην εκτίμηση του κινδύνου, οι 19 αφορούσαν τους δείκτες πρόβλεψης των βίαιων ασθενών με ψυχιατρικά προβλήματα, οι 10 αφορούσαν τους καθοριστικούς παράγοντες στα πλαίσια των ψυχιατρικών μονάδων, εννέα ανέλυαν την προβλεψιμότητα των εργαλείων υποστήριξης απόφασης για την εκτίμηση του ιδιαίτερα αυξημένου κίνδυνου εκδήλωσης βίας από τους ασθενείς, πέντε εστίαζαν στο φύλο του ασθενούς που εκδήλωνε βία συμπεριφορά και σε δυο στάθηκε αδύνατη η αξιολόγηση της εργασιακής βίας. Αναφορικά με τους δείκτες πρόβλεψης της βίας που ασκείται από τους ασθενείς, η σχιζοφρένεια, η νεαρή ηλικία, η κατανάλωση αλκοόλ, η λάθος χρήση φαρμάκων, το ιστορικό βίας και η κατά κύριο λόγο εχθρική διαπροσωπική συμπεριφορά θεωρήθηκαν παράγοντες πρόβλεψης της επιθετικότητας προς το προσωπικό ψυχικής υγείας. Οι καθοριστικοί παράγοντες της βίας στους χώρους των ψυχιατρικών μονάδων προσδιορίστηκαν ως ακολούθως: ανεπαρκής σχέση μεταξύ προσωπικού και ασθενών, σχέση με διαθεσιμότητα εργασίας (on-call work) και με επιπρόσθετες ώρες ημερήσιας φροντίδας ανά ασθενή και υψηλά επίπεδα άγχους μεταξύ του προσωπικού. Η προβλεψιμότητα των εργαλείων σε σχέση με τη βία των ασθενών, αναλύ-

θηκε σε εννέα δημοσιεύσεις: και οι εννέα που ελέγχθηκαν υποστήριξαν την προβλεψιμότητα των προτεινόμενων εργαλείων: Violence Screening Checklist (VSC), Historical, Clinical, Risk Assessment-20 (HCR-20), Hare Psychopathy Checklist-Screening Version (PCL-SV), Braset Violence Checklist (BVC), η γαλλική έκδοση του Dynamic Appraisal of Situational Aggression (DASA-Fr), Clinical risk Assessment Screen of Inpatient Violence (V-Risk 10), Brief Psychiatric Rating Scale (BPRS). Επιπρόσθετα, η υιοθέτηση των εργαλείων υποστήριξης απόφασης για τον προσδιορισμό του ιδιαίτερα υψηλού κινδύνου άσκησης βίας των ασθενών αποδείχτηκε αποτελεσματική για την αξιολόγηση του κινδύνου και, κατά συνέπεια, για την ελαχιστοποίηση της εμφάνισης των περιστατικών. Στην πραγματικότητα, η μελέτη των Abderhalden et al [56] παρατήρησε μια σχέση μεταξύ της υιοθέτησης μιας βραχυπρόθεσμης εκτίμησης κινδύνου ανάμεσα στο νοσηλευτικό-διοικητικό προσωπικό κατά τις πρώτες ημέρες της θεραπείας και της μείωσης εμφάνισης σοβαρών επιθετικών επεισοδίων (-41%) και εξασθένιση των εξαναγκαστικών μέτρων (-27%) σε μονάδες ασθενών με ψυχιατρική συμπτωματολογία. Το στοιχείο αυτό επιβεβαιώνεται και στη μελέτη του Van de Sande et al [80], ο οποίος παρατήρησε σημαντική μείωση στη συχνότητα εμφάνισης επιθετικών περιστατικών (μείωση του σχετικού κινδύνου= -68%, $p < 0,01$ συγκριτικά με τους ελέγ-

χους), στον αριθμό των ασθενών με επιθετικότητα (μείωση του σχετικού κινδύνου= -50%, $p < 0,05$) και του χρόνου παραμονής σε καθεστώς απομόνωσης (μείωση του σχετικού κινδύνου= -45%, $p < 0,05$). Δεν υπήρξε συμφωνία μεταξύ των αποτελεσμάτων των μελετών που εστίασαν στο φύλο των βίαιων ασθενών: δύο μελέτες αποκάλυψαν υψηλότερο επιπολασμό της βίαιης συμπεριφοράς μεταξύ των γυναικών, δυο αποκάλυψαν επιπολασμό μεταξύ των ανδρών και μια δεν εξέτασε τις διαφορές ανάμεσα στα δυο φύλα.

4.2. Διαχείριση του κινδύνου της εργασιακής βίας

Μεταξύ των 17 δημοσιεύσεων που εστίαζαν στο συγκεκριμένο θέμα, 16 συζήτησαν τις διαχειριστικές παρεμβάσεις που στοχεύουν στο προσωπικό, αναφορικά με την κατάρτισή τους, και μία που επικεντρώθηκε στον τρόπο ελαχιστοποίησης των παραγόντων κινδύνου που παρουσιάζονται στο εργασιακό περιβάλλον μέσω επιτόπιας ανάλυσης για τον προσδιορισμό των δυνητικών κινδύνων εργασιακής βίας. Τα στρατηγικά σημεία αυτής της κατάρτισης όπου επικεντρώθηκαν αυτές οι μελέτες είναι τα εξής: οικοδόμηση μιας σχέσης μεταξύ ασθενούς-προσωπικού, βελτίωση των επικοινωνιακών δεξιοτήτων των εργαζομένων, ακριβή καταγραφή κάθε βίαιου περιστατικού και βελτίωση του εργασιακού πλαισίου μέσω της δέσμευσης από

Table 1
Summary of literature review findings with tally of articles based on the topics addressed

Study	Occurrence rates	Risk assessment	Risk management	Physical/nonphysical consequences
Bresler & Gaskell 2015 [21]		×		
Szmukler & Rose 2013 [22]		×		
Suguna & Joseph 2016 [23]		×		
Staggs 2015 [24]		×		
Staggs 2013 [25]		×		
Richter & Berger 2006 [4]				×
Inoue et al 2006 [5]				×
Chen et al 2005 [26]				×
Inoue et al 2011 [27]			×	×
Hansen 1996 [28]			×	
Benson et al 2003 [29]		×		
Biancosino et al 2009 [30]	×	×		
Mackay et al 2005 [31]			×	
Hahn et al 2006 [32]			×	
Duxbury et al 2005 [33]		×	×	
Rao et al 2007 [34]		×		
Stubbs & Dickens 2009 [35]	×			
Gale et al 2009 [36]	×			×
Chen et al 2009 [37]	×	×		
Bowers et al 2009 [38]		×		
Moylan & Cullinan 2011 [39]	×			×
Duxbury 2002 [40]			×	
Amore et al 2008 [41]		×		
Chen et al 2008 [42]	×	×		
McKinnon & Cross 2008 [43]	×			
Privitera et al 2005 [44]	×		×	
Maguire & Ryan 2007 [45]	×			
Bilgin & Buzlu 2006 [46]	×			
Lipscomb et al 2006 [47]			×	
Zeng et al 2013 [48]	×	×	×	
Daffern et al 2010 [49]		×	×	
McNiel et al 2003 [50]		×		
Barlow et al 2000 [51]		×		
Boggild et al 2004 [52]		×		
Soliman & Reza 2001 [53]		×		
Nielsen & Large 2012 [54]		×		
Abderhalden et al 2006 [55]		×		
Abderhalden et al 2008 [56]		×		
Beauford et al 1997 [57]			×	
Björkdahl et al 2006 [58]		×		
Bowers et al 2003 [59]		×		
Carr et al 2008 [60]	×	×	×	
Cookson et al 2012 [61]		×		
Dumais et al 2012 [62]		×		
Eaton et al 2000 [63]	×	×		
Ehmann et al 2001 [64]		×		
Grassi et al 2001 [65]	×	×		
Hartvig et al 2011 [66]		×		
Lam et al 2000 [67]		×		
Mellesdal 2003 [68]	×	×		
Nijman et al 1997 [69]			×	
Nijman et al 2002 [70]		×		
Oulis et al 1996 [71]		×		
Owen et al 1998 [9]	×	×		
Raja et al 1997 [72]		×	×	
Raja & Azzoni 2005 [73]	×	×		
Ross et al 2012 [74]			×	
Saverimuttu & Lowe 2000 [75]		×		
Troisi et al 2003 [76]		×		
Vaaler et al 2011 [77]		×		
Daffern et al 2012 [78]			×	
Manfredini et al 2001 [79]		×		
Van de Sande et al 2011 [80]	×	×		

πλευράς διοίκησης και την εμπλοκή των εργαζομένων σε ένα πρόγραμμα πρόληψης της εργασιακής βίας. Σχετι-

κά με τη σχέση μεταξύ του προσωπικού στον τομέα της υγείας και των ασθενών με ψυχιατρική συμπτωματολο-

γία, η μελέτη των Oulis et al [71] παρατήρησε την αποτελεσματικότητα των παρεμβάσεων που είχαν ως στόχο

την βελτίωση των δεξιοτήτων του προσωπικού ώστε να προσεγγίσουν ασθενείς με ψυχιατρικές παθήσεις που είχαν επιθετικές τάσεις. Τέτοιου είδους παρεμβάσεις περιλάμβαναν ένα πρωτόκολλο συνομιλίας με τους ασθενείς που επιδείκνυαν επιθετική συμπεριφορά, τη συζήτηση της θεραπευτικής αντιμετώπισης μαζί με τον ασθενή σχεδόν αμέσως μετά την εισαγωγή του, εξηγώντας γιατί η πόρτα του θαλάμου είναι κλειδωμένη, καθώς και τους κανόνες εξόδων, παρέχοντας ένα χρονοδιάγραμμα των συναντήσεων του προσωπικού ώστε να εξηγήσουν την απουσία μελών του προσωπικού από τον θάλαμο και διευκρινίζοντας τη διαδικασία για να προγραμματιστεί ραντεβού με τους ψυχιάτρους. Το στοιχείο αυτό επιβεβαιώνεται στη μελέτη των Hahn et al [32], όπου αποδείχτηκε ότι οι συμπεριφορές των νοσηλευτών ψυχικής υγείας επηρεάζουν τις αντιδράσεις τους αναφορικά με την επιθετικότητα και τη βία και δείχνει ότι τα προγράμματα κατάρτισης, τα οποία υποστηρίζονται σε οργανωτικό επίπεδο, μπορούν να επηρεάσουν θετικά τις συμπεριφορές τους όταν πρόκειται για την αιτιολόγηση της επιθετικότητας των ασθενών αλλά και τους τρόπους αντιμετώπισής της.

4.3 Σωματικές/μη σωματικές συνέπειες επιπτώσεις της εργασιακής βίας

Πέντε από τις έξι μελέτες εστίαζαν σε αυτό το θέμα αναφορικά με τις σωματικές επι-

πτώσεις των επιθέσεων. Μια μελέτη εστίασε στις σωματικές επιπτώσεις. Τα ευρήματα αυτής της ανασκόπησης έδειξαν ότι μεταξύ του 7,5% και του 33% των θυμάτων βίας ανέπτυξε ψυχολογικά συμπτώματα μετά από την επίθεση (άγχος, κατάθλιψη και συμπεριφορά αποφυγής). Μια μελέτη που πραγματοποιήθηκε μεταξύ των νοσηλευτών ψυχικής υγείας έδειξε ότι το 26% από αυτούς είχε βιώσει μια σοβαρή επίθεση στον εργασιακό του βίο και είχε τραυματιστεί σοβαρά. Μεταξύ των τραυματισμών ήταν τα κατάγματα, οι τραυματισμοί στα μάτια και κάποιου είδους μόνιμη αναπηρία [39]. Οι Richter και Berger [4] ανακάλυψαν ότι, μέχρι και 6 μήνες μετά την επίθεση, περίπου το 10% των θυμάτων υπέφερε από μετατραυματικό στρες, οι γυναίκες βίωναν ιδιαίτερα εντονότερα συμπτώματα στρες σε σχέση με τους άντρες και το μετατραυματικό στρες δεν είχε σχέση δόσης-απόκρισης με τη σοβαρότητα των σωματικών βλαβών που προκλήθηκαν από την επίθεση σε διάστημα εβδομάδων από το περιστατικό.

4.4. Περιστατικά εμφάνισης εργασιακής βίας

Και οι 19 μελέτες που εστίασαν σε αυτό το θέμα είχαν μεταξύ τους σοβαρές διαφορές ως προς τον ορισμό της βίας κατά του προσωπικού στις υπηρεσίες ψυχικής υγείας. Συχνότερα, οι μελέτες εστίαζαν αποκλειστικά στις σωματικές επιθέσεις. Λίγες ήταν εκείνες που διαχώριζαν τη σωματική από τη λεκτική βία ή τις απει-

λές ή τη σεξουαλική παρενόχληση. Οι εκδηλώσεις βίας μελετούνταν συχνότερα ως περιστατικά εμφάνισης μεταξύ του προσωπικού παρά ως περιστατικά εμφάνισης ανάλογα με τον αριθμό των ασθενών ή τον αριθμό των κλινών. Οι μελέτες που ελέγχθηκαν αποκάλυψαν ότι μεταξύ του 24% και του 80% του προσωπικού που απασχολείται σε μονάδες με οξεία ψυχιατρική συμπτωματολογία έχει δεχτεί επίθεση από κάποιον ασθενή σε κάποια στιγμή της εργασιακής του πορείας: οι λεκτικές επιθέσεις επηρεάζουν το 46 - 78,6% του προσωπικού, οι απειλές το 43 - 78,6% και η σεξουαλική

...τα προγράμματα κατάρτισης, τα οποία υποστηρίζονται σε οργανωτικό επίπεδο, μπορούν να επηρεάσουν θετικά τις συμπεριφορές των νοσηλευτών ψυχικής υγείας όταν πρόκειται για την αιτιολόγηση της επιθετικότητας των ασθενών αλλά και τους τρόπους αντιμετώπισής της.

παρενόχληση το 9,5 - 37,2%. Η μελέτη των Carr et al [60] εκτίμησε ότι αντιστοιχεί ένα ποσοστό 0,55% βίαιου περιστατικού ανά κλίνη ανά μήνα στις μονάδες με οξεία ψυχιατρική συμπτωματολογία.

4.5 Συμπερασματικά σχόλια

Τα ευρήματα της παρούσας ανασκόπησης έδειξαν ότι η βία των ασθενών κατά του προσωπικού των υπηρεσιών ψυχικής υγείας αποτελεί ένα τεράστιο πρόβλημα για τους

Η σχιζοφρένεια, η νεαρή ηλικία, η κατανάλωση αλκοόλ, η λάθος χρήση φαρμάκων, το ιστορικό βίας και η, κατά κύριο λόγο, εχθρική διαπροσωπική συμπεριφορά θεωρήθηκαν παράγοντες πρόβλεψης της επιθετικότητας των ασθενών.

ιδίους, για τα νοσηλευτικά ιδρύματα αλλά και για τους ασθενείς. Η σχιζοφρένεια, η νεαρή ηλικία, η κατανάλωση αλκοόλ, η λάθος χρήση φαρμάκων, το ιστορικό βίας και η, κατά κύριο λόγο, εχθρική διαπροσωπική συμπεριφορά θεωρήθηκαν παράγοντες πρόβλεψης της επιθετικότητας των ασθενών. Παρόλα αυτά, η βραχυπρόθεσμη πρόβλεψη της απειλής και της βίαιης συμπεριφοράς σε έναν ψυχιατρικό θάλαμο, βάση τέτοιων δεικτών πρόβλεψης, έχει πιο περιορισμένη αξία συγκριτικά με τις δομές σε επίπεδο κοινότητας. Στην πραγματικότητα, όταν εισάγονται ασθενείς με οξεία ψυχιατρικά προβλήματα, αυτοί οι δείκτες πρόβλεψης συχνά είναι άγνωστοι [5,8-

10]. Η εκτίμηση του κινδύνου της βίας των ασθενών μέσω εργαλείων υποστήριξης απόφασης για την αξιολόγηση του ιδιαίτερα μεγάλου κινδύνου βίας στους έγκλειστους ασθενείς ήταν αποτελεσματική όσον αφορά στην κατάλληλη ταξινόμηση των ασθενών ως προς την τάση εκδήλωσης επιθετικής συμπεριφοράς ή όχι. Στην πραγματικότητα, όλες οι δημοσιεύσεις που ελέγχθηκαν και εστιάζουν σε αυτό το ζήτημα, παρουσίασαν την ακρίβεια του εργαλείου διαχείρισης για τον προσδιορισμό των βραχυπρόθεσμων κινδύνων επιθετικής συμπεριφοράς κατά την εισαγωγή σε μονάδες οξέων ψυχιατρικών περιστατικών. Όσον αφορά στην διαχειριστική προσέγγιση της εργασιακής βίας, η δέσμευση της διοίκησης και η εμπλοκή των εργαζομένων σε προγράμματα υγείας και ασφάλειας που στοχεύουν στο συγκεκριμένο ζήτημα των ψυχιατρικών μονάδων, αποδείχτηκαν αποτελεσματικές διαδικασίες μείωσης του κινδύνου. Στην παρούσα ανασκόπηση, εντοπίσαμε απουσία στοιχείων σχετικά με τις συνέπειες της βίας απέναντι στο προσωπικό που απασχολούνται σε ψυχιατρικές μονάδες. Στην πραγματικότητα, το συγκεκριμένο ζήτημα αναλύθηκε σε μόλις μερικά από τα επιλεγμένα άρθρα. Μια πρόσφατη μελέτη των Gascon et al [81] αποκάλυψε ότι μεταξύ του προσωπικού σε μονάδες ψυχικής υγείας και οι δυο μορφές βίας, σωματική και μη σωματική επιθετικότητα, συσχετιζόντουσαν σημαντικά με τα συμπτώματα της επαγγελματικής εξουθένωσης (συναι-

σθηματική εξάντληση, αποπροσωποποίηση και έλλειψη αποδοτικότητας). Σύμφωνα με αυτά τα ευρήματα, προτείνουμε την ανάγκη καλύτερης διερεύνησης των ψυχολογικών συνεπειών της εργασιακής βίας κατά του προσωπικού ψυχικής υγείας, με στόχο τον έλεγχο των αποτελεσματικών παρεμβάσεων ώστε να βοηθηθούν τα θύματα της βίας και να προληφθούν οι ψυχολογικές επιπτώσεις.

Η παρούσα μελέτη χαρακτηρίζεται από κάποιους περιορισμούς. Μέχρι σήμερα, ο ορισμός της βίας δεν είναι μοναδικός. Οι επιλεγμένες μελέτες, δυστυχώς, προσδιορίζουν διαφορετικά τον παραπάνω όρο. Ορισμένες μελέτες ανέλυαν μόνο τη σωματική βία, άλλες τη σωματική και τη λεκτική. Επομένως, η συχνότητα εμφάνισης των περιστατικών μπορεί να υπολογισθεί λανθασμένα. Επιπλέον, αρκετές μελέτες αποκάλυψαν επίσης ότι σε αρκετές περιπτώσεις, τα περιστατικά βίας δεν αναφέρονταν από τους εργαζόμενους. Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω, και προκειμένου να μελετήσουμε καλύτερα τους κινδύνους της εργασιακής βίας, υιοθετήσαμε τον ορισμό της βίας όπως καθορίζεται από την Βρετανική Εκτελεστική Αρχή για την Υγεία και την Ασφάλεια (HSE), ο οποίος περιλαμβάνει και τη σωματική και τη μη σωματική επίθεση. Επίσης, πιστεύουμε ότι το φαινόμενο της υποκαταγραφής των επιθέσεων έχει μερικώς περιοριστεί λόγω του σημαντικού αριθμού των μελετών που έχουν ασχοληθεί με το ζήτημα

του «δείκτη συμβάντων» και έχουν λάβει υπόψη αυτόν τον περιορισμό.

Αναφορές

1. Hvidhjelm J., Sestoft D., Skovgaard L.T., Bue Bjorner J. Sensitivity and specificity of the Brøset Violence Checklist as predictor of violence in forensic psychiatry. *Nord J Psychiatry*. 2014;68:536–542. [[PubMed](#)]
2. Stevenson K.N., Jack S.M., O'Mara L., LeGris J. Registered nurses' experiences of patient violence on acute care psychiatric inpatient units: an interpretive descriptive study. *BMC Nursing*. 2015;14:35. [[PubMed](#)]
3. Iozzino L., Ferrari C., Large M., Nielsens O., de Girolamo G. Prevalence and risk factors of violence by psychiatric acute inpatients: a systematic review and meta-analysis. *PLoS One*. 2015;10:e0128536. [[PubMed](#)]
4. Richter D., Berger K. Post-traumatic stress disorder following patient assaults among staff members of mental health hospitals: a prospective longitudinal study. *BMC Psychiatry*. 2006;6:15. PMC. Web. 18 Feb. 2017. [[PubMed](#)]
5. Inoue M., Tsukano K., Muraoka M., Kaneko F., Okamura H. Psychological impact of verbal abuse and violence by patients on nurses working in psychiatric departments. *Psychiatry Clin Neurosci*. 2006;60:29–36. [[PubMed](#)]
6. Nolan P., Dallender J., Soares J., Thomsen S., Arnetz B. Violence in mental health care: the experiences of mental health nurses and psychiatrists. *J Adv Nurs*. 1999;30:934–941. [[PubMed](#)]
7. Sofield L., Salmond S. Workplace violence: a focus on verbal abuse and intent to leave the organization. *Orthop Nurs*. 2003;22:274–283. [[PubMed](#)]
8. Chen C., Huang C., Hwang J., Chen C. The relationship of health-related quality of life to workplace physical violence against nurses by psychiatric patients. *Qual Life Res*. 2010;19:1155–1161. [[PubMed](#)]
9. Owen C., Tarantello C., Jones M. Violence and aggression in psychiatric units. *Psychiatr Serv*. 1998;49:1452–1457. [[PubMed](#)]
10. Kisa S. Turkish nurses' experience of verbal abuse at work. *Arch Psychiatr Nurs*. 2008;22:200–207. [[PubMed](#)]
11. Pai H., Lee S. Risk factors for workplace violence in clinical registered nurses in Taiwan. *J Clin Nurs*. 2011;20:1405–1412. [[PubMed](#)]
12. Roche M., Diers D., Duffield C., Catling-Paull C. Violence toward nurses, the work environment and patient outcomes. *J Nurs Scholarsh*. 2009;42:13–22. [[PubMed](#)]
13. Ito H., Eisen S., Sederer L., Yamada O., Tachimoro H. Factors affecting psychiatric nurses' intention to leave their current job. *Psychiatr Serv*. 2001;52:232–234. [[PubMed](#)]
14. Campbell J., Messing J., Kub J., Agnew J., Fitzgerald S., Fowler B., Sheridan D., Lindauer C., Deaton J., Bolyard R. Workplace violence: prevalence and risk factors in the safe at work study. *J Occup Health Environ Med*. 2011;53:82–89. [[PubMed](#)]
15. Hoel H, Sparks K, Cooper C. The cost of violence/stress at work and the benefits of a violence/stress-free working environment [Internet]. Report commissioned by the International Labour Organization (ILO) Geneva; 2001 [cited 2016 Sep 19]. Available from: http://www.ilo.org/safework/info/publications/WCMS_108532/lang-en/index.htm.
16. Audit Commission for Local Authorities and the National Health Service in England and Wales . Holbrooks Printers Ltd; London (UK): 2001. Change here! Managing change to improve local services; pp. 52–57.
17. Olofsson B., Jacobsson L. A plea for respect: involuntarily hospitalized psychiatric patients' narratives about being subjected to coercion. *J Psychiatr Ment Health Nurs*. 2001;8:357–366. [[PubMed](#)]
18. Daffern M., Mayer M., Martin T. Staff gender ratio and aggression in a forensic psychiatric hospital. *Int J Ment Health Nurs*. 2006;15:93–99. [[PubMed](#)]
19. Fisher W.A. Elements of successful restraint and seclusion reduction programs and their application in a large, urban, state psychiatric hospital. *J Psychiatr Pract*. 2003;9:7–15. [[PubMed](#)]
20. Health and Safety Executive (UK). Work-related violence [Internet]. 2016 [cited 2016 Sep 19]. Available from: <http://www.hse.gov.uk/violence/index.htm>.
21. Bresler S., Gaskell M.B. Risk assessment for patient perpetrated violence: analysis of three assaults against healthcare workers. *Work*. 2015;51:73–77. [[PubMed](#)]
22. Szmukler G., Rose N. Risk assessment in mental health care: values and costs. *Behav Sci Law*. 2013;31:125–140. [[PubMed](#)]
23. Suguna A., Joseph B. Human bite of a staff nurse on a psychiatric unit. *Workplace Health Saf*. 2016;64:133–134. [[PubMed](#)]
24. Staggs V.S. Injurious assault rates on inpatient psychiatric units: associations with staffing

by registered nurses and other nursing personnel. *Psychiatr Serv.* 2015;66:1162–1166. [[PubMed](#)]

25. Staggs V.S. Nurse staffing, RN mix, and assault rates on psychiatric units. *Res Nurs Health.* 2013;36:26–37. [[PubMed](#)]

26. Chen S.C., Hwu H.G., Williams R.A. Psychiatric nurses' anxiety and cognition in managing psychiatric patients' aggression. *Arch Psychiatr Nurs.* 2005;19:141–149. [[PubMed](#)]

27. Inoue M., Kaneko F., Okamura H. Evaluation of the effectiveness of a group intervention approach for nurses exposed to violent speech or violence caused by patients: a randomized controlled trial. *ISRN s.* 2011;2011:325614. [[PubMed](#)]

28. Hansen B. Workplace violence in the hospital psychiatric setting. An occupational health perspective. *AAOHN J.* 1996;44:575–580. [[PubMed](#)]

29. Benson A., Secker J., Balfe E., Lipsedge M., Robinson S., Walker J. Discourses of blame: accounting for aggression and violence on an acute mental health inpatient unit. *Soc Sci Med.* 2003;57:917–926. [[PubMed](#)]

30. Biancosino B., Delmonte S., Grassi L., Santone G., Preti A., Miglio R., de Girolamo G., PROGRES-Acute Group Violent behavior in acute psychiatric inpatient facilities: a national survey in Italy. *J Nerv Ment Dis.* 2009;197:772–782. [[PubMed](#)]

31. Mackay I., Paterson B., Cassells C. Constant or special observations of inpatients presenting a risk of aggression or violence: nurses' perceptions of the rules of engagement. *Psychiatr Ment Health Nurs.* 2005;12:464–471. [[PubMed](#)]

32. Hahn S., Needham I.,

Abderhalden C., Duxbury Halfens R.J. The effect of a training course on mental health nurses' attitudes on the reasons of patient aggression and its management. *J Psychiatr Ment Health Nurs.* 2006;13:197–204. [[PubMed](#)]

33. Duxbury J., Whittington R. Causes and management of patient aggression and violence: staff and patient perspectives. *J Adv Nurs.* 2005;50:469–478. [[PubMed](#)]

34. Rao H., Luty J., Trathen B. Characteristics of patients who are violent to staff and towards other people from a community mental health service in South East England. *J Psychiatr Ment Health Nurs.* 2007;14:753–757. [[PubMed](#)]

35. Stubbs B., Dickens G. Physical assault by patients against physiotherapists working in mental health . *Physiotherapy.* 2009;95:170–175. [[PubMed](#)]

36. Gale C., Arroll B., Coverdale J. The 12-month prevalence of patient-initiated aggression against psychiatrists: a New Zealand national survey. *Int J Psychiatry Med.* 2009;39:79–87. [[PubMed](#)]

37. Chen W.C., Hwu H.G., Wang J.D. Hospital staff responses to workplace violence in a psychiatric hospital in Taiwan. *Int J Occup Environ Health.* 2009;15:173–179. [[PubMed](#)]

38. Bowers L., Allan T., Simpson A., Jones J., Van Der Merwe M., Jeffery D. Identifying key factors associated with aggression on acute inpatient psychiatric wards. *Issues Ment Health Nurs.* 2009;30:260–271. [[PubMed](#)]

39. Moylan L.B., Cullinan M. Frequency of assault and severity of injury of psychiatric

nurses in relation to the nurses' decision to restrain. *J Psychiatr Ment Health Nurs.* 2011;18:526–534. [[PubMed](#)]

40. Duxbury J. An evaluation of staff and patient views of and strategies employed to manage inpatient aggression and violence on one mental health unit: a pluralistic design. *J Psychiatr Ment Health Nurs.* 2002;9:325–337. [[PubMed](#)]

41. Amore M., Menchetti M., Tonti C., Scarlatti F., Lundgren E., Esposito W., Berardi D. Predictors of violent behavior among acute psychiatric patients: clinical study. *Psychiatry Clin Neurosci.* 2008;62:247–255. [[PubMed](#)]

42. Chen W.C., Hwu H.G., Kung S.M., Chiu H.J., Wang J.D. Prevalence and determinants of workplace violence of health care workers in a psychiatric hospital in Taiwan. *J Occup Health.* 2008;50:288–293. [[PubMed](#)]

43. McKinnon B., Cross W. Occupational violence and assault in mental health nursing: a scoping project for a Victorian Mental Health Service. *Int J Ment Health Nurs.* 2008;17:9–17. [[PubMed](#)]

44. Privitera M., Weisman R., Cerulli C., Tu X., Groman A. Violence toward mental health staff and safety in the work environment. *Occup Med (Lond)* 2005;55:480–486. [[PubMed](#)]

45. Maguire J., Ryan D. Aggression and violence in mental health services: categorizing the experiences of Irish nurses. *J Psychiatr Ment Health Nurs.* 2007;14:120–127. [[PubMed](#)]

46. Bilgin H., Buzlu S. A study of psychiatric nurses' beliefs and attitudes about work safety and assaults in Turkey. *Issues Ment Health Nurs.* 2006;27:75–90. [[PubMed](#)]

47. Lipscomb J., McPhaul K., Rosen J., Brown J.G., Choi M., Soeken K., Vignola V., Wagoner D., Foley J., Porter P. Violence prevention in the mental health setting: the New York state experience. *Can J Nurs Res.* 2006;38:96–117. [[PubMed](#)]
48. Zeng J.Y., An F.R., Xiang Y.T., Qi Y.K., Ungvari G.S., Newhouse R., Yu D.S., Lai K.Y., Yu L.Y., Ding Y.M., Tang W.K., Wu P.P., Hou Z.J., Chiu H.F. Frequency and risk factors of workplace violence on psychiatric nurses and its impact on their quality of life in China. *Psychiatry Res.* 2013;210:510–514. [[PubMed](#)]
49. Daffern M., Thomas S., Ferguson M., Podubinski T., Hollander Y., Kulkhani J., Decastella A., Foley F. The impact of psychiatric symptoms, interpersonal style, and coercion on aggression and self-harm during psychiatric admission. *Psychiatry.* 2010;73:365–381. [[PubMed](#)]
50. McNiel D.E., Gregory A.L., Lam J.N., Binder R.L., Sullivan G.R. Utility of decision support tools for assessing acute risk of violence. *J Consult Clin Psychol.* 2003;71:945–953. [[PubMed](#)]
51. Barlow K., Grenyer B., Ilkiw-Lavalle O. Prevalence and precipitants of aggression in psychiatric inpatient units. *Aust N Z J Psychiatry.* 2000;34:967–974. [[PubMed](#)]
52. Boggild A.K., Heisel M.J., Links P.S. Social, demographic, and clinical factors related to disruptive behaviour in hospital. *Can J Psychiatry.* 2004;49:114–118. [[PubMed](#)]
53. Soliman A.E., Reza H. Risk factors and correlates of violence among acutely ill adult psychiatric inpatients. *Psychiatr Serv.* 2001;52:75–80. [[PubMed](#)]
54. Nielssen O., Large M.M. Homicide in psychiatric hospitals in Australia and New Zealand. *Psychiatr Serv.* 2012;63:500–503. [[PubMed](#)]
55. Abderhalden C., Needham I., Dassen T., Halfens R., Haug H.J., Fischer J. Predicting inpatient violence using an extended version of the Brøset-Violence-Checklist: instrument development and clinical application. *BMC Psychiatry.* 2006 Apr 25;6:17. PMC. Web. 18 Feb. 2017. [[PubMed](#)]
56. Abderhalden C., Needham I., Dassen T., Halfens R., Haug H.J., Fischer J.E. Structured risk assessment and violence in acute psychiatric wards: randomised controlled trial. *Br J Psychiatry.* 2008;193:44–50. [[PubMed](#)]
57. Beauford J.E., McNiel D.E., Binder R.L. Utility of the initial therapeutic alliance in evaluating psychiatric patients' risk of violence. *Am J Psychiatry.* 1997;154:1272–1276. [[PubMed](#)]
58. Björkdahl A., Olsson D., Palmstierna T. Nurses' short-term prediction of violence in acute psychiatric intensive care. *Acta Psychiatr Scand.* 2006;113:224–229. [[PubMed](#)]
59. Bowers L., Simpson A., Alexander J. Patient-staff conflict: results of a survey on acute psychiatric wards. *Soc Psychiatry Psychiatr Epidemiol.* 2003;38:402–408. [[PubMed](#)]
60. Carr V.J., Lewin T.J., Sly K.A., Conrad A.M., Tirupati S., Cohen M., Ward P.B., Coombs T. Adverse incidents in acute psychiatric inpatient units: rates, correlates and pressures. *Aust N Z J Psychiatry.* 2008;42:267–282. [[PubMed](#)]
61. Cookson A., Daffern M., Foley F. Relationship between aggression, interpersonal style, and therapeutic alliance during short-term psychiatric hospitalization. *J Ment Health Nurs.* 2012;21:20–29. [[PubMed](#)]
62. Dumais A., Larue C., Michaud C., Goulet M.H. Predictive validity and psychiatric nursing staff's perception of the clinical usefulness of the French version of the dynamic appraisal of situational aggression. *Issues Ment Health Nurs.* 2012;33:670–675. [[PubMed](#)]
63. Eaton S., Ghannam M., Hunt N. Prediction of violence on a psychiatric intensive care unit. *Med Sci Law.* 2000;40:143–146. [[PubMed](#)]
64. Ehmann T.S., Smith G.N., Yamamoto A., McCarthy N., Ross D., Au T., Flynn S.W., Altman S., Honer W.G. Violence in treatment resistant psychotic inpatients. *Nerv Ment Dis.* 2001;189:716–721. [[PubMed](#)]
65. Grassi L., Peron L., Marangoni C., Zanchi P., Vanni A. Characteristics of violent behaviour in acute psychiatric in-patients: a 5-year Italian study. *Acta Psychiatr Scand.* 2001;104:273–279. [[PubMed](#)]
66. Hartvig P., Roaldset J.O., Moger T.A., Ostberg B., Bjørkly S. The first step in the validation of a new screen for violence risk in acute psychiatry: the inpatient context. *Eur Psychiatry.* 2011;26:92–99. [[PubMed](#)]
67. Lam J.N., McNiel D.E., Binder R.L. The relationship between patients' gender and violence leading to staff injuries. *Psychiatr Serv.* 2000;51:1167–1170. [[PubMed](#)]
68. Mellesdal L. Aggression on a psychiatric acute ward: a three-year prospective study. *Psychol Rep.* 2003;92:1229–1248. [[PubMed](#)]
69. Nijman H.L., Merckelbach H.L., Allertz W.F., Campo J.M. Prevention of aggressive incidents on a closed psychiatric ward. *Psychiatr Serv.* 1997;48:694–698. [[PubMed](#)]
70. Nijman H., Merckelbach H., Evers C., Palmstierna T., Campo

- J. Prediction of aggression on a locked psychiatric admissions ward. *Acta Psychiatr Scand.* 2002;105:390–395. [[PubMed](#)]
71. Oulis P., Lykouras L., Dascalopoulou E., Psarros C. Aggression among psychiatric sychopathology. 1996;29:174–180. [[PubMed](#)]
72. Raja M., Azzoni A., Lubich L. Aggressive and violent behavior in a population of psychiatric inpatients. *Soc Psychiatry Psychiatr Epidemiol.* 1997;32:428–434. [[PubMed](#)]
73. Raja M., Azzoni A. Hostility and violence of acute psychiatric inpatients. *Clin Pract Epidemiol Ment Health.* 2005;1:11. PMC. Web. 18 Feb. 2017. [[PubMed](#)]
74. Ross J., Bowers L., Stewart D. Conflict and containment events in inpatient psychiatric units. *J Clin Nurs.* 2012;21:2306–2315. [[PubMed](#)]
75. Saverimuttu A., Lowe T. Aggressive incidents on a psychiatric intensive care unit. *Nurs Stand.* 2000;14:33–36. [[PubMed](#)]
76. Troisi A., Kustermann S., Di Genio M., Siracusano A. Hostility during admission interview as a short-term predictor of aggression in acute psychiatric male inpatients. *J Clin Psychiatry.* 2003;64:1460–1464. [[PubMed](#)]
77. Vaaler A.E., Iversen V.C., Morken G., Fløvig J.C., Palmstierna T., Linaker O.M. Short-term prediction of threatening and violent behaviour in an acute psychiatric intensive care unit based on patient and environment characteristics. *BMC Psychiatry.* 2011;11:44. PMC. Web. 18 Feb. 2017. [[PubMed](#)]
78. Daffern M., Day A., Cookson A. Implications for the prevention of aggressive behavior within psychiatric hospitals drawn from interpersonal communication theory. *Int J Offender Ther Comp Criminol.* 2012;56:401–419. [[PubMed](#)]
79. Manfredini R., Vanni A., Peron L., La Cecilia O., Smolensky M.H., Grassi L. Day-night variation in aggressive behavior among psychiatric inpatients. *Chronobiol Int.* 2001;18:503–511. [[PubMed](#)]
80. Van de Sande R., Nijman H.L., Noorthoon H.O. Aggression and seclusion on acute psychiatric wards. Effect of short-term risk assessment. *Br J Psychiatry.* 2011;199:473–478. [[PubMed](#)]
81. Gascon S., Leiter M.P., Andrés E., Santed M.A., Pereira J.P., Cunha M.J., Albesa A., Montero-Marín J., García-Campayo J., Martínez-Jarreta B. The role of aggressions suffered by healthcare workers as predictors of burnout. *J Clin Nurs.* 2013;22:3120–3129. [[PubMed](#)]

Σύγκρουση συμφερόντων

Οι συγγραφείς δηλώνουν ότι δεν διατηρούν καμία οικονομική ή προσωπική σχέση με ανθρώπους ή οργανισμούς, οι οποίοι θα μπορούσαν με αδόκιμο τρόπο να επηρεάσουν το παρόν έργο.

Επιμέλεια: Σπύρος Δοντάς

Η πολιτική της εργατικής τάξης κατά τον 19ο αιώνα

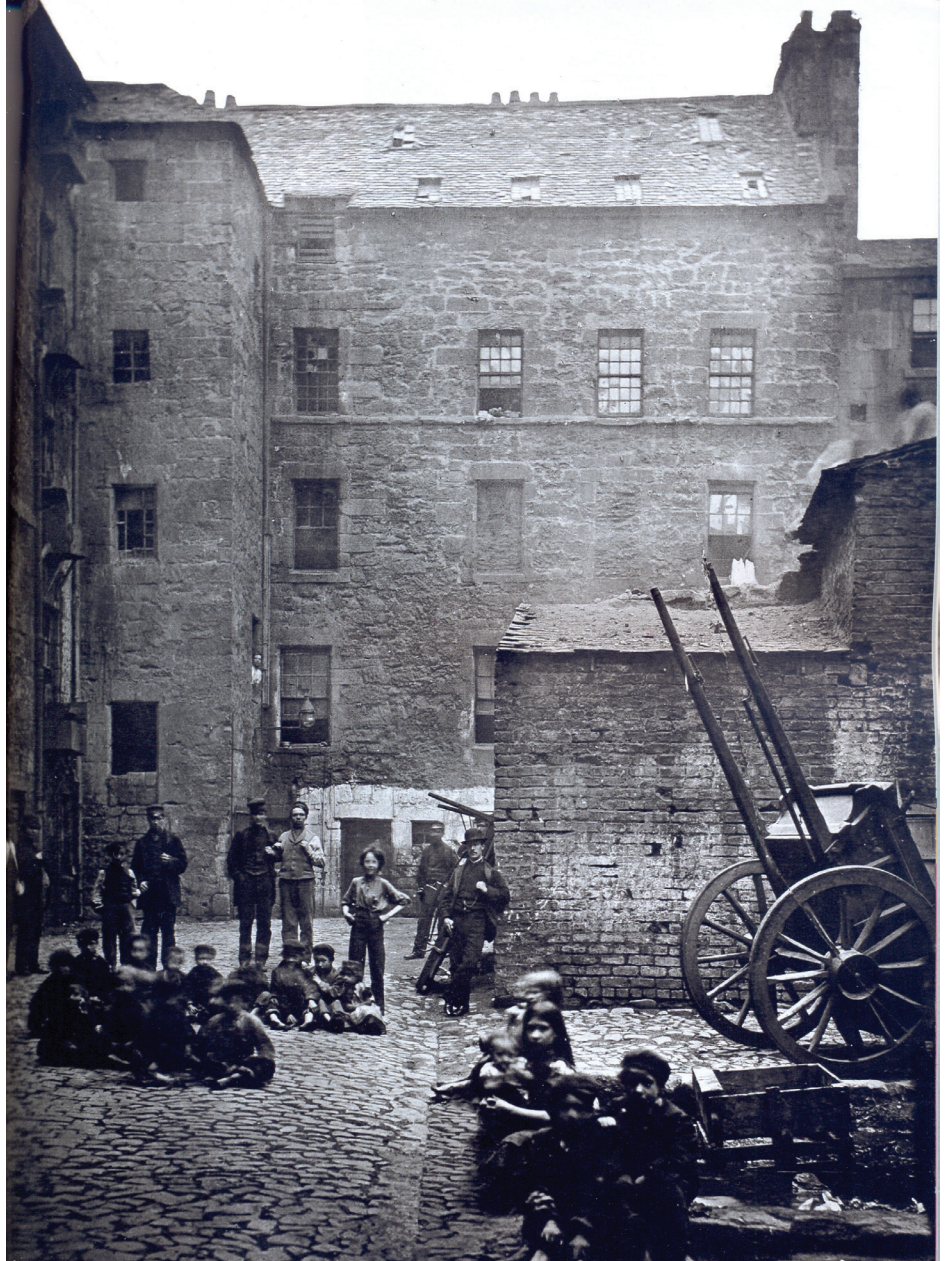
Απόσπασμα από το βιβλίο του Christopher Alan Bayly με τίτλο «Η γέννηση του νεωτερικού κόσμου, 1780 - 1914», Εκδόσεις Αλεξάνδρεια, Αθήνα 2013, σελ. 224-225. Ο συγγραφέας είναι καθηγητής Αυτοκρατορικής και Ναυτικής Ιστορίας στο Πανεπιστήμιο του Καίμπριτζ και εταίρος της Βρετανικής Ακαδημίας.

Σε ποιο βαθμό, όμως, η ριζοσπαστική βιομηχανική εργατική τάξη ήταν ενεργός παράγοντας στη νέα βιομηχανική και αστική πολιτική, και σε ποιο βαθμό επρόκειτο απλώς για μια «αντιπροσώπηση» χαλκευμένη από τη μεσαία τάξη και τους διοικούντες; Στην αυγή του 20ού αιώνα, ριζοσπάστες ακτιβιστές και σοσιαλιστές στοχαστές είχαν επεξεργαστεί ένα μύθο κοινωνικής ανάπτυξης, ο οποίος έβλεπε την παγκόσμια εργατική τάξη ως τον προάγγελο ενός νέου τύπου ανθρώπου. Θεωρούσαν ότι η ταξική συνείδηση ανάμεσα στο βιομηχανικό προλεταριάτο αυξανόταν συνεχώς. Εβλεπαν τη διάδοση του κινήματος των κλαδικών ενώσεων και τη γαλλική μορφή των μικρών εργατικών

συνδικαλιστικών σωματείων ως απόδειξη για την άποψη αυτή. Οι περισσότεροι κοινωνικοί ιστορικοί μέχρι τη δεκαετία του 1970 ακολούθησαν την ίδια γραμμή. Η συζήτηση περιστρεφόταν γύρω από την αιτία για την οποία η επανάσταση ή η ριζοσπαστική βιομηχανική δραστηριότητα δεν είχαν εμφανιστεί με την αναμενόμενη αγριότητα. Οι Βρετανοί ιστορικοί της εργασίας υποστήριζαν ότι η εργατική αριστοκρατία είχε διαφθαρεί και είχε υιοθετήσει τον τρόπο ζωής της μεσαίας τάξης και τις φιλελεύθερες πολιτικές αξίες της. Στις Ηνωμένες Πολιτείες, εμπλέκονταν και οι «εθνοτικές» διαφορές μεταξύ των μεταναστών, ενώ οι ιστορικοί των ευρέως αγροτικών κοινωνιών της Ινδίας, της Κίνας και της Ιαπωνίας πίστευαν ότι οι εργάτες παρέμειναν αιχμάλωτοι στη «νοοτροπία του χωρικού».

Πρόσφατες εργασίες έχουν αναπτύξει πιο διεισδυτικές ερμηνείες για τη φύση της πολιτικής της εργατικής τάξης. Ιστορικοί της εργασίας τείνουν τώρα να υποστηρίζουν ότι ο βαθμός δραστηριοποίησης της εργατικής τάξης σε διαφορετικά κέντρα παντού στον κόσμο καθοριζόταν πολύ περισσότερο από τις συγκεκριμένες μορφές βιομηχανικής παραγωγής και από τις συνθήκες ζωής στις πόλεις, παρά από οποιοδήποτε γενικό χαρακτηριστικό «συνειδητοποίησης», είτε πρόκειται για εργατική τάξη είτε για εθνοτική ομάδα ή για χω-

ρικούς. Χωρίς να θεωρείται το προμήνυμα προς την επανάσταση, το κύμα απεργιών που ξέσπασε με τον ερχομό του νέου αιώνα ήταν περισσότερο συνέπεια των αλυσιδωτών αντιδράσεων της παγκόσμιας οικονομίας, καθώς οδήγησαν τους εργοδότες στην προσπάθεια συμπίεσης των μισθών σε μια εποχή ανόδου των τιμών, και όχι κάποιας γενικής κοινωνικής αλλαγής. Όπως ακριβώς ο εθνικισμός ήταν κυρίως η συνέπεια και λιγότερο η αιτία των πολέμων στην Ευρώπη, έτσι και η συνειδητοποίηση της εργατικής τάξης ήταν συνέπεια της αναταραχής και της επανάστασης, παρά η αιτία της. Οι επαναστάσεις γεννήθηκαν άμεσα από πολιτικούς και στρατιωτικούς λόγους και δεν ήταν συνέπειες κάποιων αναπόφευκτων και ομοιόμορφων αλλαγών στις ταξικές σχέσεις. Μια προσέγγιση αυτού του τύπου ακόμη και σήμερα δεν εμποδίζει τους ιστορικούς να δίνουν ιδιαίτερη σημασία στην εμφάνιση της εργατικής τάξης των πόλεων και στους νέους τύπους κοινωνικών σχέσεων οι οποίοι χαρακτηρίζουν τον αστικό κόσμο στα τέλη του 19ου και στις αρχές του 20ού αιώνα. Ομως, τους απελευθερώνει από την εικασία ότι η ιστορία των εργατικών τάξεων κατά το 19ο αιώνα χαρακτηριζόταν κατ' ανάγκη από την ανάπτυξη μιας ομοιογενούς ταξικής συνείδησης, που το τελικό ξέσπασμά της ήταν η επανάσταση.

*Άντρες και παιδιά σε
μια εσωτερική αυλή
στη Γλασκόβη, το 1868.*

*Στη μητρόπολη της
Σκωτίας η χαλυβουργία
χρησιμοποιούσε συνήθως
άντρες. Αντίθετα, στην
υφαντουργία απασχολούντο
κυρίως αγόρια ή κορίτσια
και γυναίκες που
ήταν φθηνότερες από
ανειδίκευτους άντρες.*

Συνοπτική παρουσίαση του Προτύπου ΕΛΟΤ HD 384 «Απαιτήσεις για ηλεκτρικές εγκαταστάσεις»

Εισαγωγή

Το πρότυπο ΕΛΟΤ HD 384 “Απαιτήσεις για ηλεκτρικές εγκαταστάσεις” εφαρμόζεται υποχρεωτικά σε όλες τις νέες εγκαταστάσεις όσον αφορά τη μελέτη, την κατασκευή και τον έλεγχο τους, έχοντας αντικαταστήσει από τον Μάρτιο του 2006 τον Κανονισμό Εσωτερικών Ηλεκτρικών Εγκαταστάσεων (Κ.Ε.Η.Ε.) του 1955.

Τον Μάρτιο του 2004 είχε ξεκινήσει το διετές μεταβατικό στάδιο κατά το οποίο ίσχυαν ταυτόχρονα, τόσο ο ΚΕΗΕ όσο και το νέο πρότυπο.

Το νομοθετικό πλαίσιο για το ΕΛΟΤ HD 384

Στις 5 Μαρτίου 2004 δημοσιεύτηκε η **Απόφαση του Υφυπουργού Ανάπτυξης Φ.7.5/1816/88 (ΦΕΚ 470Β/5-3-2004)** με την οποία εκσυγχρονίζεται και προσαρμόζεται στα ευρωπαϊκά δεδομένα ο υφιστάμενος ΚΕΗΕ του 1955 με την αντικατάστασή του από το πρότυπο ΕΛΟΤ HD 384.

Η Απόφαση αυτή περιλαμβάνει επτά (7) άρθρα.

Άρθρο 1: Περιγράφεται η αντικατάσταση του ΚΕΗΕ από το πρότυπο ΕΛΟΤ HD384, καθώς και οι διαδικασίες συμπλήρωσης, επικαιροποίησης και προσθηκών στο πρότυπο.

Άρθρο 2: Ορίζεται ως βασική γείωση στις νέες εγκαταστάσεις η θεμελιακή γείωση.

Άρθρο 3: Γίνεται αναφορά στην προστασία από υπερτάσεις.

Άρθρο 4: Καθορίζονται οι χρωματισμοί των καλωδίων με βάση το πρότυπο ΕΛΟΤ HD 308 S2.

Άρθρο 5: Αναφέρεται στους ελέγχους και τους επανελέγχους των ηλεκτρικών εγκαταστάσεων. Ορίζεται ότι ο αρχικός έλεγχος και οι επανελέγχοι θα γίνονται με βάση το πρότυπο ΕΛΟΤ HD 384, καθώς και η περιοδικότητα των ελέγχων αυτών. Ωστόσο, δεν ορίζει ποιος θα πραγματοποιεί τους ελέγχους και τους επανελέγχους.

Άρθρο 6: Ορίζεται το μεταβατικό στάδιο των δύο ετών (2004 – 2006),

στο οποίο θα ισχύουν ταυτόχρονα τόσο ο ΚΕΗΕ όσο και το νέο πρότυπο.

Άρθρο 7: Αναφέρεται στη δημοσίευση της απόφασης στην εφημερίδα της κυβερνήσεως.

Πού εφαρμόζεται το πρότυπο ΕΛΟΤ HD 384

Το πρότυπο εφαρμόζεται στις ηλεκτρικές εγκαταστάσεις:

- ✓ κατοικιών, κτηρίων εμπορικής, βιοτεχνικής ή βιομηχανικής χρήσης
- ✓ κτηρίων που βρίσκονται στη διάθεση του κοινού
- ✓ γεωργικών και κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων
- ✓ προκατασκευασμένων ή προσωρινών κτισμάτων όλων των προηγούμενων περιπτώσεων
- ✓ τροχόσπιτων και χώρων οργανωμένης κατασκήνωσης
- ✓ εργοταξίων κατασκευής τεχνικών έργων
- ✓ εκθέσεων, πανηγύρεων και παρόμοιων προσωρινών εγκαταστάσεων
- ✓ λιμένων εξυπηρέτησης σκαφών αναψυχής.

Το πρότυπο καλύπτει, επίσης, τις ακόλουθες περιπτώσεις:

- ✓ κυκλώματα που τροφοδοτούνται με εναλλασσόμενο ρεύμα (AC) τάσης έως 1000V ή συνεχές ρεύμα (DC) τάσης έως 1500V
- ✓ κυκλώματα (εκτός από τις εσωτερικές συρματώσεις των ηλεκτρικών συσκευών), που λειτουργούν με τάσεις άνω των 1000V AC αλλά προέρχονται από ηλεκτρική εγκατάσταση ονομαστικής τάσης κάτω από 1000V AC (π.χ. κυκλώματα λυχνιών εκκενώσεων)
- ✓ καλωδιώσεις και ηλεκτρικές γραμμές που δεν καλύπτονται από τα πρότυπα που αφορούν στις συσκευές κατανάλωσης
- ✓ ηλεκτρικές εγκαταστάσεις καταναλωτών που βρίσκονται έξω από τα κτήρια
- ✓ σταθερές ηλεκτρικές γραμμές που χρησιμεύουν για τηλεπικοινωνία, σήμανση, χειρισμούς κ.ά. (με εξαίρεση τις εσωτερικές συρματώσεις των συσκευών)
- ✓ επεκτάσεις ή τροποποιήσεις των ηλεκτρικών εγκαταστάσεων που έχουν κατασκευαστεί σύμφωνα με κανονισμούς που ίσχυαν πριν την έκδοση του προτύπου ΕΛΟΤ HD 384.

Πού ΔΕΝ εφαρμόζεται το πρότυπο ΕΛΟΤ HD 384

Το πρότυπο δεν έχει εφαρμογή σε:

- ✓ εγκαταστάσεις έλξης
- ✓ εγκαταστάσεις αυτοκινήτων και ρυμουλκούμενων οχημάτων (με εξαίρεση τα τροχόσπιτα)
- ✓ εγκαταστάσεις πλοίων και αεροσκαφών
- ✓ εγκαταστάσεις φωτισμού δημόσιων οδών και πλατειών, λιμένων και δημόσιων παραλιακών περιοχών
- ✓ εγκαταστάσεις ηλεκτρικών φρακτών
- ✓ εγκαταστάσεις αλεξικέραυνων και γενικά αντικεραυνικής προστασίας κτηρίων
- ✓ εγκαταστάσεις που προορίζονται για δημόσια διανομή ηλεκτρικής ενέργειας
- ✓ εγκαταστάσεις παραγωγής και μεταφοράς που εξυπηρετούν τη δημόσια διανομή ηλεκτρικής ενέργειας.

Περιεχόμενα προτύπου ΕΛΟΤ HD 384

Το πρότυπο αποτελείται από 7 μέρη:

Μέρος 1: Γενικά (σκοπός, αντικείμενο, βασικές αρχές)

Μέρος 2: Ορισμοί (δίνονται οι ορισμοί των τεχνικών όρων που χρησιμοποιούνται)

Μέρος 3: Προσδιορισμός των γενικών χαρακτηριστικών των εγκαταστάσεων (τύποι δικτύων)

Μέρος 4: Μέτρα προστασίας για ασφάλεια (προστασία έναντι ηλεκτροπληξίας, πυρκαγιάς κ.λπ.)

Μέρος 5: Επιλογή και εγκατάσταση ηλεκτρολογικού υλικού (ηλεκτρικές γραμμές, όργανα προστασίας και ελέγχου, γειώσεις κ.λπ.)

Μέρος 6: Έλεγχος εγκαταστάσεων (οπτική επιθεώρηση, δοκιμές και μετρήσεις)

Μέρος 7: Εγκαταστάσεις σε χώρους με ειδικές απαιτήσεις (λουτρά, πισίνες, σάουνες, εργοτάξια, μαρίνες, εκθέσεις, κατασκηνώσεις, γεωργικές και κτηνοτροφικές μονάδες).

Διαφοροποιήσεις απαιτήσεων σε σύγκριση με τον ΚΕΗΕ

- ✓ Καθορίζονται σαφέστερα τα μέτρα προστασίας έναντι ηλεκτροπληξίας, που πρέπει να λαμβάνονται για να αποφευχθεί έμμεση και άμεση επαφή με το ηλεκτρικό ρεύμα.
- ✓ Περιγράφονται και ορίζονται τα συστήματα διανομής, με βάση τα χαρακτηριστικά των ενεργών αγωγών και του τρόπου σύνδεσης των γειώσεων.
- ✓ Καθορίζονται διαφορετικές απαιτήσεις για εγκαταστάσεις σε

χώρους με αυξημένες ανάγκες ασφαλείας (λουτρά, πισίνες, μαρίνες, κάμπινγκ, εκθέσεις κ.ά.).

- ✓ Ορίζεται σαφέστερα η προστασία με ηλεκτρικό διαχωρισμό.
- ✓ Προκύπτουν νέες απαιτήσεις για εγκαταστάσεις σε χώρους κατασκευασμένους από εύφλεκτα υλικά.
- ✓ Καθίσταται απαραίτητη η σήμανση για όλες τις συσκευές χειρισμού, απομόνωσης και για τις διατάξεις προστασίας.
- ✓ Επιτρέπεται η τοποθέτηση αγωγών διαφορετικών κυκλωμάτων ή τάσεων στο ίδιο κανάλι ή σωλήνα, υπό προϋποθέσεις.
- ✓ Επιτρέπεται η όδευση ηλεκτρικών γραμμών στο δάπεδο υπό την προϋπόθεση ότι προστατεύονται επαρκώς.
- ✓ Καθορίζεται η χρήση των πεπλατυσμένων οικιακών καλωδίων.
- ✓ Δεν περιλαμβάνονται πλέον ειδικές απαιτήσεις που αφορούσαν ηλεκτρολογικά υλικά που δεν χρησιμοποιούνται σήμερα (διπολικοί ρευματοδότες, συντηκτικά εντός ρευματοδοτών κ.ά.). Γενικά, το πρότυπο δεν θέτει ειδικές απαιτήσεις για ηλεκτρολογικά υλικά ή συσκευές, αλλά παραπέμπει σε άλλα πρότυπα.
- ✓ Δεν περιλαμβάνονται πλέον απαιτήσεις που αφορούν τους χώρους τοποθέτησης μετρητών, στυλίσκους κ.λπ. και γενικά ότι αφορά σε θέματα σύνδεσης με το δίκτυο διανομής πριν από τον μετρητή της ΔΕΗ. Οι απαιτήσεις αυτές θα ορίζονται από τον εκάστοτε υπεύθυνο του δικτύου διανομής.

Εισαγωγή νέων απαιτήσεων σε σύγκριση με τον ΚΕΗΕ

- ✓ Καθιερώνεται η χρήση διατάξεων διαφορικού ρεύματος (διακοπών διαρροής) ως συμπληρωματικό μέσο προστασίας και καθίσταται υποχρεωτική για:
 - κυκλώματα που επεκτείνονται εκτός του κτηρίου
 - ρευματοδότες που μπορούν να τοποθετηθούν σε καθορισμένες ζώνες σε λουτρά, πισίνες κ.α.
 - εγκαταστάσεις σε κάμπινγκ και μαρίνες
 - αγροτικές εγκαταστάσεις
 - εγκαταστάσεις εργοταξίων
 - πρόχειρες εγκαταστάσεις σε πανηγύρια και εκθέσεις.
- ✓ Αναφέρεται η επιλογή διατάξεων διαφορικού ρεύματος ανάλογα με το είδος του αναμενόμενου ρεύματος διαρροής (π.χ. με συνεχή συνιστώσα, με ή χωρίς κυμάτωση).
- ✓ Περιγράφονται και ορίζονται οι πολύ χαμηλές τάσεις ασφαλείας (SELV, Safety Extra-Low Voltage) και προστασίας (PELV, Protective Extra-Low Voltage).
- ✓ Ορίζονται οι μέγιστες θερμοκρασίες λειτουργίας καλωδίων ανάλογα με τη μόνωσή τους.

- ✓ Ορίζεται και περιγράφεται ο τρόπος ελέγχου και επανελέγχου των ηλεκτρικών εγκαταστάσεων.
- ✓ Περιγράφονται οι κανόνες που διέπουν τη λειτουργία των εγκαταστάσεων που διαθέτουν μονάδες ιδιοπαραγωγής (π.χ. γεννήτριες).
- ✓ Δίνονται οι βασικές απαιτήσεις για την τροφοδοσία των συστημάτων ασφαλείας.
- ✓ Δίνεται η δυνατότητα εγκατάστασης πριζών τύπου σούκο στα λουτρά σε προκαθορισμένες περιοχές υπό προϋποθέσεις.
- ✓ Εισάγεται και καθιερώνεται η κύρια ισοδυναμική σύνδεση κτηρίου και η συμπληρωματική ισοδυναμική σύνδεση όπου αυτή ορίζεται σαν απαραίτητη (π.χ. στα λουτρά).
- ✓ Απαιτείται η αυτόματη διακοπή της τροφοδότησης συσκευών ή τερματικών κυκλωμάτων σε περίπτωση σφάλματος αμελητέας σύνθετης αντίστασης μεταξύ φάσης και εκτεθειμένου αγωγίμου μέρους, εντός 0,4 δευτερολέπτων.
- ✓ Απαιτείται για κάθε εγκατάσταση ένας κύριος ακροδέκτης ή ζυγός γείωσης στον οποίο θα συνδέονται οι αγωγοί γείωσης, προστασίας, κύριας ισοδυναμικής σύνδεσης και οι αγωγοί της γείωσης λειτουργίας, εάν αυτό προβλέπεται.
- ✓ Απαιτείται η τοποθέτηση πινακίδας οδηγιών από τον εγκαταστάτη, στο άμεσο περιβάλλον κάθε διάταξης διαφορικού ρεύματος που εγκαθιστά, (εκτός της επισήμανσης που υπάρχει πάνω στη διάταξη), για τη δοκιμή και την επιβεβαίωση της καλής λειτουργίας της διάταξης από τον χρήστη τουλάχιστον κάθε εξάμηνο.
- ✓ Ορίζεται νέος τρόπος υπολογισμού των μεγίστων επιτρεπόμενων ρευμάτων στα καλώδια, με βάση τον τρόπο εγκατάστασής τους, το είδος της μόνωσης, το πλήθος των φορτιζόμενων αγωγών, το υλικό του αγωγού και τη θερμοκρασία του περιβάλλοντος.
- ✓ Δημιουργείται η υποχρέωση της χρήσης ηλεκτρολογικών υλικών που έχουν κατασκευαστεί και ελεγχθεί σύμφωνα με πρότυπα του ΕΛΟΤ, ευρωπαϊκά ή διεθνή.
- ✓ Πριν δοθεί σε χρήση μια νέα εγκατάσταση πρέπει να ελέγχεται. Ο έλεγχος αυτός πρέπει να τεκμηριώνεται απαραίτητα με ένα πρωτόκολλο που συντάσσεται από τον τεχνικό που πραγματοποίησε τον έλεγχο.

Έλεγχοι και επανέλεγχοι των ηλεκτρικών εγκαταστάσεων

Όπως αναφέρθηκε παραπάνω, στο μέρος 6 του προτύπου ΕΛΟΤ HD384 περιγράφεται αναλυτικά ο τρόπος ελέγχου και επανελέγχου των ηλεκτρικών εγκαταστάσεων. Στο ίδιο μέρος αναφέρεται και η απαίτηση τεκμηρίωση των αποτελεσμάτων

Κάθε ηλεκτρική εγκατάσταση θα πρέπει να ελέγχεται αμέσως μετά την

ολοκλήρωσή της και πριν τεθεί σε λειτουργία, ώστε να εξασφαλιστεί ότι έχουν ικανοποιηθεί οι απαιτήσεις του προτύπου.

Σε περίπτωση που η ελεγχόμενη εγκατάσταση αποτελεί επέκταση ή τροποποίηση ήδη υπάρχουσας εγκατάστασης, θα πρέπει να εξακριβώνεται ότι η εν λόγω τροποποίηση είναι σύμφωνη με το πρότυπο και συγχρόνως ότι δεν προκαλεί καμία μείωση της ασφάλειας της υπάρχουσας εγκατάστασης.

Ο έλεγχος και ο επανέλεγχος κάθε ηλεκτρικής εγκατάστασης περιλαμβάνει τα ακόλουθα 3 στάδια:

- ✓ Οπτική επιθεώρηση
- ✓ Γίνεται διερεύνηση της ηλεκτρικής εγκατάστασης για τη διαπίστωση της σωστής επιλογής των υλικών και της σωστής συγκρότησής της.
- ✓ Μετρήσεις και δοκιμές
- ✓ Επιβεβαιώνεται η σωστή λειτουργία των μέσων προστασίας της ηλεκτρικής εγκατάστασης και με τη χρήση κατάλληλων οργάνων γίνεται η μέτρηση των τιμών και η αξιολόγηση των αποτελεσμάτων που δεν είναι εφικτό να διαπιστωθούν κατά την οπτική επιθεώρηση.
- ✓ Τεκμηρίωση
- ✓ Μετά την ολοκλήρωση του αρχικού ελέγχου ή του επανελέγχου συντάσσεται πρωτόκολλο, στο οποίο καταγράφονται τα αποτελέσματα των ελέγχων.

Οπτική επιθεώρηση

Η οπτική επιθεώρηση προηγείται των δοκιμών και των μετρήσεων και υπό κανονικές συνθήκες πραγματοποιείται με την εγκατάσταση εκτός τάσης. Αντικείμενο του οπτικού ελέγχου αποτελούν τα ακόλουθα:

- ✓ η μέθοδος προστασίας έναντι ηλεκτροπληξίας
- ✓ η ύπαρξη πυροφραγμάτων ή άλλων διατάξεων για παρεμπόδιση εξάπλωσης πυρκαγιάς
- ✓ η σωστή επιλογή αγωγών (ελάχιστη διατομή, μέγιστο ρεύμα, πτώση τάσης)
- ✓ η επιλογή και ρύθμιση των διατάξεων προστασίας και επιτήρησης
- ✓ η ύπαρξη κατάλληλων διατάξεων απομόνωσης και διακοπής ορθά τοποθετημένων
- ✓ η δυνατότητα αναγνώρισης του ουδέτερου αγωγού και των αγωγών προστασίας
- ✓ η ύπαρξη σχεδίων, προειδοποιητικών πινακίδων και ανάλογων πληροφοριών
- ✓ η δυνατότητα αναγνώρισης των κυκλωμάτων, ασφαλειών, διακοπών, ακροδεκτών κ.λπ.
- ✓ η ευχέρεια πρόσβασης για εκτέλεση χειρισμών και συντήρηση

- ✓ η επιλογή των κατάλληλων υλικών και μέσων προστασίας ανάλογα με τις προβλεπόμενες εξωτερικές επιδράσεις
- ✓ η επάρκεια των συνδέσεων των αγωγών
- ✓ η προσβασιμότητα της κύριας ισοδυναμικής σύνδεσης, του ηλεκτροδίου γείωσης και του ζυγού γείωσης.

Μετρήσεις και δοκιμές

Εφόσον τα αποτελέσματα της οπτικής επιθεώρησης είναι θετικά, ο έλεγχος μπορεί να προχωρήσει στο επόμενο στάδιο, τις δοκιμές και τις μετρήσεις.

Τα όργανα και οι συσκευές μέτρησης θα πρέπει να πληρούν τις απαιτήσεις της σειράς των προτύπων ΕΛΟΤ EN 61557.

Κατά τη διεξαγωγή των μετρήσεων πρέπει να εξασφαλίζεται ότι δεν προκύπτουν κίνδυνοι για την εγκατάσταση, τις συσκευές και το εμπλεκόμενο προσωπικό. Το στάδιο αυτό περιλαμβάνει:

- ✓ την εξακρίβωση της συνέχειας των αγωγών προστασίας και των αγωγών κύριας και συμπληρωματικής ισοδυναμικής σύνδεσης
- ✓ τη μέτρηση της αντίστασης μόνωσης της ηλεκτρικής εγκατάστασης
- ✓ τη δοκιμή ηλεκτρικού διαχωρισμού κυκλωμάτων (εφαρμογή SELV, PELV)
- ✓ τη μέτρηση της αντίστασης δαπέδου και τοίχων
- ✓ την εξακρίβωση των συνθηκών προστασίας με αυτόματη διακοπή της τροφοδότησης
- ✓ τον έλεγχο της πολικότητας
- ✓ τον έλεγχο λειτουργίας
- ✓ τον έλεγχο της πτώσης τάσης.

Τεκμηρίωση των ελέγχων

Μετά την ολοκλήρωση του αρχικού ελέγχου ή του επανελέγχου, το πρότυπο ΕΛΟΤ HD 384 προβλέπει τη σύνταξη πρωτοκόλλου όπου παρουσιάζονται τα αποτελέσματα των ελέγχων. Συνιστάται να λαμβάνει ένα αντίγραφο ο ιδιοκτήτης της εγκατάστασης, ώστε να πιστοποιείται η καλή λειτουργία της ηλεκτρικής εγκατάστασης, και ένα ο ηλεκτρολόγος εγκαταστάτης, για να είναι σε θέση να βεβαιώσει την επιτυχή εκτέλεση όλων των απαιτούμενων ελέγχων, αν και εφόσον ζητηθεί.

Πρότυπα σχετικά με το ΕΛΟΤ HD 384

- 📄 **ΕΛΟΤ 1424:** Απαιτήσεις για θεμελιακή γείωση
- 📄 **ΕΛΟΤ HD 308 S2:** Αναγνώριση των πόλων των καλωδίων και εύκαμπτων καλωδίων

- ☞ **ΕΛΟΤ EN 60898:** Ηλεκτρικά εξαρτήματα – Αυτόματοι διακόπτες κυκλώματος για προστασία από υπερένταση για οικιακή και παρόμοιες εγκαταστάσεις
- ☞ **ΕΛΟΤ EN 60947-2:** Διατάξεις διακοπής και ελέγχου χαμηλής τάσης
Μέρος 2: Αυτόματοι διακόπτες κυκλώματος
- ☞ **ΕΛΟΤ EN 61008-1:** Ηλεκτρικά εξαρτήματα – Αυτόματοι διακόπτες διαρροής χωρίς ενσωματωμένη προστασία από υπερένταση για οικιακή και παρόμοιες χρήσεις
- ☞ **ΕΛΟΤ EN 60269-1:** Ασφάλειες τήξης χαμηλής τάσης. Μέρος 1: Γενικές απαιτήσεις
- ☞ **ΕΛΟΤ EN 60742:** Μετασχηματιστές απομόνωσης και μετασχηματιστές απομόνωσης ασφαλείας – Απαιτήσεις
- ☞ **ΕΛΟΤ EN 60309:** Ρευματολήπτες, ρευματοδότες και ζεύκτες για βιομηχανική χρήση
- ☞ **IEC 60287:** Ηλεκτρικά καλώδια – Υπολογισμός ρευμάτων

Κώστας Πούλιος, Ηλεκτρολόγος Μηχανικός,
Παράρτημα ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. Θεσσαλονίκης

Πλαστικά αντικείμενα μιας χρήσης: νέοι κανόνες της ΕΕ για τη μείωση των θαλάσσιων απορριμμάτων

Καθώς η ποσότητα των θλαβερών πλαστικών απορριμμάτων στους ωκεανούς και τις θάλασσες αυξάνεται όλο και περισσότερο, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προτείνει νέους κανόνες για ολόκληρη την ΕΕ, οι οποίοι βάζουν στο στόχαστρο τα 10 πλαστικά προϊόντα μιας χρήσης που συναντάμε περισσότερο στις παραλίες και τις θάλασσες της Ευρώπης, καθώς και τα απολεσθέντα και εγκαταλελειμμένα αλιευτικά εργαλεία.

Όλα μαζί αυτά τα προϊόντα αποτελούν το 70% του συνόλου των θαλάσσιων απορριμμάτων. Οι νέοι κανόνες είναι αναλογικοί και σχεδιασμένοι για κάθε περίπτωση χωριστά, ώστε να επιτυγχάνονται τα βέλτιστα αποτελέσματα. Αυτό σημαίνει ότι διαφορετικά μέτρα θα εφαρμόζονται για διαφορετικά προϊόντα. Όταν υπάρχουν εναλλακτικά προϊόντα άμεσα διαθέσιμα και οικονομικά προσιτά, τα πλαστικά προϊόντα μιας χρήσης θα απαγορεύονται από την αγορά. Όσον αφορά τα προϊόντα για τα οποία δεν υπάρχουν σαφείς εναλλακτικές επιλογές, δίνεται έμφαση στον περιορισμό της χρήσης τους μέσω μείωσης της κατανάλωσης σε εθνικό επίπεδο, απαιτήσεων σχεδιασμού και επισήμανσης, καθώς και υποχρεώσεων των κατασκευαστών τους για διαχείριση των αποβλήτων/καθαρισμό. Χάρη στους νέους κανόνες,

η Ευρώπη θα πρωτοστατεί σε ένα ζήτημα παγκοσμίων διαστάσεων.

Ο πρώτος Αντιπρόεδρος της Επιτροπής και επίτροπος Βιώσιμης Ανάπτυξης Φρανς Τίμερμανς δήλωσε τα εξής: «Η παρούσα Επιτροπή υποσχέθηκε να είναι μεγάλη στα μεγάλα ζητήματα και να αφήνει τα υπόλοιπα στα κράτη μέλη. Τα πλαστικά απόβλητα είναι αναμφισβήτητα ένα σημαντικό πρόβλημα και οι Ευρωπαίοι οφείλουν να συνεργαστούν για να το αντιμετωπίσουν, επειδή τα απόβλητα αυτά καταλήγουν στον αέρα που αναπνέουμε, στο έδαφός μας, στις θάλασσές μας και στα τρόφιμά μας. Χάρη στις σημερινές προτάσεις, τα πλαστικά μιας χρήσης θα μειωθούν στα ράφια των σουπερμάρκετ μέσω μιας σειράς μέτρων. Θα απαγορεύσουμε ορισμένα από αυτά τα είδη και θα τα αντικαταστήσουμε με άλλα καθαρότερα, ώστε οι καταναλωτές να εξακολουθήσουν να χρησιμοποιούν τα αγαπημένα τους προϊόντα.»

Ο Αντιπρόεδρος της Επιτροπής και επίτροπος αρμόδιος για την Απασχόληση, την Ανάπτυξη, τις Επενδύσεις και την Ανταγωνιστικότητα Γίρκι Κάταϊνεν, πρόσθεσε: «Τα πλαστικά αντικείμενα μπορεί να είναι καταπληκτικά, αλλά πρέπει να τα χρησιμοποιούμε πιο υπεύθυνα. Τα πλαστικά μιας χρήσης δεν είναι έξυπνη

οικονομική ή περιβαλλοντική επιλογή και οι σημερινές προτάσεις θα βοηθήσουν τις επιχειρήσεις και τους καταναλωτές να στραφούν προς βιώσιμα εναλλακτικά προϊόντα. Πρόκειται για μια ευκαιρία για την Ευρώπη να πρωτοστατήσει δημιουργώντας προϊόντα που θα ζητά ο κόσμος για τις επόμενες δεκαετίες και αποκομίζοντας μεγαλύτερη οικονομική αξία από τους πολύτιμους και περιορισμένους πόρους μας. Με τον στόχο της συλλογής πλαστικών φιαλών που θέτουμε, θα εξασφαλίσουμε τις αναγκαίες ποσότητες πλαστικού για μια ακμάζουσα βιομηχανία ανακύκλωσης πλαστικών.»

Σε ολόκληρο τον κόσμο, τα πλαστικά υλικά αποτελούν το 85% των θαλάσσιων απορριμμάτων και συχνά καταλήγουν στο πιάτο μας αλλά και στους πνεύμονές μας, ενώ είναι ακόμη άγνωστες οι επιπτώσεις στην υγεία μας από τα μικροπλαστικά που περιέχονται στον αέρα, στο νερό και στα τρόφιμα. Η αντιμετώπιση του προβλήματος των πλαστικών είναι επιτακτική ανάγκη, μπορεί μάλιστα να προσφέρει νέες ευκαιρίες για καινοτομία, ανταγωνιστικότητα και δημιουργία θέσεων εργασίας.

Οι επιχειρήσεις θα αποκτήσουν ανταγωνιστικό πλεονέκτημα: η εφαρμογή ενιαίου συνόλου κανόνων σε ολόκληρη την αγορά της ΕΕ θα λει-

τουργήσει ως εφαλτήριο για τις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις που θα μπορέσουν να αναπτύξουν οικονομίες κλίμακας και να είναι πιο ανταγωνιστικές στην παγκόσμια αγορά όπου η ζήτηση για βιώσιμα προϊόντα έχει εκτιναχθεί στα ύψη. Μέσω της καθιέρωσης συστημάτων επαναχρησιμοποίησης (π.χ. συστημάτων εγγύησης και επιστροφής) οι επιχειρήσεις θα εξασφαλίσουν σταθερό εφοδιασμό σε υψηλής ποιότητας υλικά. Σε άλλες περιπτώσεις, το κίνητρο για την αναζήτηση εναλλακτικών, πιο βιώσιμων λύσεων, μπορεί να δώσει στις

των Ευρωπαίων δηλώνει ότι έχει μειώσει τη χρήση της (Ευρωβαρόμετρο). Η ΕΕ στρέφει σήμερα την προσοχή της στα 10 πλαστικά προϊόντα μιας χρήσης και στα αλιευτικά εργαλεία, που αποτελούν μαζί το 70% των θαλάσσιων απορριμμάτων στην Ευρώπη. Οι νέοι κανόνες θα επιφέρουν:

- **Απαγόρευση ορισμένων πλαστικών προϊόντων:** Όταν υπάρχουν εναλλακτικά προϊόντα άμεσα διαθέσιμα και οικονομικά προσιτά, τα πλαστικά προϊόντα μιας χρήσης θα απαγορεύονται από την αγορά. Η απαγόρευση θα

χρήσης θα επιτρέπονται στη αγορά μόνο εφόσον το πώμα ή το καπάκι τους δεν αποσπάται.

- **Στόχοι μείωσης της καταναλώσεως:** Τα κράτη μέλη θα πρέπει να περιορίσουν τη χρήση πλαστικών **δοχείων τροφίμων** και **ποτηρίων**, καθορίζοντας εθνικούς στόχους μείωσης, προσφέροντας εναλλακτικά προϊόντα στα σημεία πώλησης, ή διασφαλίζοντας ότι τα πλαστικά προϊόντα μιας χρήσης θα επιβαρύνονται από κάποιο τέλος.
- **Υποχρεώσεις των κατασκευαστών:** Οι κατασκευαστές θα συμμετέχουν στο κόστος της διαχείρισης αποβλήτων και του καθαρισμού, καθώς και των μέτρων ευαισθητοποίησης για **δοχεία, συσκευασίες και περιτυλίγματα τροφίμων** (π.χ. τσιπς και ζαχαρωτά), **δοχεία και κύπελλα για ποτά, προϊόντα καπνού με φίλτρο** (π.χ. αποτσιγάρα), **υγρά μαντηλάκια, μπαλόνια και λεπτές πλαστικές σακούλες**. Θα δοθούν επίσης κίνητρα για την ανάπτυξη λιγότερο ρυπογόνων εναλλακτικών λύσεων για τα προϊόντα αυτά.
- **Στόχοι συλλογής:** Τα κράτη μέλη θα υποχρεούνται να συλλέγουν το 90% των πλαστικών **δοχείων για ποτά** από το 2025, π.χ. μέσω συστημάτων εγγύησης και επιστροφής.
- **Απαιτήσεις επισήμανσης:** Για ορισμένα προϊόντα θα απαιτείται σαφής και

επιχειρήσεις το τεχνολογικό προβάδισμα έναντι των παγκόσμιων ανταγωνιστών τους.

Διαφορετικά μέτρα για διαφορετικά προϊόντα

Μετά τη θέσπιση ρυθμίσεων για τη χρήση της πλαστικής σακούλας το 2015, το 72%

ισχύσει για **μαπατονέτες, μαχαιροπήρουνα, πιάτα, καλαμάκια και αναδευτήρες και καλαμάκια στήριξης μπαλονιών από πλαστικό**, τα οποία θα πρέπει να κατασκευάζονται αποκλειστικά από πιο βιώσιμα υλικά. Πλαστικά **δοχεία αναψυκτικών** μιας

τυποποιημένη επισήμανση η οποία θα αναφέρει τον τρόπο διάθεσης των σχετικών αποβλήτων, τις αρνητικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις του προϊόντος, και την παρουσία πλαστικών υλών στο συγκεκριμένο προϊόν. Αυτό θα ισχύει για τις **σερβιέτες, τα υγρά μαντηλάκια και τα μπαλόνια**.

- **Μέτρα ευαισθητοποίησης:** Τα κράτη μέλη θα πρέπει να ενισχύσουν την ευαισθητοποίηση των καταναλωτών σχετικά με τις αρνητικές επιπτώσεις των απορριμμάτων από πλαστικά προϊόντα μιας χρήσης και αλιευτικά εργαλεία, καθώς και σχετικά με τα διαθέσιμα συστήματα επαναχρησιμοποίησης και τις επιλογές διαχείρισης αποβλήτων για όλα αυτά τα προϊόντα.

Όσον αφορά τα **αλιευτικά εργαλεία**, τα οποία αποτελούν το 27% όλων των απορριμμάτων στις παραλίες, η Επιτροπή έχει ως στόχο να συμπληρώσει το υφιστάμενο πλαίσιο πολιτικής με προγράμματα ευθύνης των κατασκευαστών για πλαστικά αλιευτικά εργαλεία. Οι κατασκευαστές πλαστικών αλιευτικών εργαλείων θα υποχρεωθούν να καλύπτουν το κόστος της συλλογής των αποβλήτων από τις λιμενικές εγκαταστάσεις παραλαβής, καθώς και το κόστος μεταφοράς και επεξεργασίας τους. Θα καλύπτουν επίσης το κόστος των μέτρων ευαισθητοποίησης. Λεπτομερή στοιχεία

σχετικά με τους νέους κανόνες για τα αλιευτικά εργαλεία είναι διαθέσιμα [εδώ](#).

Επόμενα βήματα

Οι προτάσεις της Επιτροπής θα υποβληθούν στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο προς έγκριση. Η Επιτροπή καλεί τα άλλα θεσμικά όργανα να ασχοληθούν με το θέμα αυτό κατά προτεραιότητα, και να προσφέρουν συγκεκριμένες λύσεις στους Ευρωπαίους πριν από τις εκλογές του Μαΐου 2019.

Με την ευκαιρία της Παγκόσμιας Ημέρας Περιβάλλοντος στις 5 Ιουνίου, η Επιτροπή θα ξεκινήσει επίσης μια πανευρωπαϊκή εκστρατεία ευαισθητοποίησης για να φέρει στο προσκήνιο τις επιλογές των καταναλωτών και να επισημάνει τον ρόλο κάθε ατόμου χωριστά στην καταπολέμηση της ρύπανσης από πλαστικά και από θαλάσσια απορρίμματα.

Η αντιμετώπιση βεβαίως των θαλάσσιων απορριμμάτων που παράγονται στην ΕΕ αποτελεί ένα μόνο μέρος της εικόνας σε παγκόσμιο επίπεδο. Ωστόσο, αναλαμβάνοντας ηγετικό ρόλο, η Ευρωπαϊκή Ένωση θα μπορεί να προωθήσει καλύτερα αλλαγές σε παγκόσμιο επίπεδο, μέσω των ομάδων G7 και G20 και της εφαρμογής των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης του ΟΗΕ.

Ιστορικό

Η σημερινή πρωτοβουλία αποτελεί συνέχεια της δέ-

σμευσης που αναλήφθηκε στο πλαίσιο της [ευρωπαϊκής στρατηγικής για τα πλαστικά](#) με στόχο την αντιμετώπιση της αλόγιστης χρήσης πλαστικών και της διαχείρισης των βλαβερών πλαστικών απορριμμάτων μέσω νομοθετικής δράσης, η οποία έγινε ευνοϊκά δεκτή από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, καθώς και από τους πολίτες και τους ενδιαφερόμενους φορείς. Τα προτεινόμενα μέτρα θα συμβάλουν στη μετάβαση της Ευρώπης προς μια κυκλική οικονομία, και στην επίτευξη των στόχων βιώσιμης ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών, καθώς και των κλιματικών δεσμεύσεων και των στόχων βιομηχανικής πολιτικής της ΕΕ.

Η σημερινή οδηγία βασίζεται σε υφιστάμενους κανόνες, όπως η οδηγία πλαίσιο για τη θαλάσσια στρατηγική και η οδηγία για τα απόβλητα, και συμπληρώνει άλλα μέτρα που έχουν ληφθεί κατά της θαλάσσιας ρύπανσης, όπως τα μέτρα στο πλαίσιο της οδηγίας για τις λιμενικές εγκαταστάσεις παραλαβής, καθώς και οι προτεινόμενοι περιορισμοί σχετικά με τα μικροπλαστικά και τα οξο-διασπώμενα πλαστικά. Ακολουθεί προσέγγιση παρόμοια με την επιτυχημένη οδηγία του 2015 για τις πλαστικές σακούλες, η οποία έτυχε θετικής υποδοχής και άλλαξε γρήγορα τη συμπεριφορά των καταναλωτών.

Η προτεινόμενη οδηγία θα αποφέρει τόσο περιβαλλοντικά όσο και οικονομικά οφέλη. Οι στόχοι των νέων

μέτρων θα είναι, μεταξύ άλλων:

- να αποφευχθούν εκπομπές 3,4 εκατομμυρίων τόνων ισοδυναμού CO₂.
- να αποφευχθούν περιβαλλοντικές ζημιές κόστους 22 δισ. ευρώ έως το 2030.
- να δοθεί η δυνατότητα στους καταναλωτές να εξοικονομήσουν, σύμφωνα με εκτιμήσεις, 6,5 δισ. ευρώ.

Μαζί με τους νέους κανόνες και στόχους της ΕΕ για τα απόβλητα, που θεσπίστηκαν αυτόν τον μήνα, οι νέοι κανόνες θα εξασφαλίσουν τη σαφήνεια, την ασφάλεια δικαίου και τις οικονομίες κλί-

μακας που χρειάζονται οι ευρωπαϊκές επιχειρήσεις ώστε να πρωτοστατούν σε νέες αγορές για καινοτόμα, εναλλακτικά είδη πολλαπλής χρήσης, νέα υλικά και καλύτερα σχεδιασμένα προϊόντα.

Στο πλαίσιο της προετοιμασίας της σημερινής πρότασης και σύμφωνα με τις απαιτήσεις για τη βελτίωση της νομοθεσίας, διενεργήθηκαν διαβουλεύσεις με τους ενδιαφερομένους, μια ανοικτή δημόσια διαβούλευση καθώς και διεξοδικές αναλύσεις των επιπτώσεων. Κατά τη δημόσια διαβούλευση που διενεργήθηκε από τον Δεκέμβριο του 2017 έως τον Φεβρουάριο του 2018, το 95% των ερωτηθέντων συμφώνησε ότι η

δράση για την αντιμετώπιση των πλαστικών μιας χρήσης είναι αναγκαία και επείγουσα, και το 79% πιστεύει ότι τα μέτρα αυτά, για να λειτουργούν αποτελεσματικά, θα πρέπει να λαμβάνονται σε επίπεδο ΕΕ. Το 70% των κατασκευαστών και το 80% των επιχειρήσεων απάντησαν επίσης ότι είναι αναγκαίο να αναληφθεί επείγοντως δράση. Το 72% των ερωτηθέντων έχει μειώσει τη χρήση πλαστικής σακούλας - το 38 % αυτών κατά το προηγούμενο έτος.

Πηγή: https://ec.europa.eu/greece/news/20180529/plastics_reusable_ban_el

Επικαιρότητα

Λεγιονέλλα: ένας υποτιμημένος κίνδυνος

Αυτό το καλοκαίρι αναφέρθηκαν περιπτώσεις θανάτων που αποδόθηκαν σε μίαν ασθένεια που ονομάζεται νόσος των λεγεωναρίων (legionnaires' disease). Αίτιο της ασθένειας είναι η εισπνοή του βακτηρίου της λεγιονέλλας. Ο τρόπος μετάδοσης εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τον φορέα του μικροβίου. Η εισπνοή λεπτότατων σταγονιδίων νερού μεταφέρει το βακτήριο στο κατώτερο αναπνευστικό σύστημα και τις

πνευμονικές κυψελίδες.

Αλλά γιατί ονομάστηκε έτσι η νόσος αυτή; Το 1976, σε ένα ξενοδοχείο της Φιλαδέλφειας των ΗΠΑ όπου είχαν συναντηθεί απόστρατοι λεγεωνάριοι της χώρας, προσβλήθηκαν από πνευμονία 221 άνθρωποι, από τους οποίους πέθαναν στη συνέχεια 34. Μετά από έρευνες διαπιστώθηκε ότι αίτιο της πνευμονίας ήταν το gram αρνητικό αερόβιο βακτήριο της πνευμονοφίλου λεγιονέλλας (*Legionella*

pneumophila). Όπως ελέχθη, η εισπνοή σταγονιδίων επιμολυσμένων με το βακτήριο μπορεί να προκαλέσει την ασθένεια. Ωστόσο, η ασθένεια δεν μπορεί να περάσει από τον ένα άνθρωπο στον άλλο. Όλοι οι άνθρωποι είναι δυνατόν να ασθενήσουν, αλλά οι ηλικίες οι μεγαλύτερες των 45 ετών, οι καπνιστές, οι γεροί πότες και όσοι υποφέρουν από χρόνια αναπνευστική και νεφρική ανεπάρκεια παρουσιάζουν υψηλότερη επικινδυνότητα.

Το βακτήριο της λεγιονέλλας είναι δυνατόν να υπάρχει και σε φυσικά οικοσυστήματα, όπως είναι τα ποτάμια ή τα λιμνάζοντα ύδατα. Ωστόσο, στον αστικό χώρο μπορεί να πολλαπλασιαστεί σχετικά εύκολα στους πύργους ψύξης κλιματιστικών συστημάτων, στα συστήματα κυκλοφορίας ζεστού και κρύου νερού, στις βρύσες και τα ντους, στους εξατμιστικούς συμπυκνωτές, τους υγραντήρες, στα σιντριβάνια κ.ά. Κρίσιμο μέγεθος για την επιβίωση του βακτηρίου είναι η θερμοκρασία. Η ιδανικότερη είναι μεταξύ 20 και 45°C, ιδιαίτερα εάν μέσα στις σωληνώσεις που το εμπεριέχουν υπάρχουν σκουριές, άλγες ή άλλα βακτήρια που μπορούν να χρησιμεύσουν στη λεγιονέλλα ως τροφή. Σε χαμηλότερες και υψηλότερες θερμοκρασίες το βακτήριο δεν ευδοκιμεί.

Τα συμπτώματα της ασθένειας στα πρώτα στάδια της μοιάζουν με αυτά μιας κοινής πνευμονίας. Αρχίζει με έντονα συμπτώματα κόπωσης, αδυναμίας, πονοκεφάλου και μυαλγίας. Μία ημέρα μετά την έκθεση εμφανίζεται υψηλός πυρετός σε τουλάχιστον

τους μισούς ασθενείς. Η θνησιμότητα κυμαίνεται μεταξύ 5 και 30%. Όσο αργότερα χορηγηθούν αντιβιοτικά τόσο το ποσοστό αυξάνει.

που ευνοούν τη λεγιονέλλα, ελέγχονται τα συστήματα καταιωνισμού κ.ά. Πριν την παράδοση στη χρήση ενός τεχνικού συστήματος, είναι

Ο τρόπος με τον οποίο είναι δυνατόν να προληφθεί ο πολλαπλασιασμός των βακτηρίων απαιτεί προσεκτικό σχεδιασμό και διαχείριση από τον ιδιοκτήτη των τεχνικών συστημάτων. Είναι σημαντικό να διασφαλιστεί ότι δεν λιμνάζουν νερά μέσα στα συστήματα, συντηρούνται οι σωληνώσεις, αποφεύγονται οι θερμοκρασίες της ζώνης

απαραίτητο να λειτουργήσει με ζεστό νερό (ανώτερο των 60°C), ώστε να σκοτωθούν οι μικροοργανισμοί. Σημειώνεται ότι υπάρχουν και χημικοί τρόποι εξόντωσης της λεγιονέλλας.

http://www.elinyae.gr/el/lib_file_upload/NOSOS%20LEGEONARI-ON.1175505082531.pdf

Αμίαντος: ένα πρόβλημα και του σήμερα

Ο όρος αμίαντος αντιστοιχεί στη συλλογική ονομασία ένυδρων πυριτικών αλάτων, με τη μορφή ινών, τα οποία χαρακτηρίζονται από σημαντικές φυσικές ιδιότητες, όπως

η αντοχή σε υψηλές θερμοκρασίες, η χαμηλή αγωγιμότητα στον ήχο, καθώς και η ανθεκτικότητα στην τριβή και στις χημικές αντιδράσεις.

Ο αμίαντος σύμφωνα με τη διεθνή βιβλιογραφία αλλά και με εκτιμήσεις του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, αποτέλεσε και αποτελεί έναν χημικό βλαπτικό παράγοντα του εργασι-

ακού περιβάλλοντος, ο οποίος θεωρείται υπεύθυνος για την εκδήλωση συγκεκριμένων επαγγελματικών νοσημάτων κυρίως του αναπνευστικού συστήματος. Σύμφωνα με την ταξινόμηση της Διεθνούς Υπηρεσίας Έρευνας του Καρκίνου (IARC) όλες οι μορφές αμιάντου ανήκουν στην κατηγορία

τήτων του αλλά και του χαμηλού κόστους παραγωγής του, κατά τη διάρκεια των δεκαετιών '60 - '90 χρησιμοποιήθηκε σε μεγάλη έκταση και στη χώρα μας, κυρίως ως οικοδομικό υλικό στην κατασκευή κτηρίων αλλά και στη ναυπηγική. Επίσης στη διεθνή και ελληνική βιβλιογραφία

τόνους τα αμιαντούχα υλικά που είναι σήμερα διάσπαρτα σε όλη τη χώρα, προκαλώντας όχι μόνο σοβαρό πρόβλημα ρύπανσης του ευρύτερου περιβάλλοντος αλλά και μείζον πρόβλημα δημόσιας υγείας. Επιπλέον, είναι αδιευκρίνιστο το μέγεθος των αμιαντούχων υλικών που έχουν χρησιμοποιηθεί στον κατασκευαστικό τομέα στην Ελλάδα τις περασμένες δεκαετίες και αποτελούν σήμερα σοβαρό κίνδυνο για την υγεία των εκτεθειμένων πολιτών, εφόσον δεν υφίσταται ουδεμία χαρτογράφηση/καταγραφή των «μολυσμένων» από αμιάντο (δημόσιων και ιδιωτικών) κτηρίων και χώρων.

Η Ελλάδα, για πολλές δεκαετίες, αποτέλεσε μια αμιαντοπαραγωγό χώρα με περίπου 40.000 τόνους εξορυγμένου προϊόντος το χρόνο, στο ορυχείο αμιάντου στο Ζιδάνι παρήχθησαν, κατά την εικοσαετή λειτουργία του (1981-2000), συνολικά 905.388 τόνοι χρυσόσπιλης αμιάντου. Η Ελλάδα, επί σειρά ετών, ήταν η έβδομη αμιαντοπαραγωγός χώρα στον κόσμο. Σύμφωνα με εκτιμήσεις υπολογίζονται σε τουλάχιστον 100.000 οι πρώην εκτεθειμένοι επαγγελματικά εργαζόμενοι. Εάν συνυπολογίσουμε σε αυτόν τον αριθμό και τους μη επαγγελματικά εκτεθειμένους, γίνεται εύκολα κατανοητό το γιατί σήμερα οι κίνδυνοι που προέρχονται από τον αμιάντο και τα προϊόντα που τον εμπεριέχουν, ξεπερνώντας τα στενά όρια υγείας και της ασφάλειας του εργασιακού περιβάλλοντος, αντιμετωπίζονται διεθνώς ως μείζον

Α, στην οποία εντάσσονται τα επιστημονικά αποδεδειγμένα καρκινογόνα για τον άνθρωπο. Επίσης, η επαγγελματική και η περιβαλλοντική έκθεση σε ίνες αμιάντου σχετίζεται άμεσα με την ανάπτυξη καρκίνου των πνευμόνων και μεσοθηλώματος του υπεζωκότα και του περιτοναίου. Μελέτες υποστηρίζουν τη συσχέτιση της έκθεσης σε αμιάντο με την ανάπτυξη καρκίνου του λάρυγγα και του γαστρεντερικού συστήματος.

Λόγω των φυσικών ιδιο-

αναφέρεται ότι ο αμιάντος χρησιμοποιήθηκε ως πρώτη ύλη ή δευτερεύον υλικό, σε πάνω από 3.000, ευρέως διαδεδομένα, καταναλωτικά προϊόντα.

Αποτέλεσμα αυτής της μαζικής και εκτεταμένης χρήσης είναι η ύπαρξη πολλών κτηρίων που εμπεριέχουν διάφορες μορφές αμιαντούχων υλικών. Επίσης, λόγω και της έλλειψης οριοθετημένων χώρων ταφής τοξικών αποβλήτων, υπολογίζονται σε 2.500.000 με 4.000.000

πρόβλημα Δημόσιας Υγείας.

Η εξόρυξη, η χρήση και η εμπορία κάθε μορφής αμιάντου, βάση σχετικής νομοθεσίας¹, έχουν απαγορευτεί στην ελληνική επικράτεια από 1.1.2005. Ως εκ τούτου, οι εν δυνάμει εκτεθειμένοι εργαζόμενοι σήμερα είναι οι

απασχολούμενοι σε εργασίες αποξήλωσης του υλικού, κατεδάφισης κτηρίων που εμπεριέχουν αμιάντο, καθώς και αυτοί που απασχολούνται στη συντήρηση και ανακατασκευή πλοίων, στη ναυπήγηση των οποίων χρησιμοποιήθηκαν αμιαντούχα υλικά

Σχεδιασμός έκτακτης ανάγκης για την προστασία από φυσικές και τεχνολογικές καταστροφές

Μια έκτακτη κατάσταση (πυρκαγιά, έκρηξη, διαρροή επικίνδυνων ουσιών, πλημμύρα, σεισμός, κακόβουλη ενέργεια κ.ά.), ανάλογα με το είδος και την έκτασή της, μπορεί να έχει σοβαρές συνέπειες στους εργαζόμενους και τον πληθυσμό σε έναν χώρο ή σε μια περιοχή, καθώς και στο περιβάλλον και στις υποδομές.

Η πρόσφατη καταστροφική πυρκαγιά στο Μάτι της Αττικής ανέδειξε με δραματικό, δυστυχώς, τρόπο τη σημασία της πρόληψης των κινδύνων από φυσικές και τεχνολογικές καταστροφές και την αναγκαιότητα ολοκληρωμένου σχεδιασμού εκτάκτων καταστάσεων.

Η συνδυασμένη εφαρμογή των κανόνων πρόληψης και του πλαισίου που διέπει τον σχεδιασμό εκτάκτων κατα-

στάσεων, όπως αποτυπώνονται στη σχετική νομοθεσία για την υγεία και ασφάλεια στους εργασιακούς χώρους, την πρόληψη και αντιμετώπιση τεχνολογικών ατυχημάτων μεγάλης έκτασης, την προστασία του περιβάλλοντος, την πυροπροστασία και την πολιτική προστασία, είναι αναγκαία προϋπόθεση σε αυτή την κατεύθυνση. Η ανάπτυξη μεθοδολογικών εργαλείων και η συμπλήρωση της νομοθεσίας, όπου απαιτείται, είναι αναγκαία. Ζήτημα ιδιαίτερης σημασίας αποτελεί και η καλλιέργεια νοοτροπίας πρόληψης για τα σχετικά θέματα σε όλες τις ηλικίες, ειδικότερα στα παιδιά.

Όσον αφορά στον σχεδιασμό εκτάκτων καταστάσεων, είναι αναγκαίο να υπάρχει σχετική προετοιμασία που θα λαμβάνει υπόψη το

σύνολο των κινδύνων και την αλληλεπίδρασή τους. Αυτό το πλαίσιο αφορά στην εκτίμηση της επικινδυνότητας και την προετοιμασία σχεδίου έκτακτης ανάγκης, την επάρκεια προσωπικού και την κατάλληλη εκπαίδευση των εμπλεκόμενων, τη διασφάλιση της ύπαρξης των αναγκαίων μέσων και διαδικασιών αντιμετώπισης, παροχής πρώτων βοηθειών και νοσοκομειακής περίθαλψης στους πληγέντες εφόσον απαιτείται, ύπαρξης επαρκών οδών διαφυγής, ασφαλών σημείων συγκέντρωσης του πληθυσμού κ.ά. Σημαντική είναι, επίσης, και η εξασφάλιση της δυνατότητας παρακολούθησης δεδομένων πραγματικού χρόνου για την εξέλιξη ενός ατυχήματος ή μιας φυσικής καταστροφής, ώστε να λαμβάνονται οι κατάλληλες απο-

¹ Με την Υ.Α. 82/2003 (ΦΕΚ 1045, Β', 29 Ιουλίου 2003), από 1^η Ιανουαρίου 2005, απαγορεύτηκε η διάθεση στην αγορά αλλά και η χρήση του αμιάντου σε όλη τη χώρα ενώ για τον χροκιδόλιθο (μπλε αμιάντος) η απαγόρευση ισχύει από το 1993 με απόφαση του Ανώτατου Χημικού Συμβουλίου Αρ. 1154/93 (ΦΕΚ 93/1993).

φάσεις για τις δράσεις προστασίας. Στο πλαίσιο του σχεδιασμού εκτάκτων αναγκών εντάσσεται και η απαραίτητη μέριμνα για την αποκατάσταση μετά από μια καταστροφή (περιβάλλον, πληγέντες, υποδομές).

Ενα σχέδιο έκτακτης ανάγκης μπορεί να αφορά έναν συγκεκριμένο χώρο (π.χ. χώρος εργασίας, σπίτι, σχολείο, χώρος συνάθροισης κοινού, πλοίο ή άλλο μέσο μεταφοράς) ή και μια ολόκληρη περιοχή.

Η νομοθεσία για την **υγεία και ασφάλεια των εργαζομένων** (άρθρο 45 του [Ν. 3850/2010](#)) ορίζει την υποχρέωση του εργοδότη να λαμβάνει μέτρα για τις πρώτες βοήθειες, την πυρασφάλεια και την εκκένωση των χώρων από εργαζόμενους, να ελέγχει τις εγκαταστάσεις και τα μέσα παροχής πρώτων βοηθειών τακτικά, όσον αφορά στην πληρότητα και την ικανότητα χρησιμοποίησής τους. Ο εργοδότης πρέπει να ορίζει τους εργαζόμενους που είναι υπεύθυνοι για την εφαρμογή των μέτρων που αφορούν τα παραπάνω. Αυτοί οι εργαζόμενοι πρέπει να έχουν λάβει κατάλληλη επιμόρφωση, να είναι επαρκείς σε αριθμό και να τίθεται στη διάθεσή τους το κατάλληλο υλικό, ανάλογα με το μέγεθος και τους ειδικούς κινδύνους της επιχείρησης και της εγκατάστασης. Επίσης, προβλέπεται η **κατάρτιση και ανάρτηση σχεδίου διάσωσης και διαφυγής** εφόσον απαιτείται από τη θέση, την έκταση και το είδος της εκμετάλλευσης. Το σχέδιο θα πρέπει να δοκιμάζεται τακτικά (π.χ. με ασκήσεις ετοιμότη-

τας) ώστε να εξασφαλίζεται ότι σε περίπτωση κινδύνου ή καταστροφής οι εργαζόμενοι θα διασωθούν. Προβλέψεις για το σχέδιο έκτακτης ανάγκης στους εργασιακούς χώρους υπάρχουν και στη σχετική νομοθεσία για την πυροπροστασία, καθώς και σε ειδικούς κανονισμούς για συγκεκριμένους κλάδους.

Σημαντική πλευρά αποτελεί ο έλεγχος που πρέπει να πραγματοποιηθεί σε κάθε εργασιακό χώρο από ένα ατύχημα ή ένα φυσικό φαινόμενο, ώστε να διασφαλιστεί η ασφάλειά τους πριν απαιτηθεί να εργαστούν εργαζόμενοι σε αυτές. Επισημαίνεται ότι σύμφωνα με τον Ν. 3850/2010 (αρθ.45) «ο εργαζόμενος ο οποίος σε περίπτωση σοβαρού, άμεσου και αναπόφευκτου κινδύνου απομακρύνεται από τη θέση εργασίας του ή/και από μια επικίνδυνη ζώνη, δεν επιτρέπεται να υποστεί καμία δυσμενή επίπτωση και πρέπει να προστατεύεται από κάθε ζημιογόνο και αδικαιολόγητη συνέπεια σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία».

Τα σχέδια έκτακτης ανάγκης που αφορούν περιοχές σχετίζονται με την **προστασία από τεχνολογικές καταστροφές (μεγάλα τεχνολογικά ατυχήματα) ή/και από φυσικές καταστροφές (π.χ. δασικές πυρκαγιές, πλημμύρες, σεισμοί)**. Ιδιαίτερα για την περίπτωση του σχεδιασμού εκτάκτων καταστάσεων για τεχνολογικές και φυσικές καταστροφές σε μια περιοχή, απαιτείται η συνεργασία και ο συντονισμός πολλών εμπλεκόμενων (π.χ. Περιφέρειες, Δήμοι, Πυροσβεστική, Τροχαία, Αστυνομία κ.λπ.).

Με την [ΥΑ 1299/2003](#) συντάχθηκε από τη [Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας](#) το Γενικό Σχέδιο με τη συνθηματική λέξη «**Ξενοκράτης**». Πρόκειται για τη «διαμόρφωση ενός συστήματος αποτελεσματικής αντιμετώπισης καταστροφικών φαινομένων για την προστασία της ζωής, της υγείας και της παρουσίας των πολιτών, καθώς και την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος». Ο «Ξενοκράτης» αναθεωρήθηκε με συμπληρωματική ΥΑ 3384/2006 με την οποία εγκρίθηκε το Ειδικό Σχέδιο «**Διαχείριση Ανθρώπινων Απωλειών**». Οπως αναφέρεται από τη ΓΓΠΠ, στο σχέδιο «**Ξενοκράτης**»: καθορίζονται τα είδη των καταστροφών και οι αντίστοιχοι όροι πολιτικής προστασίας, καθορίζονται ρόλοι και δίνονται κατευθύνσεις σχεδίασης σε Υπουργεία, Περιφέρειες, Δήμους κ.λπ. και αποσαφηνίζεται ότι όλα τα σχέδια εγκρίνονται από τη ΓΓΠΠ.

Ειδικότερα για τις εγκαταστάσεις που υπάγονται στην **οδηγία Seveso** και τις **υπεράκτιες εργασίες έρευνας και εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων**, υπάρχει ειδική νομοθεσία με σχετικές προβλέψεις για τα σχέδια έκτακτης ανάγκης.

Στον πίνακα 1 αναφέρονται ενδεικτικά νομοθετικές προβλέψεις για τον σχεδιασμό εκτάκτων αναγκών. Επισημαίνεται, ωστόσο, ότι η παρουσίαση δεν είναι εξαντλητική. **Για περισσότερες πληροφορίες ο ενδιαφερόμενος αναγνώστης μπορεί να απευθυνθεί στο ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε.**

Πίνακας 1

Κατηγορία	Νομοθεσία (ενδεικτικά)
Χώροι εργασίας	Ν. 3850/2010 , ΚΜΛΕ (ΥΑ Δ7/Α/οικ. 12050/2223/2011), ΠΔ 16/1996
Εγκαταστάσεις που υπάγονται στην οδηγία Seveso III	ΚΥΑ 172058/2016 , Εγγραφο ΓΓΠΠ 5728/2018 , Εγγραφο ΓΓΠΠ 4900/2018 , Εγγραφο ΓΓΠΠ 3983/2016
Υπεράκτιες εργασίες έρευνας και εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων	Ν. 4409/2016
Μεταφορά επικίνδυνων εμπορευμάτων	Εγγραφο ΓΓΠΠ 1773/2016
Συγκρότηση ομάδων πυροπροστασίας	Πυροσβεστική Διάταξη 14/2014 , ΚΥΑ Φ.15/1589/2006
Προβλέψεις ενεργητικής και παθητικής πυροπροστασίας ανά κλάδο	Βλ. σχετικό άρθρο σελ. 13, τεύχος 73 του περιοδικού του ΕΛΙΝΥΑΕ
«Ξενοκράτης»	ΥΑ 1299/2003 , ΥΑ για ρυθμίσεις Συντονιστικών Οργάνων Πολιτικής προστασίας (2016) , Εγγραφα ΓΓΠΠ: 1764/2009 , 7753/2009 , 2300/2016 , 2934/2015 , 7742/2017 , 8878/2017 , 2018/2018 , 3752/2018
Θαλάσσια ρύπανση	ΠΔ 11/2002

Επιμέλεια: Εύη Γεωργιάδου, Δρ. Χημικός Μηχανικός, Τομέας Έρευνας και Ανάπτυξης ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε

Εκδηλώσεις

Ημερίδα του Συλλόγου Συντηρητών Αρχαιοτήτων και Έργων Τέχνης

Στις **9 Ιουνίου**, με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος (5/6), πραγματοποιήθηκε στην Τεχνόπολη του Δ. Αθηναίων, ημερίδα με τίτλο «Συντηρητές σε κίνδυνο: Προστατεύοντας την πολιτιστική μας κληρονομιά, καταστρέφουμε το περιβάλλον;». Την ημερίδα διοργάνωσε ο

Σύλλογος Συντηρητών Αρχαιοτήτων και Έργων Τέχνης της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης (Σ.Σ.Α.& Ε.Τ.Τ.Ε), αποτέλεσε τη συνέχεια της ημερίδας που είχε διοργανωθεί το 2014 με τίτλο «Συντηρητές σε Κίνδυνο: Προστατεύοντας την πολιτιστική κληρονομιά προστατεύουμε τον εαυτό μας;»

και είχε ως αντικείμενο την υγεία και την ασφάλεια στον χώρο εργασίας.

Η ημερίδα ήταν ενταγμένη στο Ευρωπαϊκό Έτος Πολιτιστικής Κληρονομιάς 2018. Στόχος της ήταν η ενημέρωση και ο προβληματισμός των συντηρητών και των συναφών επαγγελματιών κλά-

δων για την ανάγκη σωστής διαχείρισης των χημικών απορριμμάτων που δημιουργούνται κατά τις εργασίες συντήρησης, τόσο σε υπαίθρια μνημεία και αρχαιολογικούς χώρους όσο και σε εργαστήρια συντήρησης. Προτάθηκαν πρακτικές και μεθοδολογίες που εφαρμόζονται σε Εφορείες Αρχαιοτήτων και Μουσεία της Ελλάδος με σκοπό τη στροφή προς την «πράσινη συντήρηση» μέσω της αποφυγής χρήσης επικίνδυνων χημικών ουσιών ή της υποκατάστασής τους από λιγότερο επικίνδυνα.

Παρουσιάστηκαν ομιλίες από

φορείς όπως η Γενική Διεύθυνση Αρχαιοτήτων & Πολιτιστικής Κληρονομιάς (ΥΠ.ΠΟ.Α.), η Εφορεία Αρχαιοτήτων Δωδεκανήσου (ΥΠ.ΠΟ.Α.), η Πανελλήνια Ένωση Συντηρητών Αρχαιοτήτων (Π.Ε.Σ.Α.), η Διεύθυνση Υγείας και Ασφάλειας στην Εργασία (Υπ. Εργασίας), η Σχολή Εφαρμοσμένων Τεχνών και Πολιτισμού του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής και η Αστική μη Κερδοσκοπική Εταιρεία «Ιπποκράτης 2.500 χρόνια».

Από το ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. συμμετείχαν με εισηγήσεις η Δρ. Ε. Γεωργιάδου (Τομέας Έρευνας και Ανάπτυξης) που παρου-

σίασε το «Πλαίσιο διαχείρισης αποβλήτων στον τομέα της συντήρησης έργων τέχνης», ο Δρ. Σ. Δοντάς (Συντονιστής Τομέα Αναλύσεων και Προσδιορισμών) που παρουσίασε τον «Χημικό κίνδυνο για το εργασιακό και το ευρύτερο περιβάλλον» και η υποψήφια Δρ. Σ. Κωνσταντοπούλου (Τομέας Αναλύσεων και Προσδιορισμών) που ανέπτυξε το θέμα «Περιβάλλον και Υγεία».

Ημερίδα με θέμα «Υγεία και Ασφάλεια στην Εργασία» στην Πρέβεζα

Στις 16 Ιουνίου πραγματοποιήθηκε, στην Πρέβεζα, ημερίδα

με θέμα «Υγεία και Ασφάλεια στην Εργασία». Την ημερίδα

διοργάνωσε το Νομαρχιακό Τμήμα της Επαγγελματικής Επιστημονικής Ένωσης Τεχνολογικής Εκπαίδευσης Μηχανικών Πρέβεζας.

Το ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. συμμετείχε στην εκδήλωση με εισηγήση με θέμα: «Υγεία και Ασφάλεια στους εργασιακούς χώρους» που παρουσίασε η υπεύθυνη του Παραρτήματος Ιωαννίνων κ. Κων/να Ζορμπά, Μεταλλειολόγος Μηχανικός.

Την ημερίδα παρακολούθησαν άτομα του τεχνικού κόσμου όλων των ειδικοτήτων (μηχανικοί, εργολάβοι, εργατοτεχνικό προσωπικό).

Ημερίδα στο Στρατηγείο ΜΕΡΥΠ με θέμα «Πρόληψη στην Εργασία - Στοχεύοντας στην Ασφάλεια»

Στις 27 Ιουνίου πραγματοποιήθηκε ημερίδα στο Αμφιθέατρο «Αριστοτέλης» στο Στρατηγείο ΜΕΡΥΠ στη Θεσσαλονίκη, με θέμα «Πρόληψη στην Εργασία - Στοχεύοντας στην Ασφάλεια». Την εκδήλωση διοργάνωσε το Γραφείο Υγιεινής και Ασφάλειας της Μεραρχίας Υποστήριξης.

Το ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. εκπροσώπησε ο κος Α Ταργουτζίδης, Μηχανολόγος Μηχανικός - Υπεύθυνος Παραρτημάτων, με εισήγηση με θέμα «Κίνδυνοι από το χειρισμό ανυψωτικών μηχανημάτων (παλετοφόρα, περονοφόρα, γερανογέφυρες)»

Αλλα θέματα που αναπτύ-

χθηκαν ήταν το «Νομοθετικό πλαίσιο για την Υγεία και Ασφάλεια στην Εργασία - Εργατικό Ατύχημα», «Πρόληψη επαγγελματικών ασθενειών στο Στρατό Ξηράς. Ο ρόλος του Ιατρού Εργασίας», «Θόρυβος στους χώρους εργασίας και εκπαίδευση του Στρατού Ξηράς. Ενας ύπουλος εχθρός», «Μέτρα πρόληψης εργασιακού άγχους. Τρόποι διαχείρισης προσωπικού» και «Κίνδυνοι ηλεκτρικού ατυχήματος σε Μονάδες του Στρατού Ξηράς. Αποτελέσματα ελέγχων τελευταίων ετών».

Το τέλος των εισηγήσεων ακολούθησε συζήτηση και επίδοση αναμνηστικών.

Ευρωπαϊκό πρόγραμμα AGROSH+

Το Ινστιτούτο Προληπτικής, Περιβαλλοντικής και Εργασιακής Ιατρικής, Prolepsis διοργάνωσε στις 3 Ιουλίου, ενημερωτική εκδήλωση για το ευρωπαϊκό πρόγραμμα AGROSH+ «Υγιεινή και Ασφάλεια στον τομέα της γεωργίας στην Ευρώπη - Ανάπτυξη αγροτικών περιοχών μέσω εκπαίδευσης στην ιατρική της εργασίας και στις υπηρε-

σίες Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας».

Το διετές εκπαιδευτικό πρόγραμμα επικεντρώνεται στην εκπαίδευση ιατρών εργασίας και τεχνικών ασφαλείας σε θέματα Υγείας και Ασφάλειας της εργασίας που αφορούν στον αγροτικό τομέα, χρηματοδοτήθηκε από το ERASMUS+ και υλοποιήθηκε σε τέσσερις ευρωπαϊκές

χώρες (Ρουμανία, Ιρλανδία, Βουλγαρία, Ελλάδα).

Στις εισηγήσεις αναπτύχθηκαν πολύπλευρα θέματα που αφορούσαν στην υγεία και την ασφάλεια των αγροτών, στην έλλειψη εκπαίδευσης των αγροτών, των ιατρών εργασίας και τεχνικών ασφαλείας για αγροτικά ζητήματα αλλά και στους ανεπαρκείς μηχανισμούς πρόληψης για

αγρότες στις συμμετέχουσες χώρες.

Η πρόεδρος του Prolepsis, κα Λινού, στην ομιλία της ανέφερε ότι οι αγρότες που αποτελούν τον βασικό κορμό της πρωτογενούς παραγωγής, είναι εκτεθειμένοι καθημερινά σε πολλαπλούς επαγγελματικούς κινδύνους και αντιμετωπίζουν προβλήματα που σχετίζονται τόσο με την επαγγελματική τους υγεία όσο και με την ψυχική τους. Εκτός από τα ζητήματα υγείας που προκύπτουν (μυοσκελετικά, ρύπανση από τις ίδιες τους τις δραστηριότητες, δερματικά, παθήσεις αναπνευστικού κ.ά.), αντιμετωπίζουν και θέματα οικονομικής διαχείρισης.

Το επάγγελμα του αγρότη είναι ένα από τα τρία πιο επικίνδυνα επαγγέλματα στην ΕΕ με 20 νεκρούς ανά δευτερόλεπτο. Αναφέρθηκε ότι το 95% των ατυχημάτων, στην Ελλάδα συμβαίνει σε άνδρες ηλικίας 30 - 39 χρο-

νών, ποσοστό υψηλότερο από το αντίστοιχο στο βιομηχανικό τομέα. Επιπλέον, η σοβαρότητα των ατυχημάτων είναι μεγάλη μιας και ο απουσιασμός υπερβαίνει τις 39 ημέρες. Επισημάνθηκε και η ιδιαίτερη επιβάρυνση στην υγεία ευάλωτων εργασιακών ομάδων στον αγροτικό τομέα (γυναίκες, παιδιά, εποχιακοί εργάτες ηλικιωμένοι).

Τα προβλήματα υγείας που αναδεικνύονται μεταξύ άλλων είναι, αναπνευστικά, δερματολογικά, μυοσκελετικά, επαγγελματικοί καρκίνοι κ.ά. Επίσης παρουσιάζονται προβλήματα κατάχρησης αλκοόλ και ουσιών λόγω της τοπικής κοινωνικής δομής.

Βέβαια, οι πιο επικίνδυνες επιπτώσεις (δηλητηριάσεις, καρκίνοι, κ.ά.) στην υγεία οφείλονται στη λάθος χρήση φυτοφαρμάκων λόγω έλλειψης ενημέρωσης, καθώς και στην μη ασφαλή διαχείριση αποβλήτων.

Αναπτύχθηκαν οι επιπτώ-

σεις στην υγεία των αγροτών λόγω των ζωοανθρωπονόσων και αναλυτικότερα για τη βρουκέλλωση (μελιταίος πυρετός) και την λεπτοσπείρωση.

Αναδείχθηκαν επιπλέον τα ζητήματα που αφορούν στους εργάτες γης (επί το πλείστον μετανάστες). Οι κακές συνθήκες διαβίωσης έχουν ως αποτέλεσμα την έξαρση της ελονοσίας, τις παθήσεις στο γαστρεντερικό, την ύπαρξη σταφυλόκοκκου κ.ά.

Στη συζήτηση που ακολούθησε στο τέλος της ημερίδας, αναφέρθηκε η πρόθεση της επέκτασης του προγράμματος. Για τη διάχυση της αποκτηθείσας γνώσης προτάθηκε η εκπαίδευση ειδικών (γιατρών εργασίας αλλά και άλλων ειδικών επιστημόνων σε θέματα υγείας και ασφάλειας) προκειμένου να ενημερωθεί σχετικά ο αγροτικός πληθυσμός.

Στην εκδήλωση αναφέρθηκε η συνδρομή του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. στα θέματα της νομοθεσίας καθώς και ο σημαντικός του ρόλος στην υγεία και την ασφάλεια.

Ιστοσελίδα: <http://www.agrosh.ro/>

Ημερίδα «Νανοασφάλεια: Διαχείριση κινδύνων των νανοϋλικών στην υγεία, την ασφάλεια και το περιβάλλον»

Στις 10 Ιουλίου, στο ΕΚΕΦΕ «Δημόκριτος» πραγματοποιήθηκε ημερίδα με θέμα «Νανοασφάλεια: Διαχείριση κινδύνων των νανοϋλικών στην υγεία, την ασφάλεια και το περιβάλλον». Οι νανοτεχνολογίες και τα προηγμένα υλικά συγκαταλέγονται στις βασικές τεχνολογίες γενικής εφαρμογής (Key Enabling Technologies – KETs) και η Ευρωπαϊκή Ένωση προσβλέπει σε σημαντικούς ρυθμούς ανάπτυξης και δημιουργία νέων θέσεων εργασίας τα επόμενα χρόνια. Οι ενδεχόμενοι κίνδυνοι των νανοϋλικών για την ανθρώπινη υγεία, την ασφάλεια και το περιβάλλον (ΥΑΠ) συγκαταλέγονται ανάμεσα στους βασικούς ανασταλτικούς παράγοντες για βιώσιμη ανάπτυξη και καινοτομία στον τομέα της νανοτεχνολογίας.

Στην εκδήλωση παρουσιάστηκε συνοπτικά το ρυθμιστικό πλαίσιο για τα κατασκευασμένα νανοϋλικά και τα παράγωγά τους, οι ευρωπαϊκές δραστηριότητες για τη γεφύρωση του χάσματος μεταξύ της έρευνας και των αναγκών της αγοράς, καθώς και η κατάσταση στην Ελλάδα. Η εκδήλωση απευθύνονταν, κυρίως, σε εταιρίες που δραστηριοποιούνται στην παραγωγή, τη μεταποίηση, τη χρήση, τη συσκευασία και τη μεταφορά κατασκευασμένων νανοϋλικών και προϊόντων τους, σε

εταιρίες παροχής υπηρεσιών ΥΑΠ, καθώς και στις εθνικές ρυθμιστικές Αρχές και ειδικότερα, σε όσους ασχολούνται με θέματα ΥΑΠ και την κατάρτιση και εφαρμογή των σχετικών κανονισμών.

Την ημερίδα διοργάνωσε το ΕΚΕΦΕ «Δημόκριτος», με την υποστήριξη της Ελληνικής Πλατφόρμας Νανοασφάλειας.

Στην εκδήλωση συμμετείχαν με ομιλίες τους σημαντικοί εκπρόσωποι της ευρωπαϊκής κοινότητας νανοασφάλειας και της Ελληνικής Βιομηχανίας.

Το **ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε.** εκπροσώπησε ο Δρ Σ. Νάρης (υπεύθυνος του Παραρτήματος Θεσσαλίας), ο οποίος αναφέρθηκε στην εισαγωγή της νανοασφάλειας στις διαδικασίες υγείας και ασφάλειας στην εργασία.

Η ημερίδα ολοκληρώθηκε με

εκτενή συζήτηση και ερωτήσεις του κοινού προς τους ομιλητές. Στην εκδήλωση συμμετείχαν εκπρόσωποι από διάφορους κλάδους της βιομηχανίας, καθώς και εκπρόσωποι από το Σ.Ε.Π.Ε. (Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης & Κοινωνικής Αλληλεγγύης), το Υπουργείο Περιβάλλοντος & Ενέργειας, τον ΕΟΦ (Υπουργείο Υγείας) και τη ΓΓΕΤ (Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας & Θρησκευμάτων).

Οι παρουσιάσεις της ημερίδας βρίσκονται αναρτημένες στον σύνδεσμο:

<http://events.demokritos.gr/?session=nanosafety-management-of-nanomaterial-risks-on-health-safety-and-environment>

Νόμος 4554/2018 - ΦΕΚ 130/A/18.7.2018

Ασφαλιστικές και συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις - Αντιμετώπιση της αδήλωτης εργασίας - Ενίσχυση της προστασίας των εργαζομένων - Επιτροπεία ασυνόδευτων ανηλίκων και άλλες διατάξεις.

(Στο νόμο αυτό περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων διατάξεις που αφορούν τα παρακάτω θέματα: Μέρος Α- Ασφαλιστικές και συνταξιοδοτικές διατάξεις, Μέρος Β- Εργασιακές διατάξεις, Κεφ. Α - Αντιμετώπιση της αδήλωτης εργασίας, άρθρο 5- Διοικητικές κυρώσεις για αδήλωτη εργασία, Κεφ. Β - Ενίσχυση της προστασίας των εργαζομένων, άρθρο 9- Ευθύνη αναθέτοντος, εργολάβου και υπεργολάβου έναντι των εργαζομένων, άρθρο 11- Μέτρα πρόληψης και αντιμετώπισης της θερμικής καταπόνησης των εργαζομένων, Μέρος Γ- Ρυθμιστικό πλαίσιο για την επιτροπεία ασυνόδευτων ανηλίκων, άρθρο 33- Επίδομα αφερεγγυότητας ΟΑΕΔ, άρθρο 40- Ηλεκτρονική κοινοποίηση εγγράφων και πράξεων του Σ.Ε.Π.Ε., άρθρο 41- Αναγνώριση Συνδέσμου Βιομηχανιών Βορείου Ελλάδος ως ισότιμου κοινωνικού εταίρου, άρθρο 42- Καθορισμός της 26ης Δεκεμβρίου ως ημέρας υποχρεωτικής αργίας, άρθρο 43- Κοινωνική και αλληλέγγυα οικονομία, άρθρο 68- Ειδική άδεια αιμοληψίας).

Υπουργική Απόφαση 39278/1823/2018

ΦΕΚ 3001/B/25.7.2018

Επιμόρφωση εργοδοτών και εργαζομένων για θέματα άσκησης καθηκόντων τεχνικού ασφάλειας σε επιχειρήσεις Β' και Γ' κατηγορίας. (Σχετική εγκύκλιος 41366/1888/26.7.2018).

Υπουργική Απόφαση 25049/1253/2018

ΦΕΚ 1580/B/8.5.2018

Κύρωση του ειδικού καταλόγου Ιατρών του άρθρου 16 παρ.2 του «Κώδικα Νόμων για την Υγεία και την Ασφάλεια των εργαζομένων» (Κ.Ν.Υ.Α.Ε), που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του Ν. 3850/2010 «Κύρωση του Κώδικα νόμων για την υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων» (ΦΕΚ 84/A) όπως αυτό συμπληρώ-

θηκε και ισχύει.

Αρ. Πρωτ. 33405/Δ9 1493/15.6.2018 Ιατροί Εργασίας.

Υπουργική Απόφαση 16974/758/2018

ΦΕΚ 1242/B/4.4.2018

Τροποποίηση της υπουργικής απόφασης 50067/28/27.11.2017 «Ηλεκτρονική Βάση καταχώρισης δεδομένων Τεχνικών Ασφάλειας και διαδικασία ανάθεσης καθηκόντων Τεχνικού Ασφαλείας μέσω ΟΠΣ-ΣΕΠΕ».

Προεδρικό Διάταγμα 41/2018

ΦΕΚ 80/A/7.5.2018

Κανονισμός Πυροπροστασίας Κτιρίων.

Υπουργική Απόφαση 16410 Φ.700.6/2018

ΦΕΚ 1576/B/8.5.2018

Εγκριση της υπ' αριθμ. 6/2018 Πυροσβεστικής Διάταξης με θέμα: «μέτρα και μέσα πυροπροστασίας εμπορικών αποθηκών».

Εγκύκλιος 2324.1/54183/2018/16.7.2018

Εφαρμογή των διατάξεων του Π.Δ. 66/2004 (ΦΕΚ 56/A) για την ασφαλή φορτοεκφόρτωση φορτηγών πλοίων μεταφοράς στερεού χύδην φορτίου.

Εγκύκλιος 238723/9.7.2018

Πρόληψη της θερμικής καταπόνησης των εργαζομένων υπό συνθήκες καύσωνα.

Αρ. Πρωτ. 4900/9.7.2018

2η Έκδοση Γενικού Σχεδίου Αντιμετώπισης Τεχνολογικών Ατυχημάτων Μεγάλης Έκτασης (Γενικό ΣΑΤΑΜΕ).

Εγκύκλιος Δ1α/Γ.Π. οικ. 43354/6.6.2018

Πρόληψη των επιπτώσεων από την εμφάνιση υψηλών θερμοκρασιών και καύσωνα.

Υπουργική Απόφαση οικ. 39391/838/2018

ΦΕΚ 2981/B/24.7.2018

Υποχρέωση τήρησης «Βιβλίου Ημερησίων Δελτίων Απασχολούμενου Προσωπικού σε αγροτικές εργασίες και αλιεία».

Υπουργική Απόφαση οικ. 74285/176/Φ113/2018

ΦΕΚ 2942/Β/20.7.2018

Τροποποίηση - συμπλήρωση της οικ. 1032/166/Φ.Γ.9.6.4 (Η)' (519/Β/6.3.2013) απόφασης του Υφυπουργού Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων «Κατάταξη των μηχανημάτων έργου σε ειδικότητες και ομάδες, ως προς τη δραστηριότητα του χειρισμού σύμφωνα με το π.δ. 113/2012 (198/Α) και αντιστοίχιση των υφισταμένων αδειών που έχουν εκδοθεί σύμφωνα με το π.δ. 22/1976 (6/Α) ή το π.δ. 31/1990 (11/Α) με τις άδειες που εκδίδονται κατ' εφαρμογή του προεδρικού αυτού διατάγματος» όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.

Υπουργική Απόφαση 29267/2018

ΦΕΚ 2786/Β/13.7.2018

Συγκρότηση επιτροπής αρ. 97 παρ. 5 ν. 4483/2017 για την αναμόρφωση του θεσμικού πλαισίου περί υγείας και ασφάλειας των εργαζομένων των ΟΤΑ.

Υπουργική Απόφαση Φ4/117002/Δ4/2018

ΦΕΚ 2783/Β/12.7.2018

Τροποποίηση του Παραρτήματος ΙΙ του άρθρου 18 του π.δ. 116/2004 (81/Α), όπως ισχύει, σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της οδηγίας (ΕΕ) 2017/2096 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής της 15ης Νοεμβρίου 2017 «για την τροποποίηση του παραρτήματος ΙΙ της οδηγίας 2000/53/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τα οχήματα στο τέλος του κύκλου ζωής τους».

Υπουργική Απόφαση Γ5/12856/465/2018

ΦΕΚ 2406/Β/25.6.2018

Τροποποίηση της κοινής υπουργικής απόφασης Γ5/22039/2825 «Προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας προς τις διατάξεις της Οδηγίας 2008/68/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, σχετικά με τις εσωτερικές μεταφορές επικινδύνων εμπορευμάτων, όπως τα παραρτήματά της προσαρμόστηκαν στην επιστημονική και τεχνική πρόοδο με τις Οδηγίες 61/2010/ΕΕ, 2012/45/ΕΕ, 2014/103/

ΕΕ και (ΕΕ) 2016/2309 της Επιτροπής» (ΦΕΚ 2915/Β'/2017) - Προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας προς τις διατάξεις της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/217 της Επιτροπής- Διορθώσεις ελληνικής έκδοσης.

Υπουργική Απόφαση 111/2017/2018

ΦΕΚ 1876/Β/24.5.2018

Τροποποίηση - Συμπλήρωση της αριθμ. 3015811/2663 (ΦΕΚ 1410/Β'/6.9.2010) κοινή υπουργική απόφαση σχετικά με τον καθορισμό μέτρων ελέγχου και κυρώσεων για την εκτέλεση του αριθμ. 1272/2008/ΕΚ κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και Κατάργηση της υπουργικής απόφασης 265/2002, (ΦΕΚ 1214/Β'/19.9.2002) σχετικά με την ταξινόμηση, επισήμανση και συσκευασία επικινδύνων παρασκευασμάτων και της αριθμ. 378/1994 κοινής υπουργικής απόφασης (ΦΕΚ 705/Β'/20.9.1994) σχετικά με την ταξινόμηση, επισήμανση, συσκευασία και επικινδύνων ουσιών.

Υπουργική Απόφαση 32126/1463/2018

ΦΕΚ 2404/Β'/25.6.2018

Τροποποίηση της υπουργικής απόφασης 50067/28/27.11.2017 «Ηλεκτρονική Βάση καταχώρισης δεδομένων Τεχνικών Ασφάλειας και διαδικασία ανάθεσης καθηκόντων Τεχνικού Ασφαλείας μέσω ΟΠΣ-ΣΕΠΕ».

Υπουργική Απόφαση οικ.32143/Δ1.11288/2018

ΦΕΚ 2401/Β/6.2018

Επανακαθορισμός όρων ηλεκτρονικής υποβολής εντύπων αρμοδιότητας Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας (ΣΕΠΕ) και Οργανισμού Απασχολήσεως Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ).

Υπουργική Απόφαση 2263.1-

7/38042/2018/2018 - ΦΕΚ 2287/Β/18.6.2018

Αποδοχή τροποποιήσεων στο Παράρτημα του Πρωτοκόλλου 1997 το οποίο τροποποίησε την Διεθνή Σύμβαση για την πρόληψη της ρύπανσης από πλοία, 1973, όπως αυτή τροποποιήθηκε με το Πρωτόκολλο του 1978 - Τροποποιήσεις στο Παράρτημα VI της Δ.Σ. MARPOL (Καθορισμός της Βαλτικής Θάλασσας και της Βόρειας Θάλασσας ως Περιοχές Ελέγχου Εκπομπών ΝΟx Βαθμίδας ΙΙΙ) - (Πλη-

ροφορίες που πρέπει να συμπεριληφθούν στο δελτίο παράδοσης καυσίμου)».

Υπουργική Απόφαση οικ.64618/856/Φ15/2018

ΦΕΚ 2278/Β/15.6.2018

Τροποποίηση της απόφασης του Αναπληρωτή Υπουργού Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας οικ. 483/35/Φ.15/2012 (158/Β) «Καθορισμός τύπου, δικαιολογητικών και διαδικασίας για την εγκατάσταση και τη λειτουργία των μεταποιητικών δραστηριοτήτων του ν. 3982/2011 (ΦΕΚ 143/Α), την τροποποίηση και την ανανέωση των αδειών και την προθεσμία για μεταφορά ή τεχνική ανασυγκρότηση.

Υπουργική Απόφαση 83/2018

ΦΕΚ 2231/Β/14.6.2018

Απλοποίηση αδειοδότησης οικονομικών δραστηριοτήτων.

Υπουργική Απόφαση Δ1α/Γ.Π.οικ. 43289/2018

ΦΕΚ 2179/Β/12.6.2018

Τροποποίηση των άρθρων 3 και 4 της Υ.1α/Γ.Π.οικ.76785 (ΦΕΚ 3758/Β/25.10.2017) υπουργικής απόφασης με θέμα: «ιατρικός έλεγχος προσωπικού, διατροφή και κανόνες υγιεινής και ασφάλειας των τροφίμων στους δημόσιους και ιδιωτικούς βρεφικούς, βρεφονηπιακούς και παιδικούς σταθμούς».

Υπουργική Απόφαση ΔΝΣβ'/οικ.40185/ΦΝ

466/2018 - ΦΕΚ 2046/Β/6.6.2018

Απαραίτητα προσόντα, εμπειρία, κανόνες και αρχές που διέπουν το Σώμα Ειδικών Επιμετρητών, σύμφωνα με την παραγρ. 3 του άρθρου 218 του ν. 4512/2018 (5/Α).

Υπουργική Απόφαση οικ. 175275/2018

ΦΕΚ 1927/Β/30.5.2018

Συστήματα αναγνώρισης προσόντων και πιστοποίησης Ενεργειακών Ελεγκτών. Μητρώο Ενεργειακών Ελεγκτών και Αρχείο Ενεργειακών Ελέγχων.

Υπουργική Απόφαση 175216/2018

ΦΕΚ 1892/Β/24.5.2018

Τροποποίηση της αριθ. 181504/2016 υπουργι-

κής απόφασης «Κατάρτιση, περιεχόμενο και σύστημα διαχείρισης του Εθνικού Μητρώου Παραγωγών (Ε.Μ.ΠΑ.) - Καθορισμός διαδικασίας εγγραφής των παραγωγών, στο πλαίσιο της εναλλακτικής διαχείρισης των συσκευασιών και άλλων προϊόντων, σύμφωνα με τα άρθρα 7 και 17 του ν. 2939/2001 (179/Α), όπως ισχύουν» (2454/Β), όπως αυτή τροποποιήθηκε με την αριθ. 892/2017 υπουργική απόφαση (538/Β).

Υπουργική Απόφαση ΔΥδρογ/Δ/οικ.

174720/2018 - ΦΕΚ 1809/Β/21.5.2018

Τεχνικός Κανονισμός «Εγκαταστάσεων Αποσυμπίεσης Πεπιεσμένου Φυσικού Αερίου και Βοηθητικών Διατάξεων».

Υπουργική Απόφαση ΥΠΕΝ/ΔΑΟ-

ΚΑ/19409/1507/2018 - ΦΕΚ 1643/Β/11.5.2018)

Εφαρμογή της παρ. η του άρθρου 99 του ν. 4495/2017 «Έλεγχος και προστασία του Δομημένου Περιβάλλοντος και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 167/Α).

Υπουργική Απόφαση Φ. 80100/οικ.

17630/943/2018 - ΦΕΚ 1560/Β/8.5.2018

Αντικατάσταση του Πίνακα παθήσεων που χαρακτηρίζονται μη αναστρέψιμες και για τις οποίες η διάρκεια αναπηρίας των ασφαλισμένων καθορίζεται επ' αόριστον της Φ.80000/οικ.2/1 (ΦΕΚ 7/Β/018, ΑΔΑ: ΩΣΑΦ465Θ1Ω-ΧΟΕ) υπουργικής απόφασης.

Προεδρικό Διάταγμα 62/2018

ΦΕΚ 121/Α/9.7.2018

Ρύθμιση θεμάτων έκδοσης Αδειών Ικανότητας Οδηγού - Χειριστή Υπηρεσιακών Οχημάτων - Μηχανημάτων του Πυροσβεστικού Σώματος και κυκλοφορίας αυτών.

Προεδρικό Διάταγμα 61/2018

ΦΕΚ 117/Α/3.7.2018

Ρύθμιση θεμάτων οργάνωσης και λειτουργίας της Ελληνικής Υπηρεσίας Διερεύνησης Ναυτικών Ατυχημάτων και Συμβάντων – ΕΛΥΔΝΑ.

Προεδρικό Διάταγμα 59/2018

ΦΕΚ 114/Α/29.6.2018

Κατηγορίες και περιεχόμενο χρήσεων γης.

Νόμος 4549/2018 - ΦΕΚ 105/A/14.6.2018

Διατάξεις για την ολοκλήρωση της Συμφωνίας Δημοσιονομικών Στόχων και Διαρθρωτικών Μεταρρυθμίσεων - Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2019-2022 και λοιπές διατάξεις.

Εγκύκλιος οίκ. 32921/2175/13.6.2018

Ελεγχος συνδρομής των προϋποθέσεων του άρθρου 11 παρ.2 του ν.1876/1990.

Προεδρικό Διάταγμα 82/2018**ΦΕΚ 152/A/21.8.2018**

Τροποποίηση του π.δ. 307/1986 «Προστασία της υγείας των εργαζομένων που εκτίθενται σε ορισμένους χημικούς παράγοντες κατά την διάρκεια της εργασίας τους» (135 Α΄) όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει, σε συμμόρφωση με την οδηγία 2017/164/ΕΕ της Επιτροπής (ΕΕ L 27/1.2.2017).

Υπουργική Απόφαση 43323/1983/2018 -**ΦΕΚ 3509/B/21.08.2018**

Κύρωση του οριστικού ειδικού καταλόγου Ιατρών του άρθρου 16 παρ. 2 του «Κώδικα Νό-

μων για την Υγεία και την Ασφάλεια των εργαζομένων» (Κ.Ν.Υ.Α.Ε), που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 3850/2010 «Κύρωση του Κώδικα νόμων για την υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων» (Α΄ 84) όπως αυτό συμπληρώθηκε και ισχύει.

Υπουργική Απόφαση 41320/1885/2018 -**ΦΕΚ 3398/B/10.08.2018**

Τροποποίηση της υπουργικής απόφασης 1592/58/13.1.2017 «Ειδικός Κατάλογος ιατρών του άρθρου 16 παρ. 2 του «Κώδικα Νόμων για την Υγεία και την Ασφάλεια των εργαζομένων» (Κ.Ν.Υ.Α.Ε.), που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 3850/2010 «Κύρωση του Κώδικα νόμων για την υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων» (ΦΕΚ Α΄ 84) όπως αυτό συμπληρώθηκε και ισχύει».

Υπουργική Απόφαση οικ. Γ6/57084/1981/2018**ΦΕΚ 3135/B/31.07.2018**

Παραβάσεις της νομοθεσίας οδικών μεταφορών επικίνδυνων εμπορευμάτων, κατάταξη των παραβάσεων σε κατηγορίες και διοικητικές κυρώσεις.

Επιμέλεια: Φανή Θωμαδάκη

13th Conference of the European Academy of Occupational Health Psychology (EAOHP): Adapting to rapid changes in today's workplace

5 – 7 September 2018, Lisbon, Portugal
(Instituto Universitário de Lisboa (ISCTE-IUL Campus))

<http://www.eaohp.org/conference.html>

Human Biomonitoring in Europe - science and policy for healthy citizens

28 September 2018, Vienna, Austria

<http://www.hbm4eu-vienna2018.com/>

112 EXPO - 41st International Exhibition and Conference - Fire & Rescue, Occupational Safety and Health

2/10/2018 - 5/10/2018, Belgrade, Serbia

<http://energetika-ekologija2018.talkb2b.net/>

IOSH Conference 2018 : Shape a new World of Work

17-18 September, ICC Birmingham

<http://www.ioshconference.com/about-iosh-2018>

II premios prevencionar 2018

5/10/2018, Madrid, Spain

<http://premios.prevencionar.com/>

Second International Seminar on the Active Ageing Index

27-28 September 2018, Bizkaia Aretoa, Bilbao, Spain

<https://statswiki.unece.org/display/AAI/Second+international+seminar++on+the+Active+Ageing+Index>

9th China International Forum on Work Safety

16/10/2018-17/10/2018, Hangzhou International Expo Center, Zhejiang Province, China

<http://www.oshevent.com/metting/findMettingDetails?id=M201801041541380119>

ECCIII Exposure Control & Containment III

17/10/2018 - 18/10/2018, Dublin, Ireland
<https://portal.bohs.org/My-BOHS/Events/Event-Details/eventDateId/108>

4ο Πανελλήνιο Συνέδριο Αναζωογόνησης & Επείγοντος Περιστατικού

5-6 Οκτωβρίου 2018, (Ξενοδοχείο Τιτάνια, Αθήνα)
<https://www.eekaa.gr/4%CE%BF-panellinio-syn-edrio-eekaa/>

GSRD- International Conference on Robotics, Aeronautics, Mechanics and Mechatronics ICRAMM

1-2 Nov 2018, Doha, Qatar
<http://gsrd.co/Conference2018/11/Qatar/1/ICRAMM/>

2018 EHS International Congress

7/11/2018 – 8/11/2018, Berlin, Germany, Hotel Radisson Blue
<http://ehscongress.com/>

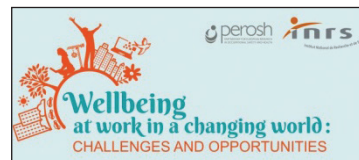
IV Congreso Internacional sobre Prevención de Riesgos Laborales

14/11/2018 – 16/11/2018, Bilbao, Spain
<http://www.osalan.euskadi.eus/noticia/2018/primer-aviso-iv-congreso-internacional-sobre-prevencion-de-riesgos-laborales/s94-cont-not/es/>

9º Encuentro de Expertos en Seguridad y Salud Laboral

22/11/2018, Sevilla, Spain
<http://acessla.org/portal-ix-encuentro-cultura-de-la-prevencion-y-formacion-de-los-trabajadores-21-y-22-de-noviembre-de-2018/>

5th International Conference on Wellbeing at Work (INRS, PEROSH)

22-24 May 2019, Palais des Congrès d'Issy, Paris, Issy les Moulineaux, France
<https://www.inrs-waw2019.fr/home!en>

6th Int. conf. on Safety Management and Human Factors (SMHF)

24-28 July, 2019, Washington Hilton, Washington DC, USA
<http://www.ahfe2019.org/board.html#smhf>

Επιμέλεια: Φανή Θωμαδάκη

Ενδεικτική βιβλιογραφία για Τηλεργασία

The effects of ergonomics training on the knowledge, attitudes, and practices of teleworkers / S. S. Harrington, B. L. Walker, Journal of Safety Research, 2004 (35), 13-22

The employability of older workers as teleworkers : an appraisal of issues and an empirical study / J. Sharit, ... [et.al.], Human Factors in Ergonomics Manufacturing, 2009, 19(5), 457-477

Ergonomic issues : managing safety and health of telecommuting workers / T. W. Braun
<https://pdfs.semanticscholar.org/presentation/8be0/593b8250103f451b38f6b2c4f88a42b4ccb3.pdf>

The health and safety issues for teleworkers in the European Union : consolidated report / European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions
http://webs.ucm.es/info/seas/estres_lab/informes/Informe%20europeo%20Health%20&%20Safety%20Issues%20for%20Teleworkers.pdf

Health and safety issues of telecommuters : a macroergonomic perspective / M. M. Robertson, Work with Computing Systems 2004, 176-179

Home office, mobile office : managing remote working / IOSH, UK, 2014, 20 p.

Joint declaration on telework in the European Banking Sector 2017 / European Banking Federation, ... [et.al.], 2017, 8 p.

Out of site, out of mind? Managing office teleworking in the 21st century / IOSH, 2006, 8 p.

Risk assessment for teleworkers / European Agency for Safety and Health at Work, E-Facts 33, 11 p.

Telework guidelines / Yukon Government's, 2010, 14 p.
http://www.psc.gov.yk.ca/pdf/gam_3_12_guidelines.pdf

Teleworking and labor conditions conclusions / Manuel Luque Parra, Andres Camargo Rodriguez, IUSLabor, 2017, 2, 1-39

Working anytime, anywhere : the effects on the word of work / Eurofound; ILO.- Luxembourg : Publications Office of the European Union, 2017

Τηλεργασία / Α. Θεοχάρη, ΤΕΙ Καβάλας, 2013
<http://digilib.teiimt.gr/jspui/bitstream/123456789/1232/1/022013039.pdf>

Τηλεργασία / Σ. Κάκκου, Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Επαγγελματικής και Περιβαλλοντικής Υγείας (2012-2013)
http://www.nsph.gr/files/005_Epaggelmatikis_Ygieinis/%CE%A4%CE%97%CE%9B%CE%95%CE%A1%CE%93%CE%91%CE%A3%CE%99%CE%91.pdf

Τηλεργασία από την θεωρία στην πράξη / Παντελίδου Φ., Πτυχιακή εργασία, Τμήμα Τεχνολογία Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών, ΤΕΙ Ηπείρου, 71 σ.

Χρήσιμες διασυνδέσεις

1. **Τηλεργασία / Κέντρο Πληροφόρησης Εργαζομένων και Ανέργων ΓΣΕΕ**
<https://www.kepea.gr/aarticle.php?id=269>
2. **Telework / telecommuting**
<https://www.ccohs.ca/oshanswers/hsprograms/telework.html>
3. **Taking Health and Safety seriously in teleworking**
<http://www.flexibility.co.uk/flexwork/location/hands2.htm>
4. **Working (safely) from home**
<http://www.safetyandhealthmagazine.com/articles/11704-working-safely-from-home>
5. **7 Essential Tips for Safe and Healthy Teleworking**
<https://www.fema.gov/7-essential-tips-safe-and-healthy-teleworking>
6. **A safe telecommute to work**
<https://www.worksafe.qld.gov.au/professional/articles/a-safe-telecommute-to-work>
7. **Telecommuting and Occupational Health and Safety Issues**
<https://www.osg.ca/telecommuting-and-occupational-health-and-safety-issues/>
8. **Beware the Hidden Hazards of Telecommuting**
<https://abcnews.go.com/Business/story?id=86523&page=1>
9. **Safety Inspection for Working at Home**
<https://www2.gov.bc.ca/gov/content/careers-myhr/all-employees/work-arrangements/flexible-workplaces/safety-inspection>
10. **The Status of Teleworkers**
<http://langlois.ca/status-teleworkers/>
11. **Telecommuting**
<https://www.business.qld.gov.au/running-business/employing/employee-rights/flexible/telecommuting>
12. **I work from home. Who is responsible for health and safety in my home?**
<https://worksmart.org.uk/work-rights/family-friendly-work/teleworking/im-teleworker-who-responsible-health-and-safety-my-home>
13. **Teleworking**
<https://sites.ewu.edu/policies/policies-and-procedures/ewu-401-09-teleworking/>
14. **More SME employees teleworking, but experts warn of workplace health and safety risks**
<https://www.smartcompany.com.au/people-human-resources/workplace-health-safety/more-sme-employees-teleworking-but-experts-warn-of-workplace-health-and-safety-risks/>
15. **Teleworking**
What are the benefits and challenges of telework in communication technologies and financial services?
http://www.ilo.org/global/about-the-ilo/newsroom/news/WCMS_534548/lang-en/index.htm
16. **ILO and Eurofound to publish joint report on telework**
<https://www.eurofound.europa.eu/news/news-articles/ilo-and-eurofound-to-publish-joint-report-on-telework>
17. **Joint ILO/Eurofound report highlights positive and adverse effects of teleworking**
<https://www.etui.org/News/Joint-ILO-Eurofound-report-highlights-positive-and-adverse-effects-of-teleworking>
18. **Occupational safety and health training for teleworkers.**
<https://www.cdc.gov/niosh/nioshtic-2/20033812.html>
19. **Telework**
<https://oshwiki.eu/wiki/Telework>

Ο Τομέας Έρευνας και Ανάπτυξης του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε.

Αντικείμενο του Τομέα είναι η έρευνα σχετικά με την υγεία και την ασφάλεια στην εργασία και την αλληλεπίδραση εργασιακού και ευρύτερου περιβάλλοντος, η ανάπτυξη καινοτόμων στρατηγικών πρόληψης και μεθοδολογικών εργαλείων, καθώς και η τεχνική υποστήριξη και παροχή εξειδικευμένων υπηρεσιών.

Ειδικότερα, ο Τομέας, σε συνεργασία με τους άλλους Τομείς του Ινστιτούτου:

- ✓ Εκπονεί έρευνες – μελέτες για την επίδραση των επαγγελματικών κινδύνων στην υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων.
- ✓ Εκπονεί επιδημιολογικές μελέτες.
- ✓ Εκπονεί έρευνες για τη διερεύνηση αναγκών ΥΑΕ από τους επιμέρους αποδέκτες των υπηρεσιών του Ινστιτούτου και φορείς πολιτικής.
- ✓ Αναζητά αναπτυξιακές προοπτικές σε καινοτόμα θέματα.
- ✓ Σχεδιάζει και αναπτύσσει μεθοδολογικά εργαλεία εκτίμησης κινδύνων, πρόληψης και σχεδιασμού αντιμετώπισης εκτάκτων καταστάσεων.

με φορείς στην Ελλάδα και στο εξωτερικό (π.χ. ILO, EU OSHA, Υπουργεία, Ασφαλιστικούς φορείς και ΕΛΣΤΑΤ, Πανεπιστήμια – ΤΕΙ, ερευνητικούς φορείς).

- ✓ Παρέχει εξειδικευμένες υπηρεσίες ΥΑΕ (αυτοψίες ασφάλειας, εργονομικές μελέτες, εκτιμήσεις επαγγελματικού κινδύνου, διερεύνηση εργατικών ατυχημάτων, εκπόνηση σχεδίου έκτακτης ανάγκης κ.ά.).
- ✓ Συμμετέχει στην κατάθεση προτάσεων στα πλαίσια εθνικών και ευρωπαϊκών ερευνητικών προγραμμάτων. (Το Ινστιτούτο είναι πιστοποιημένο με EN ISO 9001: 2008 με πεδίο εφαρμογής τον Σχεδιασμό, τη Διοίκηση, τη Διαχείριση και την Υλοποίηση Κοινοτικών, Εθνικών και Συγχρηματοδοτούμενων Έργων.)
- ✓ Συμμετέχει στην ανάπτυξη εκπαιδευτικών και πληροφοριακών εργαλείων και την υλοποίηση σχετικών δράσεων.

Ο Τομέας στελεχώνεται από τις κ.κ.: *Θεώνη Κουκουλάκη*, Συντονίστρια, Τοπογράφο Μηχανικό, Εργονόμο, PhD, Eur. Erg., *Εύη Γεωργιάδου*, Δρ. Χημικό Μηχανικό, *Κωνσταντίνα Καψάλη*, Κοινωνιολόγο, MSc, *Δήμητρα Πινότση*, Μαθηματικό, MSc στη Στατιστική, Υποψήφια Διδάκτωρ.

Στη γραμματειακή υποστήριξη του Τομέα, η κα *Ελένη Ζαρέντη*.

Κοινωνικές Ανισότητες, Κοινωνικά Δικαιώματα και Κοινωνική Πολιτική

Ετήσια έκθεση του ΕΙΕΑΔ 2018

Συγγραφέας: Συλλογικό

Εκδότης: ΕΙΕΑΔ

Εκδοση: 2018

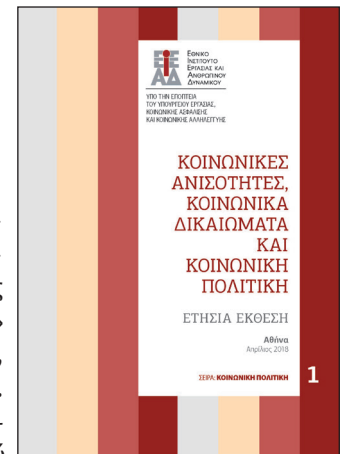
Σειρά: Κοινωνική πολιτική

Σελίδες: 205

ISSN: 2623-419X

Πρόκειται για την πρώτη έκθεση του Εθνικού Ινστιτούτου Εργασίας και Ανθρώπινου Δυναμικού (ΕΙΕΑΔ) για θέματα κοινωνικής πολιτικής, στο πλαίσιο αναδιάρθρωσης του ινστιτούτου όπως προκύπτει από το νέο θεσμικό πλαίσιο. Ο τίτλος της: «Κοινωνικές Ανισότητες, Κοινωνικά Δικαιώματα και Κοινωνική Πολιτική» σηματοδοτεί την επικέντρωση σε θέματα κοινωνικής ένταξης και συνοχής, κοινωνικών δικαιωμάτων, κοινωνικών ανισοτήτων και κοινωνικής πολιτικής. Η έκθεση, που ολοκληρώθηκε τον Απρίλιο, περιλαμβάνει 8 κεφάλαια σε 3 ενότητες. Η 1η ενότητα: «Εννοιες και μετρήσεις» εστιάζει σε θέματα εννοιολογικού προσδιορισμού και μέτρησης του κοινωνικού αποκλεισμού και περιλαμβάνει 2 κεφάλαια. Τα 3 κεφάλαια της 2ης ενότητας: «Θέματα κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξης» πραγματεύονται πτυχές της οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης. Στην 3η ενότητα: «Θέματα κοινωνικού αποκλεισμού και ένταξης» περιλαμβάνονται 3 κεφάλαια που αναλύουν ειδικότερα θέματα που συνδέονται με την ένταξη, τον αποκλεισμό και την κοινωνική πολιτική.

<http://www.eiead.gr/publications/docs/%CE%95%CE%A4%CE%97%CE%A3%CE%99%CE%91%20%CE%95%CE%9A%CE%98%CE%95%CE%A3%CE%97%20%CE%95%CE%99%CE%95%CE%91%CE%94-2018.pdf>

European Agency for Safety and Health at Work

Annual Report 2017

Συγγραφείς: Συλλογικό

Εκδότης: European Agency for Safety and Health at Work

Σελίδες: 70

Εκδοση: 2017

Ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία είναι ο βασικός θεσμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης που προωθεί ενεργά από το 1994 που ιδρύθηκε τα θέματα υγείας και ασφάλειας στους εργασιακούς χώρους της ηπείρου μας. Εδρεύει στο Μπιλμπάο της Ισπανίας και στο ενεργητικό του εγγράφεται πλήθος πρωτοβουλιών, εκστρατειών, ερευνών και εκδόσεων. Ο Οργανισμός εκδίδει κάθε χρόνο την Ετήσια Αναφορά του στην οποία περιγράφονται με κάποια λεπτομέρεια οι δράσεις του. Πρόσφατα εκδόθηκε η αναφορά για το έτος 2017.

Το πλήρες κείμενο της αναφοράς στα αγγλικά: <https://osha.europa.eu/en/tools-and-publications/publications/annual-report-2017-summary/view>

Ο Οργανισμός παρέχει και περίληψη της αναφοράς σε άλλες εθνικές γλώσσες της Ευρώπης, μεταξύ αυτών και στα ελληνικά: https://osha.europa.eu/sites/default/files/publications/documents/Annual%20report%202017%20summary_EL.pdf

ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε.
ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ
ΥΓΕΙΝΗΣ & ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ
ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

www.elinyae.gr

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ

Το ΚΕΚ του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. σχεδιάζει και υλοποιεί προγράμματα κατάρτισης:

- ✓ Α', Β', Γ' κατηγορίας επικινδυνότητας
- ✓ 14 εξειδικευμένα προγράμματα
- ✓ Επιμορφωτικές 2ωρες συναντήσεις

Για επιχειρήσεις υπάρχει η δυνατότητα χρηματοδότησης μέσω του προγράμματος ΛΑΕΚ 0,24%

Νέο

**Επιμορφωτικές
ολιγόωρες
συναντήσεις στον χώρο
εργασίας με πρακτική
άσκηση**

Τεχνικών Ασφάλειας
αποφοίτων ΑΕΙ (επι-
χειρήσεις Α' κατηγορίας
επικινδυνότητας)

Εργοδοτών Επιχειρήσεων
Β' και Γ' κατηγορίας
επικινδυνότητας

Για πληροφορίες:

- κα Δ. Βενέτη, 210 8200136
- κα Μ. Αντώνου, 210 8200111

Λιοσίων 143 & Θειρσίου 6, 104 45 ΑΘΗΝΑ

T.: 210 82 00 100 * F.: 210 82 00 103 * E.: info@elinyae.gr

Α Θ Η Ν Α * Θ Ε Σ Σ Α Λ Ο Ν Ι Κ Η * Ι Ω Α Ν Ν Ι Ν Α * Τ Ρ Ι Π Ο Λ Η * Β Ο Λ Ο Σ

Υ & Α στη χρήση
ανυψωτικών
μηχανημάτων
Περονόφρα

1

2

Κανονισμός REACH

Εργασία σε
περιορισμένους
χώρους

3

4

Εργασία σε Ικρίωματα

Εργασία σε ύψος

5

6

Εισαγωγή στην
Εργασία σε Ύψος

Α' Βοήθειες

7

8

Πυροπροστασία
Πυρασφάλεια

Εκτίμηση
Επαγγελματικού
Κινδύνου

9

10

Υγεία και
Ασφάλεια στην
Εργασία

Εργονομία

11

12

ΣΑΥ - ΦΑΥ

Συγκολλήσεις

13

14

Υ & Α σε εργασίες
καθαριότητας

“Ο φορέας των κοινωνικών εταιρών για θέματα υγείας και ασφάλειας στην εργασία, με παρουσία και εμπειρία στην έρευνα, την πληροφόρηση, την ενημέρωση, τη συμβουλευτική υποστήριξη και την εκπαίδευση επιχειρήσεων και εργαζομένων”

Ακολουθήστε μας

